

Notulen Statenvergadering van 9 februari 2023

INHOUDSOPGAVE
Notulen 9 februari 2023

	Presentielijst	Pagina 4
1	Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda	Pagina 6
2	Spreekrecht externen	Pagina 8
3	Vragenuur	Pagina 8
4	Notulen	Pagina 10
5	Vorraadagenda	Pagina 10
6	BEHANDELSTUKKEN	Pagina 10
6.1	G-22-060 GEWIJZIGD Statenvoorstel Financiële verordening 2023, brief GS van 31-1-2023 (GS DOC-00410113)	Pagina 10
6.2	G-22-058 GEWIJZIGD Statenvoorstel Afsprakenkader Enexis Holding N.V. inzake Rijksparticipatie en eenmalige dividenduitkering Fudura, brief GS van 18-1-2023 (GS DOC-00409403)	Pagina 17
6.3	G-22-047 Statenvoorstel inzake Financieringsvoorstel Limburgs Energiefonds (LEF) ten behoeve van Mijnwater, brief GS van 22-11-2022 (GS DOC-00361325)	Pagina 27
6.4	G-22-062 2e GEWIJZIGD Statenvoorstel Financieringsvoorstel Limburgs Energiefonds (LEF) t.b.v. investering in het circulair fonds Polestar Circular Debt Fund (PCDF), brief GS van 20-12-2022 (GS DOC-00419834)	Pagina 27
7	Schorsing	Pagina 57

**Presentielijst van de leden van Provinciale Staten van Limburg voor de vergadering van
9 februari 2023**

Aanwezig

Absil, mevrouw drs. M.G.J.A.C.	CDA
Bastiaans, L.H.	VVD
Berghorst, mevrouw mr. A.	PvdA
Caldenberg, M. van	SP
Claassen, drs. R.A.B.	PVV
Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.	CDA
Driessen, R.B.	Forum voor Democratie
Ernst, R.A.M.M.	PVV
Fischer-Otten, mevrouw A.M.J.N.	50PLUS
Franssen, R.J.H.	LOKAAL-LIMBURG
Frische, drs. G.H.C.	CDA
Heldens, ing. T.M.	VVD
Jetten, mevrouw T.G.M.	GroenLinks
Jiménez Hastenrath, mevrouw C.L.	PVV
Kerseboom, dr. S.	Forum voor Democratie
Kuntzelaers, J.J.M.	PvdA
Lodewijks, drs. A.J.V.C.	VVD
Loomans, ir. P.J.M.	Partij voor de Dieren
Mertens, mevrouw mr. K.G.M.	GroenLinks
Meziani, A.	CDA
Nijskens, H.L.M.	VVD
Palmen, BBA, mevrouw E.C.C.	Omzien!
Plusquin, mevrouw P.S.M.L.	Partij voor de Dieren
Reuser, J.A.A.M.	JA21
Smeets, B.B.P.M.	SVL
Thewissen, drs. M.W.	SVL
Vaessen, L.A.P.	D66
Vincken, drs. N.J.H.M.	SVL
Voncken-Janssen, mevrouw ing. I.D.A.M.	CDA
Wageningen, ir. J. van	D66
Werrij-Wetzels, LLM, mevrouw M.	CDA
Westen, bc O.D.	GroenLinks
Westhoff, ir. R.J.H.	Belang van Nederland (BVNL)

Afwezig

Baneke, P.D.	GroenLinks
Bijnen, H.M. van	PVV
Bosch, M. Th.	PVV
Claessens-Schepers, mevrouw Y.M.	SP
Hermans, L.J.	PVV
Ijpelaar, W.A.J.	CDA
Jenneskens, MA, mevrouw M.T.P.	D66
Koopman M SEN, mevrouw S.N.	VVD
Linden, H.M.V. van der	LOKAAL-LIMBURG
Megens, B.J.M.H.	PVV
Mertens, mevrouw mr. K.G.M.	GroenLinks
Schuuring, mevrouw E.A.	PvdA
Tegels, Ir. Ing. R.J.J.	CDA
Valk, MCDM, ing. R.E. van der	SP
Wolters Gregório, J.	SP

Het college van Gedeputeerde Staten

Gaans-Gijbels, M.W.A. van

Gabriëls, G.J.W.

Roefs, mevrouw C.W.J.M.

Roemer, E.G.M.

Roest, A.G.M.

Satijn, S.H.M.

Toorenborg, mevrouw M.M. van

Notulist

Het Notuleercentrum

1 Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda

De voorzitter: Ik open de vergadering, en verzoek u allen om even te gaan staan. Aan het begin van deze vergadering, waarin wij samenkomen om de belangen van de provincie Limburg en haar inwoners te dienen, spreken wij de hoop uit dat onze arbeid vrucht zal dragen. Mogen wij kracht en inspiratie putten uit onze geloofs- en levensovertuiging, met de juiste waardering voor elkaars mening. Dat is onze bede aan God of aan elkaar. Mag ik u ook nog even verzoeken om even te blijven staan. En dat in verband met het feit dat de afgelopen week er ook een enorme catastrofe heeft plaatsgevonden in Syrië en Turkije. Dit met ongelooflijk veel slachtoffers tot gevolg. Ik denk dat ik mag zeggen in naam van het hele Limburgse parlement dat we stilstaan bij alle slachtoffers daar, en familieleden over de hele wereld. En dat wij in gedachten bij hen zijn. Graag even een moment stilte, alstublieft. We hebben enkele afmeldingen vanuit de zijde van Provinciale Staten: voor beide dagen de heer Baneke van GroenLinks, en mevrouw Jenneskens van D66. En een aantal mensen enkel voor vanavond: de heer Hermans, de heer Bosch, de heer Van Bijnen namens de PVV, en de heer Van der Linden namens LOKAAL-LIMBURG. En mevrouw Koopman komt iets later. Van de zijde van GS zijn wij volgens mij compleet. Maarten zou volgens mij ook er zijn, dus die zal er wel aan komen. Welkom aan iedereen die de vergadering volgt, hetzij op de publieke tribune hetzij via andere manieren. En uiteraard ook welkom, de vertegenwoordiging van de pers. Bij de opening van de vergadering van vandaag is een quorum vereist, en de griffier en ik hebben voorafgaand aan de opening aan de hand van de presentielijst geconstateerd dat aan dit vereiste is voldaan. Conform het reglement van orde worden moties vreemd aan de orde van de dag uiterlijk ingediend bij het vaststellen van de agenda, wat we zo dadelijk gaan doen. Indien u nog moties wenst in te dienen moet u dus heel erg snel zijn, via de mail. En indien een verzoek tot hoofdelijke stemming wordt ingediend zal dat plaatsvinden door middel van loting. Als dat aan de orde is, dan beginnen we bij ...

Griffier Pregled: De heer Ernst.

De voorzitter: De heer Ernst. Voor zowel de PS als GS geldt dat u uw eerste en tweede termijn vanaf het spreekgestoelte kunt doen. Interrupties van Statenleden gaan via de microfoons bij de interruptietafel. U heeft vijf keer de mogelijkheid tot een interruptie. En per interruptie is de mogelijkheid om maximaal twee keer een vervolgvraag te stellen. Naar aanleiding van Toezegging 9235, waarin is toegezegd dat het commerciële deel van Masterplan Mijnwater openbaar te maken is, is gisteren door het College het verzoek tot opheffing geheimhouding met betrekking tot dit document aan uw Staten toegestuurd. Het voorstel aan uw Staten is om dit verzoek toe te voegen aan de agenda, en hierover na vaststelling van de agenda direct te stemmen. Want als we dat morgen pas zouden doen, dan zouden we er vanavond niet over kunnen spreken. En dat is knap lastig als het op de agenda staat. Het gaat over het punt 6.3, over Mijnwater. Het voorstel is om daar zo dadelijk met elkaar even over te stemmen. Mochten uw Staten beslissen tot opheffing van de geheimhouding, dan zal het College zorgdragen voor een openbaar document, dat in het Staten-informatiesysteem wordt geplaatst. Voor de besluitvorming is een quorum vereist, en daarom verzoek ik u nog even aanwezig te blijven zodat we dat zo dadelijk kunnen gaan doen. Komen we bij de conceptagenda. We zijn bij het vaststellen van deze agenda voor de Statenvergadering. Er zijn ...

Griffier Pregled: Zes.

De voorzitter: ... zes moties vreemd aan de orde van de dag ingediend. En na het vaststellen van de agenda zijn er dus geen nieuwe moties meer mogelijk om in te dienen. En er ligt een gewijzigde conceptagenda van de Statenvergadering voor. Kunt u instemmen met deze voorliggende agenda? Mevrouw Palmen.

Mevrouw Palmen (Omzien!): Dank u wel, voorzitter. Ja, vorige week vrijdag heb ik een aanvraag ingediend bij de Griffie om een extra punt aan de agenda toe te voegen. Dat zou dan gaan om de opheffing

geheimhouding van een drietal documenten rondom Topsport Limburg, conform ook de Woo-verzoeken van zowel de heer Ruigrok als ook de heer Bessems. Dit verzoek werd niet gehonoreerd, omdat ik te laat zou zijn. Daar is enige discussie over geweest; daar zal ik nu niet verder op ingaan. Maar dat is de reden dat ik nu de aanvraag mondeling doe. Dus het verzoek om dat agendapunt toe te voegen en er morgen over te stemmen: het verzoek tot opheffing geheimhouding. Ik weet niet of ik de documenten nog even voor moet lezen, of dat handig is om te doen, waar het over gaat? Dat is de analyse Topsport Limburg, Topsport Expertise en Innovatie Centrum van 20 oktober 2017; rapportage van Topsport Limburg 7 september 2019; en rapport van RSM Netherlands Due Diligence services van 3 oktober 2019.

De voorzitter: U wilt het toevoegen aan de agenda. Daar hebben we een meerderheid voor nodig. Ik geef mee wat ik via de griffier en zelf ook al gewoon aan u diverse keren heb meegegeven: dat ik dit zeer ontraad. En dat heeft alles te maken met dat dit onderdeel is van het hele meldingsverhaal dat op mijn bordje ligt en wij in deze kwestie middenin een mediation zitten. Op het moment dat wij daarin gaan rommelen en gaan fietsen en openbaar maken van stukken, dan gaat dat direct betekenen dat die mediation, dat er een ongelooflijk groot risico is dat dat per direct op dat moment niet meer voortgezet kan worden. En zaken openbaar maken, ik snap het belang daarvan, maar wel op het moment dat mediation voorbij is en niet middenin een proces waar we gezamenlijk in zitten. Dus we zullen het aan de agenda morgen toevoegen, dat erover gestemd kan worden. Tenminste, u gaat er nu met elkaar over of u dat morgen op de agenda wilt hebben. Maar weet mijn zeer indringende advies om hiermee te wachten tot na de mediation, want anders heeft dat geen enkele schijn van kans meer. Mevrouw Palmen.

Mevrouw Palmen (Omzien!): Ja dat klopt voorzitter, daar hebben we het natuurlijk al vaker over gehad. En dat begrijp ik ook. Maar daar wil ik dan toch aan voegen dat daar alle kans en tijd voor gegeven is en dat dat proces al heel erg lang duurt. En volgens mij zijn we ook overeengekomen dat het voor het einde van de Statenperiode opgelost zou zijn. Vandaar dat ik nu toch dit verzoek ... Ik had het ook liever niet gedaan. Dat moet u echt van mij aannemen. Maar ja, ik doe het verzoek dan toch.

De voorzitter: Ik snap dat u vasthoudt daaraan. Ik blijf zeggen: we zijn ver in mediation. Tenminste, het loopt volop. Broedende kippen moet je in dezen niet storen. Het gaat om de inhoud, het gaat om de kwaliteit, en het gaat om het oplossingsvermogen. En via openbaarmaking daar in één keer een streep door zetten, dat zou naar mijn idee het meest onverstandige zijn wat we kunnen gaan doen. Maar dat geef ik de Staten maar even mee. Ik vraag even bij handopsteken of u ermee instemt om hier morgen dit aan de agenda toe te voegen. Wie is daarvoor? Een, twee. Wie is daartegen? Dan is conform besloten. Dan breng ik in stemming, en ik denk dat dat met hamerslag mag: kunt u instemmen met de voorgestelde agenda? Dat is het geval. Dan is conform besloten. En breng ik in stemming, omdat we er anders vanavond niet over kunnen spreken, het ene onderdeel wat we nu wel in stemming brengen: Provinciale Staten wordt voorgesteld de geheimhouding over het Masterplan Mijwater gedeeltelijk op te heffen, conform de zienswijze van de Gedeputeerde Staten. Verlangt u stemming over dit punt? Kunt u instemmen met dit voorstel dat de geheimhouding eraf gaat? Dan is conform besloten en kan daar vanavond gewoon over worden gesproken. De heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Dank u wel, voorzitter. Een verzoek aan de griffier, als het mogelijk is, om de volgorde van de spreektijden toe te voegen aan iBabs. Want we hebben geen Presidium gehad, dus die hebben we nu niet in het overzicht.

De voorzitter: Als het goed is zit het erin. We kijken het nog even na, en anders sturen we hem alsnog even rond. Dan heeft u het misschien twee keer, maar dan ... Of even verversen. Hij is er? Kijk, geen probleem. We hebben wel even een iets ander probleem. Ik krijg melding dat de livestream is uitgevallen. En zeker deze vergadering willen we natuurlijk niet hebben dat iemand daar één seconde van mist, dus ik schors even de vergadering, in de hoop dat het snel is opgelost. Vergadering even geschorst.

[SCHORSING]

2 Spreekrecht externen

De voorzitter: Ik heropen deze bijzondere vergadering, want het is de laatste van deze Statenperiode.

3 Vragenuur

De voorzitter: Zijn we toegekomen aan het vragenuur. Zoals u weet, de indiener van het verzoek krijgt vijf minuten om de vragen te stellen. Daar is geen interruptiemogelijkheid bij. Dan zal het College beantwoorden, en daarna is er nog mogelijkheid voor een vervolgvraag. In het eerste geval de aanvrager als eerste, en als er daarna andere mensen nog een toelichtende vraag hebben dan kan dat in één keer, of aan de indiener of aan het College. De heer Driessen, aan u het woord.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Ja voorzitter, dank u wel. Ik kreeg net van de PvdA het verzoek om het kort te houden. Dus dat ga ik dan maar doen, dan schrap ik maar de helft. Nee, op 13 januari 2023 verscheen er een artikel in De Limburger dat het gros van de Limburgse gemeenten achterloopt met de huisvesting van statushouders, en dat de opdracht voor 2023 nog zwaarder wordt. En in principe stonden we niet heel erg te kijken van het artikel zelf, maar met verbijstering heeft onze fractie wel gelezen dat onze Gedeputeerde op bezoek was geweest bij meerdere gemeenten om, en ik citeer: 'maatwerkafspraken te maken, en te dreigen met opschaling op de interventieladder met ingrijpen als het niet anders kon'. En GS die, zonder PS te informeren, gemeenten bedreigt om voorrang te geven aan statushouders in een tijdperk waar woningtekort nog nooit zo dringend is geweest en Limburgers zelf al jaren in de wachtrij staan op een woning. Dan mag het toch niet zo zijn dat, van onze provincie die in de eerste plaats van en voor Limburgers is, Limburgers als tweederangs burgers worden behandeld? En we willen dan ook, ook namens de fractie van de PVV, de Gedeputeerde de volgende vragen stellen. Op welke beweegredenen bracht GS een bezoek aan Horst aan de Maas, en in opdracht van wie? En welke drukmiddelen zijn er door GS gebruikt om de bestuurders van mening te laten veranderen? En wat is de interventieladder precies? En wat betekent het ingrijpen concreet vanuit deze Provincie, als het gaat over het plaatsen van statushouders door gemeenten? Verder, welke middelen heeft GS precies tot haar beschikking? En op welke positie op de interventieladder begeven we ons momenteel? Tot zover in eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Driessen. Geef ik het woord aan Gedeputeerde Roest.

Gedeputeerde Roest: Ja dank u wel, voorzitter. Ik heb dat artikel 13 januari ook gelezen. En ik moet eerlijk zeggen, ik moest er eigenlijk wel een klein beetje over glimlachen. Want ik herkende mij natuurlijk daar helemaal niet in. En vooral niet omdat dat een heel achterhaald verhaal was. Want wij hebben namelijk in het voorjaar, op 13 april 2022, gesproken met de heer Roy Bouten als wethouder, met ambtelijke ondersteuning van zijn kant en van onze kant, hier op het Gouvernement. Ik ben dus nooit in Horst aan de Maas in de functie als Gedeputeerde geweest. Dus dat was ook de reden dat het mij verbaasde dat ik dat in de krant zag staan. Aanvullend zag ik natuurlijk staan dat de Gedeputeerde Roest dreigementen zou hebben uitgevoerd. Nou, op de eerste plaats is het zo voorzitter, dat wij onze wettelijke taak waarnemen. En die wettelijke taak heeft niets met dreigement te maken, maar de wettelijke taak gaat erover dat wij kijken in samenwerking met de gemeenten op welke wijze we invulling kunnen geven aan het huisvesten van statushouders. En ik moet ook eerlijk zeggen, het was een aangenaam en plezierig gesprek. En dat was ook de reden dat ik daarna verbaasd was. Maar ik vond het geen punt om mij daar druk over te maken. Omdat ik me kan voorstellen dat soms een wethouder binnen zijn organisatie wat extra druk wil leggen, en die druk kan dan van mij af komen, wat hij dan zegt, en dan kan hij natuurlijk ook binnen de organisatie het punt van de statushouder wat krachtiger op de agenda zetten. Wij voeren hier gewoon een wettelijke taak uit en niet meer en niet minder, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Roest. Allereerst heeft de indiener, en dat is de heer Driessen, en daarna de heer Claassen, de mogelijkheid voor een vervolgvraag. Let wel, het vragenuur is niet voor een debat.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Dank u wel, voorzitter. Ik zou een vervolgvraag willen stellen. U stelt: op 13 april 2022 bent u in gesprek gegaan met de betreffende wethouder. En ik vraag mij dan wel af wat voor een ... U zegt: we zoeken naar een oplossing, en dat kan heel dwingend zijn of minder dwingend zijn. We zoeken naar een oplossing. Want daar kunnen natuurlijk ook consequenties aan hangen. Zijn daar consequenties naar een dergelijke gemeente voorgesteld, of in ieder geval voorgelegd, wat daaraan vasthangt? Ik begrijp dat u uw wettelijke taak uitvoert, maar een tweede vraag: zijn lokale overheden niet beter in staat om te peilen of er draagvlak in hun regio is voor dit soort zaken?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: Ja voorzitter, als je afspraken maakt, dan heb je ook de beschikking over de interventieladder, die u waarschijnlijk wel bekend is. En wij helpen vaak de, zeg maar, de wethouders ermee door ze op een trapje hoger te zetten zodat er een brief uitgaat naar de gemeenteraad en naar het college, zodat zij vanzelf er wat meer mee geconfronteerd worden hoe belangrijk het is aan de taakstelling die opgelegd is van het Rijk – want wij krijgen diezelfde weer van het Rijk doorgereikt – dat ze daar ook serieus mee aan de slag gaan.

De voorzitter: Dank u wel. Er is nog een aanvullende vraag van de heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Voorzitter, ik begrijp dus dat u gevraagd bent door het college van Horst aan de Maas om te komen helpen.

De voorzitter: vraag in één keer. Dus als u nog een vervolgvraag zou hebben, zou ik ... Want u krijgt maar één mogelijkheid voor een vraag.

De heer Claassen (PVV): Ja, ja. Dus ik begrijp uit uw beantwoording dat ze zeiden: oh help Provincie, kom ons een steuntje in de rug geven. Dat begrijp ik uit uw eerste antwoord. Maar dat hoeft u niet te doen. Dus u heeft er volgens mij voor gekozen om op basis van ... wat? Weet ik niet. Ja, u kunt daar wellicht de Provinciewet voor gebruiken. Maar u had het niet hoeven te doen. Dus op basis waarvan heeft u besloten om dat handje hulp, als zijnde misschien LOKAAL-LIMBURG of misschien als PvdA-Gedeputeerde een PvdA-wethouder gaat helpen om daar door te drammen dat statushouders voorrang krijgen op eigen inwoners?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: Voorzitter, het is gewoon een wettelijke taak die ik doe. En als ik zie dat gemeenten achterblijven met de invulling van de taak die ze hebben met betrekking tot de statushouders, dan nodig ik ze uit voor een gesprek. Ik ga kijken op welke wijze we ze misschien vanuit onze kant kunnen helpen. Maar ik geef ook aan dat als ze de taak niet invullen, dat dat consequenties heeft voor de ophoging van de interventieladder. Dat helpt ze vaak intern richting organisatie, college en de bewustwording van de opgave die ze hebben. En datzelfde heb ik bij vele gemeenten gedaan. En ik moet ook zeggen dat dat ook betekent dat wij onze taken ... En de gemeenten moet ik ook het compliment geven dat ze ook hier allemaal gehoor aan hebben gegeven, en dat wij ook zien dat er duidelijke verbetering in zit.

De voorzitter: De heer Heldens heeft ook nog een vervolgvraag. Aan u het woord.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, vraag aan de Gedeputeerde: wat vindt het College van GS van de rigoureuze oplossing die het college van Horst aan de Maas gemaakt heeft om in overeenstemming met de woningbouwcorporatie alle woningen die nu ter beschikking komen ter beschikking te stellen aan statushouders, en dus alle woningzoekenden in Horst aan de Maas on hold te stellen tot aan die taakstelling voldaan is? Dat is een tamelijk rigoureuze besluit. Is dat iets wat het College van GS omarmt, of had u daar liever een andere oplossing voor gezien?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

De heer Heldens (VVD): Tegelijkertijd misschien ... Eén vraag, dan kan ik het in één termijn meenemen.

De voorzitter: Ja, u krijgt ook maar één termijn.

De heer Heldens (VVD): Daarom. En vindt u dit een voorbeeld voor andere gemeenten die ook achterlopen?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: Voorzitter, ik kan hier kort antwoord op geven: hier gaan wij niet over. Het is een keuze van de gemeenten om die oplossing te pakken, en daar is geen enkel voorschrift dat wij van ons uit zouden kunnen aandragen. En dus, ik kan hier ook geen antwoord op geven over de beweegredenen, want hier gaan wij niet over.

De voorzitter: Ja daar gaan wij niet over, en dus hebben we er ook geen mening over. Dank u wel, Gedeputeerde.

4 Notulen

De voorzitter: Provinciale Staten wordt gevraagd de notulen van de Statenvergadering van 15 december 2022 met voortgang op 16 december 2022 en 19 december 2022 ongewijzigd vast te stellen. Ik kijk even rond. Ik constateer dat de notulen kunnen worden vastgesteld, en dat is conform besloten.

5 Voorraadagenda

De voorzitter: De Provinciale Staten wordt voorgesteld de voorraadagenda ongewijzigd vast te stellen. Kunnen we daartoe besluiten? Dat is het geval, dan is het conform besloten.

6 BEHANDELSTUKKEN

6.1 G-22-060 GEWIJZIGD Statenvoorstel Financiële verordening 2023, brief GS van 31-1-2023 (GS DOC-00410113)

De voorzitter: Alvorens we overgaan tot de behandelstukken laat ik weten dat we pas morgenochtend na heropening stemmen over de behandelstukken van vanavond en over de geagendeerde hamerstukken, inclusief de moties en de eventuele amendementen. Stel ik aan de orde: agendapunt 6.1. Conform het spreektijdenoverzicht geef ik als eerste het woord aan mevrouw Fischer. Aan u het woord.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Zoals in de commissievergadering al aangegeven is vindt 50PLUS digitalisering prima. De laptop neem je tenslotte veel makkelijker mee dan een lijvig boekwerk van papier. Toch vonden we het ook fijn toen we de begroting op papier hadden, want het werkt soms fijner – ook al heeft het soms met senioriteit te maken, dat kan ik me wel voorstellen, maar

strepen gaat gewoon veel beter op papier. Daar vandaan dat wij die mogelijkheid eigenlijk ook willen vasthouden. Want integraal digitaal overzicht had voor 50PLUS toegevoegd mogen worden. De door PS gewenste wijziging kan in de ogen van GS niet, omdat er te weinig tijd is. Daar kan 50PLUS mee leven. En wij vinden het dan ook oké om dit voorstel over te hevelen naar de volgende periode. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. Dan geef ik het woord aan de heer Van Wageningen, namens D66.

De heer Van Wageningen (D66): Ja de financiën, dat is een van de sterke punten van de Provincie Limburg. Daardoor kan de Provincie veel maatschappelijk rendement realiseren. Dat moet dan wel goed democratisch gelegitimeerd zijn. En de door de volksvertegenwoordiging vastgestelde financiële verordening is voor ons in Limburg dus nog belangrijker dan voor sommige andere overheden. Het nu voorliggende voorstel komt aan hoge eisen tegemoet. Er is goed geluisterd naar signalen vanuit de Staten, waaronder signalen vanuit de D66-fractie. En daar is een goed gevolg aan gegeven. D66 is voor.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Wageningen. Dan geef ik het woord aan de heer Heldens, namens de fractie van de VVD.

De voorzitter: Helemaal top. Dan noteren we dat in de notulen. Dan geef ik het woord aan mevrouw Depondt, namens de fractie van het CDA.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja voorzitter, ook wij vinden het op zichzelf een prima stuk. Maar wij hadden inderdaad in de commissiebehandeling twee wat meer principiële punten aan de orde gesteld. En dat was dat hele fenomeen wensen en bedenkingen. Er is al wat discussie over geweest, zo van ja, wat betekent dat nou. Daar werd ook inderdaad in de nieuwe verordening iets over toegelicht. Daar stond dan: ja, dat zijn wensen en bedenkingen, maar die hoeft GS niet over te nemen. Ja, dat is inherent áán. Maar we hebben inderdaad wel de vraag gesteld: het staat in de Provinciewet, maar hoe verhoudt zich dat nou tot zo'n investerende Provincie als Limburg? We hebben – ik ben het even kwijt – 32, of 37 deelnemingen. Er gaat heel veel geld van de Provincie naartoe. En dan zit je in deze zaal, en dan ben je soms twee uur een discussie met elkaar aan het voeren met het College over een tonnetje subsidie hier of daar. En ja, als er dan € 25 miljoen naar een of ander fonds moet, dan mag je daar hooguit wensen en bedenkingen over uiten. En dat voelt toch een beetje raar. Maar ik snap ook dat het College daar niet stante pede een oplossing voor heeft. Wij zijn ook blij dat u daarop reageert. En als het College zegt: ja dat snappen wij, is het misschien ook wel in deze context een wat vreemde situatie. Dus wat ons betreft mag u daar inderdaad op terugkomen, maar ik zou u wel willen vragen op welke termijn dat dan ongeveer zou zijn. En om dat dan ook in de voorraadagenda op te nemen. Dan vergeten we het ook niet in de hitte van alledag. En een tweede puntje was inderdaad, wat ik maar even samenvat onder het begrip: continuïteit van bestuur. We hebben elke vier jaar verkiezingen. Dan komen er nieuwe Staten en een nieuw College van GS – al dan niet ook in persoon, dat zien we dan wel. Maar het kan niet zo zijn dat de Provincie Limburg dan stil gaat staan totdat wij een jaar lang hebben nagedacht over nieuwe beleidskaders, en die dan vaststellen, en dan kunnen we weer door. Zo werkt dat niet. De buitenwacht heeft daar geen boodschap aan. Die wil gewoon vier jaar bestuurd worden. En het is terecht wat mijn collega van de PVV in de commissie zei: maar er kan best wel een andere politieke werkelijkheid zijn, dus er moet uiteraard ook wel ruimte zijn om veranderingen aan te brengen. Ook dat heeft het College denk ik heel goed opgepakt, door het woord 'nieuw' te vervangen door: 'actualisatie'. Dan komen we al een heel stuk verder. En daar inderdaad ook aan toe te voegen: 'en zolang als er geen nieuw beleid is, dan geldt gewoon het oude.' En die laatste toevoeging is natuurlijk wel belangrijk, dat Limburg ook gewoon vier jaar lang bestuurd kan worden. Blijft één vraagje over – het is natuurlijk ook budgettair. En we hebben een aantal regelingen, die lopen dan zo ongeveer af als de verkiezingen zijn. En dan kun je wel zeggen: 'ja, het beleid loopt door', maar er is geen geld meer. Dat is een beetje een technische vraag, mag ook een andere keer beantwoord worden. Maar alleen beleid hebben en

geen geld schiet natuurlijk ook niet zo op. Dus misschien moeten we daar in een ander verband nog een keer over doorexerceren.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Depondt. Dan geef ik nu het woord aan de fractie van GroenLinks. Ik had hier staan: mijnheer Baneke, maar die was ook afwezig, dus dat gaat niet. Mevrouw Jetten, aan u het woord.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Mijnheer Baneke is ziek zijn laatste Statenvergaderingen. Met de wijziging waardoor er een mogelijk beleidsvacuüm wordt voorkomen is dit voorstel voor GroenLinks akkoord. Wij vinden de opmerkingen van de Gedeputeerde over de wensen-en-bedenkingenprocedure wel iets waar meer aandacht voor moet komen, en voor moet blijven in de volgende periode. Maar bij deze, akkoord dus.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jetten. Geef ik het woord aan de heer Franssen, namens LOKAAL-LIMBURG.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, het Statenvoorstel Financiële verordening 2023, meer transparantie en meer sturingsmogelijkheden voor Provinciale Staten. We zien hier een overzichtelijk geformuleerd pakket aan maatregelen, als gevolg van signalen en wensen uit de Staten. Complimenten hiervoor, als ook voor de leesbaarheid en de onderliggende toelichting. Er was afgelopen commissievergadering sprake van een mooi, opbouwend en positief debat. Naar aanleiding daarvan is er een verbeterpunt aangebracht in het voorstel voor wat betreft het aandachtspunt: beleidskaders zijn niet tijdig. In artikel 4.3 wordt voor de vaststelling van geactualiseerde beleidskaders een termijn van één jaar gesteld. De toevoeging van 'geactualiseerd' is van wezenlijk belang. Zodat bestaand beleid niet stagneert, er geen diepvriesklimaat gaat ontstaan, waar uiteindelijk onze inwoners last van hebben. Van de andere kant biedt het ook een wenkend perspectief naar de democratie. Ook voor een nieuw aangetreden Staten of College blijven de mogelijkheden om alvast nieuwe piketpaaltjes te slaan. Investeren en exploitatie, het zijn twee heel verschillende zaken. Ook bij onze grootste uitgavenpost, de bereikbaarheid, leidde dit tot verwarring. En de kapitaallasten zijn nu verwerkt in structurele budgetten. Dan weten we waar we af en aan zijn. En ik benoem dit bewust, omdat een aantal jaar geleden – en misschien is het langer geleden – deze Staten inzake het openbaar vervoer indertijd een keuze heeft gemaakt dat in het verleden eigenlijk de dorpen en de gehuchten ontheemd werden van openbaar vervoer. En we zien nu eigenlijk de gevolgen. En LOKAAL-LIMBURG is er altijd een voorstander van dat je waar je ook woont, goed openbaar vervoer hebt. En we zien langzaam eigenlijk het probleem waartoe indertijd besloten is en waar nu veel mensen eigenlijk buiten de boot vallen. Namelijk: de bus rijdt voorbij. Hoewel het College ons aangeeft dat de genoemde wensen en bedenkingen zo goed als bindend beschouwd worden, waren er inderdaad wat signalen dat het schuurt en de Provinciewet niet afgestemd is op een Provincie als Limburg. Uit de reactie van de portefeuillehouder blijkt dat de signalen goed begrepen zijn. We hebben afgelopen commissievergadering duidelijk de intentie gehad die nieuwe Staten een comfortabele start te geven. Die comfortabele start is grotendeels vormgegeven door de genoemde vijf wijzigingen en door een gedeeltelijke wijziging op het Statenvoorstel, namelijk: geactualiseerde beleidskaders. Voorzitter, en ik heb nog ruimschoots de tijd zie ik, maar aangezien het donderdagavond is zal ik het wat korter houden. Al met al kunnen wij dit voorstel helemaal omarmen, en complimenten voor de portefeuillehouder.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van Caldenberg, namens de fractie van de SP.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, dank u wel. Er zijn best wel wat vragen in onze Provincie of de regels zoals we die hebben opgesteld, of die de Provincie, en dan de provinciale organisatie, klaarmaken voor de toekomst, klaarmaken voor de grote opgaven en de uitdagingen die voor ons liggen. En een van die belangrijke spelregels is, naast Sturing in Samenwerking 3.0: deze financiële verordening. Want dat regelt

de verhouding tussen Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en hoe wij daarmee willen omgaan. En wij komen uit een periode dat de bevoegdheden van het College van GS enorm groot waren, en de wijze waarop Provinciale Staten kon controleren enorm klein was. En we zijn nu een exercitie met elkaar aan het doormaken om te kijken of we die verhouding weer een beetje in balans kunnen krijgen. Dat we de financiële ruimte die het College van GS door de jaren heen heeft gekregen toch wel wat kleiner kunnen maken, en aan de andere kant de controlerende taak van deze Provinciale Staten wat kunnen versterken. En dat staat ook in dit stuk. En er zijn een aantal ontwikkelingen de goede kant op. De vrij besteedbare ruimte is een beetje omlaag. Maar er staan ook nog wel een aantal dingen in die toch ook nog voor de toekomst geregeld zullen moeten gaan worden. En dat begint met het aandachtspunt: onduidelijk hoe bij PS bij koerswijziging van een reeds opgerichte verbonden partij wordt betrokken. Ik noem er maar eens eentje. We gaan vanavond nog spreken over het Limburgs Energie Fonds, dat is zo'n verbonden partij. En hoe kunnen we daar nu met zijn allen grip op krijgen als we dat graag zouden willen. En dat zouden we moeten regelen via deze financiële verordening. En ja, dan zegt dat: zolang die verbonden partij niet buiten zijn statutaire doelstellingen iets gaat doen, dan hebben we er eigenlijk niets over te zeggen, is het de bevoegdheid van het College. Punt is alleen: als we het niet weten, wat ze allemaal aan het doen zijn, kunnen we ook niet beoordelen of dat nou binnen die statutaire bevoegdheden valt. En dat is wel iets waar we het met elkaar over moeten hebben, best College, hoe we dat kunnen regelen. Want de informatievoorziening over hoe het gaat met allerlei investeringsfondsen ... En dan gaat het niet over die incidentele subsidie, maar dan gaat het vaak over miljoenenbedragen: naar Chemelot, naar het Limburgs Energie Fonds, allerlei campussen, heel grote bedragen. Maar eigenlijk zicht op wat er nou precies allemaal gebeurt en hoe dat allemaal gaat, dat is kennelijk beperkt geregeld. Voorzitter, het tweede wat geregeld moet worden is, wat hier staat: het aandachtspunt misinterpretatie wanneer er sprake is van een stapeling van instrumenten. Maar ik wacht even op de heer Franssen voordat ik daaraan begin.

De voorzitter: Dan helpt het dat ik mijnheer Franssen het woord geef.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. In de beleving van LOKAAL-LIMBURG is een van de belangrijkste punten: positief vertrouwen in elkaar hebben. En dat betekent ook: positief vertrouwen in bestuurders en organisaties. In uw bewoording hoor ik alleen maar negativiteit, wantrouwen. En ik denk, als je van die gedachte uitgaat, dan kun je altijd iets vinden. Maar ten aanzien van de campussen hebben we voortgangsrapportages, en ook met andere verbonden partijen kunnen we altijd informatie opvragen. Vanwaar de negativiteit, wil ik aan mijnheer Van Caldenberg vragen.

De voorzitter: De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, de heer Franssen zou bijna zeggen: hij heeft me nog niet negatief gezien. Maar dat is misschien in deze vergadering toch niet zo. Ik praat hier omdat ik denk dat het optimistisch is dat we een aantal zaken moeten gaan regelen. En dat ik heel blij ben dat Provinciale Staten dat gezien heeft, dat we die ontwikkeling moeten doormaken. Dat is nog niet geregeld. En ik hoop, zeg maar, dat dat wel geregeld wordt, en als het kan vanavond. En anders zou ik vooral zeggen: de volgende Staten. Want die volgende Staten moet ook die controlerende taak uitvoeren. Maar geen negativisme van mij, we komen van heel ver hè, mijnheer Franssen. En we gaan nu de goede kant op. Dus dat stemt mij optimistisch, niet negatief. Alleen, we moeten wel koers houden en ook dóór die kant op. Dat zou mijn verhaal zijn.

De voorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Ik ben blij met de laatste woorden van u, mijnheer Van Caldenberg. Want dat geeft mij ook het positieve vertrouwen erin dat u het vertrouwen ook aan andere bestuurders geeft en verbonden partijen. En ik kan met u meedenken dat u zegt: nou oké, wij als PS, of als Staten natuurlijk, wij gaan over het geld van onze inwoners. En ik ga er ook vanuit dat u het

vertrouwen uitspreekt naar anderen en ook die positiviteit niet te ver in negatieve zin wil doorvoeren. Mag ik daar in dezen uw steun in vragen?

De voorzitter: De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, de heer Franssen vraagt mij of ik die positiviteit niet te ver in negatieve zin wil doorvoeren. Ik ben even aan het puzzelen wat hij nu precies aan me vraagt. Maar ik heb het gevoel dat ik alles kan zeggen dat de heer Franssen tevreden is. Voorzitter, met uw goedvinden ga ik verder. Want het gaat over die misinterpretatie van wanneer er sprake is van een stapeling van instrumenten. En dan gaan we in het blad van het Statenvoorstel lezen, op pagina 8, dat in artikel 9 lid E nu expliciet is gemaakt dat er sprake moet zijn van een combinatie van instrument uit het lid A tot en met C. En dan ga je lezen in artikel 9, en dan staat er dat er sprake moet zijn van een combinatie van de leden A en B. En dan is C zeg maar in de daadwerkelijke verordening weggefallen. En dan zou je zeggen: dat is een typfout, maar dat is wel een heel grote typfout. Want dat zou betekenen dat allemaal die fondsen er in één keer niet meer onder vallen. En ik zou bijna zeggen: dat moeten we in ieder geval even corrigeren voor de tweede termijn, dat we dat helder hebben. En voorzitter tot slot, ja als het gaat over wensen en bedenkingen, dan is het formeel juridisch natuurlijk zo dat GS de bevoegdheid heeft om privaatrechtelijk overeenkomsten af te sluiten met partijen. En op die stoel willen wij ook als Provinciale Staten helemaal niet gaan zitten. Wij hebben geen enkele behoefte als lid van Provinciale Staten, en onze fractie al helemaal niet, om zelf een handtekening onder contracten te gaan zetten. Want dan lopen we allerlei financiële risico's. Waar we wel behoefte aan hebben is een beetje sparren over: voor die fase dat u die handtekening gaat zetten, of wij dat dan nou wel zo'n goed idee vinden als het gaat over heel grote bedragen. En om daar een beetje vooraf gevoel bij te krijgen. En op het moment dat we vooraf gezegd hebben: we hebben voldoende gevoel, voldoende positiviteit mijnheer Franssen, om dat voor elkaar te krijgen, dat we aan de achterkant dan ook een beetje kunnen controleren of dat gevoel wat we aan de voorkant hadden, dat dat aan de achterkant ook zo positief blijkt te zijn. En ook daar is nog werk te verrichten. Dus ik ben graag benieuwd naar de reflectie van het College hierop. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Caldenberg. Dan geef ik het woord aan de heer Kuntzelaers, namens de Partij van de Arbeid. Dan geef ik het woord aan de heer Claassen, namens de fractie van de PVV.

De heer Claassen (PVV): Dank u wel, voorzitter. Als u het goedvindt zou ik namens alle Statenleden de heer Díez welkom willen heten in ons midden in de Staten, en we wensen u een vruchtbaar verblijf en een tomeloze inzet voor ons hier in Limburg. Welkom. Iedereen denkt: wie is die man die op zondag het vlees snijdt? Maar dat is onze nieuwe algemeen directeur dames en heren, dus dan weet u dat. Dan over het Statenvoorstel. We hebben in de vakcommissie een, vond ik, mooi opbouwend debat gehad. Kritiek werd gehoord door collega's, suggesties werden over en weer beargumenteerd en gewogen. En op basis daarvan zou je kunnen zeggen dat een toch wel bijna innige samenwerking met het CDA in de toekomst mogelijk zou moeten zijn. Het gewijzigde voorstel waarin de reikwijdte van vastgestelde kaders, het effect over een Statenperiode heen is in het gewijzigde voorstel genuanceerd, en een nieuw bestuur toch de ruimte heeft om koerswijzigingen door te kunnen voeren. En dat is een prima aanvulling. En de discussie over de hoogte van financiële middelen binnen vastgestelde kaders die het College zelf kan aanwenden, is ons nog niet geheel duidelijk. De PVV heeft hier eerder een motie van de SP voor gesteund, die zou moeten zorgen dat die middelen niet zouden mogen cumuleren, en gemaximaliseerd zouden moeten zijn op € 1 miljoen. Collega Van Caldenberg heeft dat net prachtig toegelicht. En we zijn ook in afwachting van de antwoorden van het College op dit punt. En verder is het een <onverstaanbaar>.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Claassen. Dan geef ik tot slot het woord aan mevrouw Plusquin, namens de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Plusquin (Partij worden Dieren): Dank u wel, voorzitter. Allereerst kunnen wij ons vinden in de wijziging van de uitgangspunten omtrent de P&C, zowel met het integreren van de eerste afwijkingenrapportage in de Voorjaarsnota als het veranderen van de tweede in de najaarsnota. En wat deze laatste betreft is het heel goed dat hier het stoplichtmodel opgenomen wordt over de voortgang van de variabele kwaliteit en geld en de relevante beleidskaders. Wij hopen dan ook dat dit de inzichtelijkheid, monitoring en controle ten goede zal komen. We onderschrijven dan ook het advies dit model standaard onderdeel te laten uitmaken van alle beleidscommissies in dit huis. En daar zouden we graag op voortborduren, en dan vooral wat betreft het budgetrecht dat bij de Staten ligt. Aan de andere kant is het de bevoegdheid van het College om leningen, borgstellingen en kapitaalverstrekkingen te verrichten, omdat het privaatrechtelijke rechtshandelingen zijn. Dit kan het College vrij doen, tenzij het ingrijpende gevolgen kan hebben voor de Provincie en haar financiële huishouding. Deze grens is in dit huis gelegd op € 1 miljoen. En we delen hierin de kritiek die in de commissie naar voren is gebracht. Wat ons betreft geldt deze grens ook bij de opgestelde geldstromen uit de verschillende fondsen, dus als een project boven de € 1 miljoen uit komt, als het uit verschillende potjes betaald wordt, naar analogie met de Wet normering topinkomens. We horen graag hoe de Gedeputeerde hierover denkt. Sowieso staat de financiële verordening vol met ingewikkelde materie; daardoor is hij moeilijk leesbaar. En daarbij willen wij voorstellen om voor de uitgaven de inzichtelijkheid en de informatievoorziening te verbeteren. En we denken daarbij aan een overzichtslijst, waarbij bedragen van boven € 100.000 in de commissie FEB voorgelegd worden. Hiermee kunnen de Staten in één oogopslag zien waar geld naartoe gaat, en bovendien is het dan mogelijk om eventueel deze uitgaven te agenderen in de commissie. En tot slot voorzitter, wordt de P&C-cyclus vanaf de begroting 2023 digitaal. Dat moet de transparantie vergroten van de provinciale gelden. Dat zien wij graag tegemoet. Wel vragen wij ons daarbij af of het mogelijk was om daar nog een toevoeging aan te doen. Daarbij denken wij aan een dashboard waarmee je in realtime kunt zien hoe budgetten ervoor staan. Onzes inziens vergroot dit de transparantie, de efficiëntie en komt het tegemoet aan de controlerende taak van de Staten. En hier krijgen wij graag een reactie over van de Gedeputeerde. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Plusquin. Dan geef ik nu het woord aan de Gedeputeerde, de heer Roest.

Gedeputeerde Roest: Ja voorzitter, dank u wel. Het is inderdaad zo, met de Financiële verordening komen we tegemoet aan de discussies die we natuurlijk al anderhalf jaar met elkaar hebben gevoerd. En het is natuurlijk niet zo dat met deze verordening in één keer allemaal daad verschuivingen plaatsvinden. Deze verordening beoogt de gemaakte afspraken die we met elkaar hebben gemaakt vast te leggen in de verordening, zodat we maximaal transparant zijn over de spelregels vooraf. En dit dient om de kaderstellende en controlerende taak van de Staten verder te ondersteunen. Uw aanvullende signalen uit de commissie hebben wij in gewijzigd voorstel verwerkt. U heeft kennis kunnen nemen van de **mededeling van de portefeuillehouder inzake de wensen-en-bedenkingenprocedure**, waar daarstraks mevrouw Depondt ook al over gesproken heeft **en de CDA-vraag op welke termijn wij deze actie ondernemen. We zullen dit voor de zomer oppakken.**

Uw vraag over de budgetten. Ja, de intensiveringsmiddelen zijn grotendeels uitgeput. Dat klopt. Echter, in de begroting 2023 zit nog een behoorlijkheid van reguliere budgetten. Wat 2023 betreft kunnen we dus nog wel eventjes vooruit. Dan ten aanzien van de vragen van de SP: we hebben reeds een passage opgenomen ten aanzien van de koerswijziging van verbonden partijen. Dit is een stap vooruit, dat hebt u ook terecht opgemerkt. En we zullen ook evalueren hoe dit werkt, en dan in de toekomst mogelijkerwijze aanpassen. De heer Van Caldenberg wijst terecht op een typefout in het Statenvoorstel: de C. De tekst in de Financiële verordening is juist. Het gaat om combinatie van subsidies en leningen. U heeft ook een duidelijke informatiebehoefte. En wij geloven in die informatieplicht die GS heeft. Deze is namelijk wezenlijk.

De voorzitter: De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, ik ben blij dat we in ieder geval helder hebben welke tekst in ieder geval de bedoeling is om juist te zijn. Dat is goed. Maar dat betekent niet dat die zeg maar vanuit de wens die we hebben juist is. Want er is vanuit het College bedoeld om daar onderdeel C niet in te zetten. Maar vanuit onze Staten is er toch ook nadrukkelijk wel een wens om ook daar meer grip op te krijgen. Om meer grip te krijgen op allemaal die financieringen die we via fondsen doen, meer dan alleen maar wat er in die statutaire bevoegdheid van die fondsen zit. En waar ik een beetje naar op zoek ben – en ik hoop dat de Gedeputeerde mij een beetje kan helpen – is: wanneer gaan wij daar voorstellen voor krijgen, om daar als PS wat meer grip op te krijgen? Want nu is het wel heel erg mager. En anders overweeg ik om die C er gewoon in te laten staan. Dan moet ik dadelijk nog even snel een amendement maken, maar dat kunnen we vast snel regelen want u weet allemaal wat ik bedoel.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: Ja voorzitter, ik kan maar één ding zeggen: dat wij geloven in de informatieplicht die GS heeft. Dat is namelijk wat ik net al zei, dat is wezenlijk. En ik heb het natuurlijk ook ingezet om alles in één stuk hier transparanter te maken. En ik denk dat, wat ik voorheen al gezegd heb, dat wij volgend jaar hiernaar gaan kijken, ook met de procedure rondom de wensen en bedenkingen. En dat we dan het geheel misschien nog eens een keer kunnen evalueren, om te kijken welke aanpassingen er verder mogelijk zouden kunnen of moeten zijn.

De voorzitter: De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, laat ik zo zeggen dat ik dat optimisme en de stappen die de Gedeputeerde heeft gezet waardeer. Laat ik daarmee beginnen. En tegelijkertijd hoor ik ook zijn antwoord. En dat antwoord gaat een heel eind de goede richting op, totdat hij heel veel slagen om de arm ten aanzien van die evaluatie heeft: 'zouden we kunnen doen een keer, als het nodig mocht blijken te zijn, indien het noodzakelijk is', of zoiets. Die slagen om de arm zou ik er eigenlijk wel een beetje vanaf willen hebben. Ik zou de toezegging die u heeft gedaan aan mevrouw Depondt om voor de zomer daar goed naar te kijken en met de Staten daar het gesprek over te voeren, die zou ik ook voor wat betreft dit onderdeel willen verankeren. Want ten aanzien van allemaal dit soort financieringen is het te belangrijk dat de Staten daar geen zicht op heeft. En als we dat op termijn zouden kunnen doen, zou ik daar al heel blij mee zijn. Ik ga het niet meer meemaken, maar ik hoop dat mijn opvolgers daar verstandige dingen over gaan zeggen.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: Ja voorzitter, dat is natuurlijk een lastige vraag om hiervan een toezegging te doen op een onderdeel van C wat op zichzelf staat. En een wijziging, om dat toe te gaan passen, nou daar moeten we inderdaad goed naar kijken. En ik moet een beetje een slag om de arm houden. **En in ieder geval wat ik u toe kan zeggen: dat we gaan kijken welke mogelijkheden er zijn.**

De voorzitter: De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, dank u. Die toezegging noteren we. En ja, ik ben eigenlijk wel benieuwd: kan dat dan voor de zomer, om daar een breed palet van wat daar mogelijk is, kunnen we dat dan krijgen? En ik zie allerlei mensen vragend kijken en knikken, en ik weet even niet wat dat behelst. Maar het zou mooi zijn.

Gedeputeerde Roest: Nou, <onverstaanbaar>.

De heer Van Caldenberg (SP): Kijk.

De voorzitter: Dan is dat bij deze inderdaad toegezegd.

De heer Van Caldenberg (SP): Oké, dank u.

De voorzitter: De heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Ja voorzitter, ik worstel een beetje met: 'voor de zomer'. 21 juni begint de meteorologische zomer, 15 maart zijn verkiezingen – ik weet niet welk idee u erbij heeft wanneer er dan een nieuw College zit, en wat die dan nog zou kunnen doen. Of gaat uw rol door als er een nieuw College zit? Stel je voor: er zit in mei een nieuw College, dan is 21 juni zomer. Dan gaat u in juni nog iets aanbieden namens het nieuwe College? Of hoe moet ik dat dan nu precies zien? Wat bedoelt u met: voor de zomer?

Gedeputeerde Roest: Voorzitter, voor de zomer, daar bedoel ik mee: voor het reces. En dat is dus eigenlijk de zomer. Ik denk dat dat de juiste termijn is even voor te stellen. En zoals u weet, als College, zolang wij zitten werken wij hier door. En op het moment dat een nieuw College het doet, dan zal die de afspraken die wij nu met u maken, zal ook dat nieuwe College die dan zeker nakomen.

De voorzitter: Gaat u verder met de beantwoording.

Gedeputeerde Roest: Ik heb alle vragen beantwoord, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dan kijk ik even rond of dat inderdaad de juiste constatering is, of dat er nog iemand voor de tweede termijn het woord wenst. Dat is niet het geval. Dan constateer ik dat u inderdaad alle vragen beantwoord heeft, en dan sluiten we de beraadslaging. En zoals afgesproken: morgenochtend stemmen we over dit agendapunt.

6.2 G-22-058 GEWIJZIGD Statenvoorstel Afsprakenkader Enexis Holding N.V. inzake Rijksparticipatie en eenmalige dividenduitkering Fudura, brief GS van 18-1-2023 (GS DOC-00409403)

De voorzitter: Conform het spreektijdenoverzicht geef ik graag als eerste het woord aan mevrouw Fischer, namens de fractie van 50PLUS.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Dit onderwerp is goed besproken in de commissie, en het is door het College heel duidelijk gemaakt dat het voorliggende voorstel besproken is met veel belanghebbenden en de aandeelhouders. En dat het voorstel een compromis is geworden. Een compromis waar iedereen zich in heeft kunnen vinden. Het lijkt 50PLUS ook niet verstandig dat onze Gedeputeerde met een andere boodschap op weg wordt gestuurd terwijl het niet de verwachting is dat dit zou leiden tot een andere uitkomst. Het is duidelijk dat het Rijk pas instapt als er een verzoek komt, en dat de verdeling fiftyfifty tussen aandeelhouders en Rijk moet zijn. 50PLUS vindt het een verstandig voorstel, en is van mening dat de infrastructuur van ons elektriciteitsnet op orde komt. Tot zo ver.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. Geef ik het woord aan de heer Van Wageningen, namens D66.

De heer Van Wageningen (D66): Goed dat Enexis deelneemt aan afspraken met het Rijk, en ook al zijn die voor Enexis nog niet dwingend. En ook de afspraken zelf zijn wat ons betreft goed. Het Rijk kan participeren als het nodig is, maar wordt niet de baas. Dat is een uitstekende afspraak. Naar aanleiding hiervan heeft D66 Limburg met instemming kennisgenomen dat Enexis liever een bedrijf van lagere overheden blijft dan dat het een Rijksbedrijf wordt. Dat geeft die lagere overheden, waaronder de Provincie Limburg, wel de verantwoordelijkheid om Enexis actief beleidsmatig aan te sturen. We hebben eveneens begrepen dat

Enexis daarvoor openstaat. Dat biedt dus kansen op energienetwerken die toekomstbestendig zijn, die ons minder afhankelijk maken van geïmporteerde energie, en die energie ook sociaal rechtvaardig verdelen. Kansen die D66 graag pakt voor en na de verkiezingen. Als het College hier iets aan wil toevoegen, graag. Dan de dividenduitkering van Fudura. We betreuren het dat het College ons wat dat betreft voor een voldongen feit plaatst. Gezien de zware taak waar Enexis voor staat hadden we de opbrengst van Fudura liever in Enexis gelaten. De commissiebehandeling laat ons geen hoop dat dit nog te realiseren is. Wat ons rest is een boodschap aan de mensen van Fudura, want die hebben als dochter van een nutsbedrijf een zeer waardevol bedrijf opgericht en uitgebouwd. En we wensen ze succes met de verdere uitbouw van hun goede werk bij de nieuwe eigenaars. En bij de uitgave van het dividend zullen we nog even aan jullie denken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Wageningen. Het woord aan de heer Heldens, namens de VVD.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ja voorzitter, het deel van dit Statenvoorstel waar iedereen het toch wel over gehad heeft de laatste tijd en met interesse gevolgd heeft, is de uitkering van de opbrengst van Fudura. Dat heeft Enexis in 2022 verkocht, en de verkoop levert een boekwinst op van € 1,1 miljard. Flink wat geld. Tegelijkertijd, door de verkoop van een goed gezond en winstgevend bedrijf zal het dividend van Enexis de komende jaren ook € 10 miljoen minder uitpakken. En wat gaan we doen met die € 1,1 miljard. Gaan we dat helemaal pinnen, zodat we dat eenmalig kunnen consumeren? Of gaan we dat investeren? Dat is eigenlijk de vraag. Gaan we dat investeren in een betere vermogenspositie van Enexis – een bedrijf dat toch al voor veel uitdagingen staat. En we gaan dat ook gebruiken om te investeren in netverzwaring, wat we keihard nodig zullen hebben voor de energietransitie. En misschien wel voor het aansluiten van een kerncentrale, wie zal het zeggen. Wij vinden dat een heel goed idee. Ik heb ook geconstateerd in de commissievergadering dat een groot deel, het merendeel eigenlijk, van de commissie en wellicht ook van Provinciale Staten dat een heel goed idee vindt. En wat ik bijzonder vond, dat is ook dat het CDA woorden van gelijke strekking vertelde in de commissievergadering. En dan denk ik toch even terug aan een column, een opiniestuk in De Limburger. Die begint met: ‘Op 2 januari kwam maatschappelijk, ondernemend en bestuurlijk Limburg voor het eerst sinds 2021 weer bij elkaar in het Gouvernement om elkaar een zalig nieuwjaar te wensen. Traditioneel hield de Gouverneur zijn nieuwjaarstoespraak. Een verhaal met elementen van hoop, maar ook van zorgen. De provinciale flappentap voor alle extra’s die Limburg zich jarenlang kon permitteren raakte leger, leger, leger, zo zei Roemer. Een geluid dat meerdere Gedeputeerden eerder al lieten doorklinken in de Statenvergaderingen.’ En dan wordt hij interessant: een kopje van € 950 miljoen. ‘Toch is het maar de vraag of de Provincie zo krap bij kas zit. Er staat nog steeds ruim € 950 miljoen aan verkoopopbrengsten van Essent-aandelen op de rekening, en als aandeelhouder van Enexis kan Limburg dit jaar een winstuitkering van een kleine € 90 miljoen verwachten met de verkoop van meetbedrijf Fudura.’ Kijk, en dat is interessant. Want we besluiten nu tot een dividenduitkering van € 10 miljoen, en geen € 90 miljoen. Hier wordt toch de lezer een beetje honing om de mond gesmeerd. Zeker omdat er verder in het artikel nog opgeroepen wordt dat we niet zo pessimistisch moeten doen, en dat we eigenlijk niet zo moeten roepen dat de bodem van de schatkist in zicht is, maar dat we coalities moeten smeden om die € 90 miljoen winstuitkering van Fudura te vermenigvuldigen met een factor 10. En nu ben ik eens benieuwd, omdat het stuk waar ik uit citeerde geschreven is door de lijsttrekker van het CDA Limburg, de heer Theuns. En nu ben ik benieuwd of de CDA-fractie – en die kan daar zo meteen bij monde van de woordvoerder wellicht op reageren – nog eens nagedacht heeft over hoe haaks dit op elkaar staat. Wat is nu het standpunt van het CDA? En kan dit vandaag in het openbaar nog één keer bevestigd worden? Heeft het CDA een fout gemaakt in de commissievergaderingen, vindt het CDA toch dat we de boel leeg moeten trekken? Of heeft de lijsttrekker van het CDA voor zijn beurt gesproken? En ja, ik moest een beetje denken aan de woorden van Máxima Zorreguieta, begin 2000: was hij misschien wel een beetje dom? Nou, ik ben heel benieuwd of ik daar antwoord op kan krijgen. Want ja, we gaan hier toch voor eerlijke informatievoorziening in dit huis, en wij houden op zich niet zo van mensen honing om de mond smeren met geld dat niet komt, en wat we dus ook niet uit kunnen geven. Daar zijn we heel benieuwd naar. En verder vinden wij het een prima voorstel, wij vinden het een verstandig voorstel. En wij vinden wel dat wij voor de

lengte der jaren hier goed op de centen moeten letten, want het geld klotst hier niet meer tegen de plinten op. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Heldens. En dank voor de cliffhanger. We gaan luisteren naar mevrouw Depondt, namens het CDA.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja voorzitter, laat mij beginnen met de heer Heldens te bedanken voor zijn uitvoerige toelichting op het stuk van onze lijsttrekker de heer Theuns, een paar weken geleden. Ik heb het nog niet meegemaakt dat de VVD in zoveel positieve bewoordingen sprak over standpunten van het CDA. Ik zou bijna zeggen: ik zou er graag inhoudelijk op reageren. Ik heb dat overigens in de commissie ook al gedaan.

De voorzitter: De heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Ja voorzitter, welke positieve bewoordingen in mijn verhaal heeft mevrouw Depondt gehoord over het CDA? Misschien kunt u daar even mee helpen.

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): U heeft in uw betoog heel lang gesproken over standpunten van het CDA, die de heer Theuns ook inderdaad in dat opiniestuk in De Limburger heeft verwoord, in de zin dat de Provincie Limburg inderdaad een behoorlijke pot geld te besteden heeft. En als u even terugdenkt aan de begrotingsbehandeling, dan kunt u zich herinneren dat ik het daar ook over gehad heb. In die zin verschillen de heer Theuns en ik echt helemaal niet zo heel veel. Ik heb het toen genoemd: we zijn helemaal niet zo arm als een kerkrat. En de heer Theuns heeft gezegd: er staat best nog wel een behoorlijke pot. En het feit dat u dat elke keer zo namens het CDA naar buiten brengt, dat doet mij zeer deugd.

De voorzitter: De heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Ja voorzitter, ik breng helemaal niets namens het CDA naar buiten, en ik zal ook nooit iets namens het CDA naar buiten gaan brengen. Dus laten we dat even ophelderen. Maar ja, ik constateer toch dat mevrouw Depondt toch de positieve elementen die ik benoemd zou hebben niet aan kan wijzen, maar er een heel mooie draai aan geeft. En volgens mij heeft ze het ook voorbereid. Dus nou, niet slecht.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Goed. Maar dan misschien even naar de inhoud. Ik heb dat in de commissie ook gezegd: kijk, wij zijn voorstander van het voorstel zoals het nu ligt. En het is inderdaad zo, de normale afspraak bij Enexis is dat boekwinsten fiftyfifty worden gedeeld. En nu is het voorstel om dat niet te doen, en een belangrijk deel van die opbrengst in het bedrijf te laten om te kunnen investeren in de opgaven waar het bedrijf voor staat. En ik heb ook in de commissie gezegd: netverzwaring is hét issue, misschien wel de grootste bottleneck op dit moment in deze Provincie als het gaat over snelheid in de energietransitie. En we hebben het hier heel vaak in deze zaal gehad over de noodzaak om die netverzwaring een flinke impuls te geven. We hebben er twee jaar geleden samen met alle andere aandeelhouders ook al een behoorlijke lening voor verstrekt. Maar inmiddels is ook wel heel helder – dat was het toen trouwens al – dat als je naar de totale opgave in Nederland kijkt rondom netverzwaring, dan kunnen de aandeelhouders van de netbeheerders dat nooit of te nimmer zelf dragen. Dus wij zijn ook heel blij dat de oproep die destijds, volgens mij zelfs bijna Statenbreed, is gedaan om met het Rijk te gaan praten om voor de langere termijn, in elk geval de financiering van die netverzwaring voor heel Nederland, maar wij praten voor Limburg, te regelen. En dan vinden we het eigenlijk ook heel logisch als het Rijk daar eigenlijk ja tegen zegt. Het is een afsprakenkader, nog geen formeel besluit. Maar het principe is hiermee wel geregeld. Ja, dan is het ook helemaal niet logisch dat je als aandeelhouders eerst € 600 miljoen in je zak steekt, en vervolgens tegen het

Rijk zegt: kunt u even meefinancieren? Enexis gaat zich sowieso ook weer tot aandeelhouders verhouden als het gaat over financiering. Wij zijn niet van het rondpompen van geld. Het is ook niet zo dat Enexis nu een soort carte blanche krijgt en kan doen en laten wat ze wil. Wat wij zeggen is: steek die boekwinst van de verkoop van Fudura voor een belangrijk deel gewoon in het bedrijf, in die netverzwaring. Dan hoeven we in een latere fase als aandeelhouders ook niet bij te springen. Dus effectief komt het op hetzelfde neer, we pompen het geld alleen niet rond. En wij zijn daar wel heel blij mee. En dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Depondt. Rest toch nog ...

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja, de heer Heldens is nog niet tevreden.

De voorzitter: We horen het gelijk. Heer Heldens, aan u het woord.

De heer Heldens (VVD): Nou ja, dat kunt u zo meteen beoordelen, of de heer Heldens tevreden is. Voorzitter, ik heb een heel uitgebreid technisch antwoord gehoord van mevrouw Depondt waarom het toch allemaal een heel goed idee is om akkoord te gaan met dit voorstel. Ik ben daar ook blij mee. Daar denken wij dus hetzelfde over. En nu rest mij eigenlijk dus ook nog de vraag: heeft de heer Theuns, uw lijsttrekker, in de krant voor zijn beurt gesproken?

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Nee, dat hadden wij heel goed met elkaar afgestemd.

De voorzitter: Mijnheer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, dan constateer ik toch dat ik dat zelf op zijn minst vreemd vind, als er een discrepantie in zit van € 80 miljoen voor onze Provincie. Heel bijzonder.

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Waarvan akte.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Depondt. Geef ik nu het woord aan mijnheer Westen, namens de fractie van GroenLinks.

De heer Westen (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. En ook nu sta ik hier voor de heer Baneke, die hier helaas niet aanwezig kan zijn vanwege ziekte. Goed, GroenLinks ziet de belangen die samengaan met versterken van het elektriciteitsnet, om uiteindelijk de energietransitie ook mogelijk te maken. Het is slechts een van de factoren van de Provincie waar de Provincie zich over moet buigen, maar wel een belangrijke. We kunnen dus instemmen met de geformuleerde uitgangspunten, en een belangrijke som van de verkoop van Fudura bij Enexis laten, ter versterking van hun netwerk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Westen. Dan geef ik nu het woord aan de heer Franssen, namens LOKAAL-LIMBURG.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, het afsprakenkader Enexis Holding N.V. inzake Rijksparticipatie en eenmalige dividenduitkering Fudura. In welke mate krijgt het Rijk op termijn een vinger in de pap bij de Provincie en de netwerkbeheerders als gevolg van de Nachtwacht? Want Nachtwacht betekent een mogelijke participatie van het Rijk, maar eerst moet dan de knip van Enexis leeg dreigen te raken. De situatie van Enexis zit gelukkig financieel heel wat beter in elkaar, en winsten kunnen grotendeels opnieuw geïnvesteerd worden. De vraag is alleen: hoelang kan de netwerkbeheerder de verbetering van de

netwerken blijven financieren, en wanneer komt het Rijk aan zet? En wat betekent het dan? Wat betekent het dan voor Enexis en onze zeggenschap, als de andere netwerkbedrijven eerder voor de steun in aanmerking moeten komen? Dat waren enkele vragen die ons bezighielden. De onderhandelingspositie van Enexis c.q. Limburg is sterk doordat er een financiële buffer is. Voor LOKAAL-LIMBURG is er maar één centrale afweging: wat betekent het binnenboord blijven van een groot deel van de boekwinst van Fudura voor onze inwoners? Want dat is ons kompas: de inwoner. De Limburger is gediend met een goede, veilige, gedragen, geloofwaardige energietransitie. Een energietransitie die zich niet mag ontwikkelen tot een gedrocht. Een transitie waarbij de grote winsten geprivatiseerd worden en de lasten gesocialiseerd. Het moet andersom. Op het moment dat het netwerk congestie is, dan is er een serieus probleem. En ook het vertrouwen van onze inwoners in een overheid die het beste met ze voorheeft zou dan uit kunnen gaan als een nachtkaars. Want na het afschaffen van de salderingsregeling zou een aanhoudende netwerkcongestie een volgende domper kunnen zijn voor inwoners, én ondernemers die ook geïnvesteerd hebben. Op het moment dat de genoemde winsten uit de verkoop bij Enexis blijven en deze worden geïnvesteerd in het verbeteren en verzwaren van de netwerken, komt het ten dienste van de inwoners, zowel bij het leveren aan het netwerk als ook de levensverzekering van het netwerk. Maar eigenlijk nu een vraag aan de deputé: hoe kunnen we de vinger aan de pols blijven houden of het geld aan de goede zaken wordt uitgegeven? Nu weten we ook dat Enexis geen energie produceert en zich wettelijk gezien met een aantal zaken niet mag bezighouden. Maar LOKAAL-LIMBURG denkt dat ondanks dat het wel belangrijk is om de focus te houden op de opslagmogelijkheden in de toekomst. Ook dat kan in de toekomst belemmeringen zoals netwerkcongestie wegnemen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen. Geef ik het woord aan de heer Van Caldenberg, namens de SP-fractie.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, we hadden Essent natuurlijk nooit moeten verkopen. Dat was echt een heel stom idee. Dat moeten we echt niet nog een keer doen. En ja, nu gaan we dan ook nog een deel van Enexis verkopen. En ook dat is niet zo'n heel goed idee, kunnen we beter eigenlijk niet doen. Maar ja, als we het dan toch doen, dan moeten we in ieder geval zorgen dat we goed op de centen letten. En niet die allemaal al gaan uitgeven voordat we ze binnen hebben, en al helemaal niet méér gaan uitgeven dan dat we überhaupt binnen gaan krijgen. Voorzitter, want die Limburgers die verdienen een daadkrachtige, koersvaste en betrouwbare provinciale overheid, dat randvoorwaarden schept voor een samenleving om te excelleren. En er ligt een grote taak weggelegd voor ons als middenbestuur, niet om afgehaakte mensen te overtuigen om weer aan te sluiten bij de politiek, maar juist andersom: een opdracht om de afgehaakte politiek weer een nieuwe aansluiting te vinden bij de samenleving. Beleid moet niet worden bepaald door een kleine groep mensen die hun eigen agenda doorvoeren zonder oog voor maatschappelijke impact, maar moet worden bepaald in samenspraak met mensen, en verdedigd worden met het oog op hun situatie. Kortom, de politiek moet haar ziel weer terugvinden en zich realiseren dat de politiek er is voor mensen en niet andersom. Dat is waarschijnlijk niet de meest radicale of schokkende verkiezingsbelofte die een lijsttrekker ooit gedaan heeft. Maar het is wel het eerlijke verhaal. Een verhaal over de noodzaak van waardegedreven politiek. En die komt niet uit ons verkiezingsprogramma, maar die van het CDA. En de vraag aan de CDA-fractie is nu: als je waardegedreven politiek nu echt daadwerkelijk zo belangrijk vindt, moet je dan niet eerlijk zijn over het maken van fouten van je eigen lijsttrekker? Voorzitter, <onverstaanbaar>.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Caldenberg. Geef ik het woord aan de heer Kuntzelaers, namens de Partij van de Arbeid.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik heb in al die jaren dat ik in Provinciale Staten zit in ieder geval één ding geleerd: niet het verkiezingsprogramma van anderen voorlezen en ook niet ingezonden stukken in de krant nog een keer herhalen. Want die extra aandacht, die wordt uitermate gewaardeerd aan de overzijde. Terug naar het stuk. De partij van de arbeid is heel erg blij met het voorliggende stuk, en met

name met de afspraken die gemaakt zijn, die een garantie zijn dat de Limburger kan rekenen op een stabiele energievoorziening in de toekomst. En met name die energievoorziening die wij proberen te garanderen, die energie opwekt in Nederland, in Limburg, en die ervoor zorgt dat wij een grotere mate van energieonafhankelijkheid ontwikkelen. Niet meer afhankelijk van Rusland, van Saoedi-Arabië. Maar juist hier energie opwekken, en die hier inzetten voor de Limburgers, voor de Nederlandse samenleving. Dat is iets waar de Partij van de Arbeid juist voor staat, en waar deze afspraken een vervolgstap op bieden. Een stap naar de toekomst toe zetten, die wij graag willen omarmen. En dan de verkoop van Fudura. Want het is wel een interessante casus, eigenlijk. En ook het compromis wat eruit gekomen is, is natuurlijk een beetje een opmerkelijk compromis eigenlijk. Aan de ene kant kan ik me voorstellen dat er partijen zijn die, aandeelhouders aan tafel die zeiden: kom maar met dat geld. Als gemeente zit je bijvoorbeeld best wel in de knoop met je begroting, af en toe. Dus dan kan ik me er iets bij voorstellen. Maar van de andere kant, alle logica zou toch inhouden dat je het geld in het bedrijf laat zitten, om daar juist die investeringen te laten renderen naar de toekomst toe. En ook met name zo lang mogelijk het scenario uit te stellen dat het Rijk daadwerkelijk zal moeten participeren. En dan wil ik toch één keer nog aan de Gedeputeerde vragen: kunt u nog eenmaal uitleggen waarom dit dan het beste compromis was wat haalbaar was? Want het is een beetje een vreemde constructie: 10%, ja een willekeurig bedrag. Legt u het nog één keer uit, zodat we het allemaal snappen, zodat we niet nogmaals de bijdragen van andere partijen hoeven voor te lezen waarom dat deze conclusie uiteindelijk gemaakt is. Tot zo ver.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kuntzelaers. Geef ik het woord aan de heer Claassen, namens de PVV.

De heer Claassen (PVV): Ja voorzitter, ik had eigenlijk gehoopt dat de heer Kuntzelaers vandaag mijn opiniestuk zou voorlezen. Want ook ik had een opiniestuk rondom keuzes maken ingestuurd naar De Limburger, maar die gaan ze niet plaatsen omdat in het kader van verkiezingen ze wat prudent daarmee willen omgaan. En op de vraag ook waarom dat dan van het CDA wel wordt gedaan, krijg ik maar geen antwoord. En we zijn ondertussen een week later. Misschien nog bij het afscheidsdiner – of nee, dat gaan we niet doen – bij het afscheid krijgt u de gelegenheid om het wel te doen, want dan zijn wellicht de verkiezingen voorbij en dan willen ze dat stuk wel plaatsen. En in tegenstelling tot het CDA zou dat opiniestuk niet een week later door anderen weer onderuit zijn gehaald, want waar wij voor staan daar staan wij voor. Naar de inhoud. Het geld na verkoop Fudura dat vrij zou vallen, vindt de PVV, kan/kon beter besteed worden aan belangrijkere zaken dan het verstevigen van het elektriciteitsnetwerk. Want we hebben het niet over het probleem waarom dat zou moeten – en dat is die energietransitie. En die energietransitie weer met wiebelstroom. En wiebelstroom zorgt voor die piekbelasting op het netwerk, waardoor die netwerken uitvallen. Dus is de oplossing er niet nog meer geld in te steken, want dan komt er nog meer wiebelstroom, en dan gaat het netwerk uitvallen, en dan staan ze binnenkort hier weer aan de deur te kloppen voor miljoenen. En dan komt er nóg meer wiebelstroom. En zo zitten we elkaar maar tonnen, miljoenen geld uit te geven, wat de oplossing niet is. De oplossing is dat er stroom geleverd wordt wat geen wiebelstroom is. Dan zouden we veel beter dat geld kunnen investeren om ervoor te zorgen dat we kernenergie in Limburg hebben, wat zorgt voor een constante toevoer van energie op het netwerk. Hebben we geen wiebelstroom, hoeven we niet blijvend en voortdurend maar te investeren in de klimaatdrammerij die hier in Nederland aan de gang is. En dat had ik op het laatst geschreven, maar ik wil het u nu toch alvast zeggen. Het CDA had aanvankelijk andere keuzes. Zouden onze keuze niet zijn. Maar goed, die werden een week later in de commissievergadering weer de kop ingedrukt. De vraag die ik hier had staan: wat wil het CDA nu – nou ja, het CDA wil bij monde van niet de lijsttrekker andere dingen. En dat is prima, we zullen zien waar dat toe leidt na 15 maart, wanneer de eerstvolgende afsplitsing van het CDA wel zal zijn als de macht uitgewerkt is. Goed, waar ben ik gebleven? Ik hoor al boegeroep, dan is mijn missie geslaagd in ieder geval. Het geld zou wat de PVV betreft dus beter besteed kunnen worden aan het realiseren van kerncentrales. Ik heb één vraag nog. We hebben – en daar refereerde de collega van het CDA volgens mij ook al aan, of iemand anders – in 2019 een behoorlijke som geld als lening aan Enexis gegeven. De vraag die wij als PVV toen hadden: maar hoeveel van dat bedrag komt nu daadwerkelijk in Limburg terecht? Want Enexis bedient namelijk met het netwerk en alle investeringen die zij doen niet alleen Limburg, maar ook

Brabant en volgens mij delen van Gelderland. Er gaat dus een behoorlijk groot kapitaal terug naar Enexis, voor de onnodige verzwaring van het netwerk. Maar hoeveel van dat geld komt dan hier in Limburg terecht? Dat is eigenlijk de vraag. Ik heb nooit een antwoord gekregen. We hebben nooit een antwoord gekregen van die lening, wat daar nu mee gedaan is in Limburg. Het was een toezegging van de toenmalige Gedeputeerde. Hebben we nooit fatsoenlijk antwoord op gekregen. Wellicht kunt u nu wel even door de oogwimpers aangeven met hoeveel procent van dat hele kapitaal daadwerkelijk wordt geïnvesteerd hier in Limburg. Anders ben ik bang dat Enexis ook zo vrij zal zijn om het vooral op andere plekken te investeren dan hier in Limburg. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Claassen. Dan geef ik nu het woord aan de heer Loomans, namens de Partij voor de Dieren.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Voorzitter, ja laat ik het maar niet over wiebelstroom hebben maar gewoon meteen over Enexis gaan praten. Voor het realiseren van de energietransitie is het noodzakelijk dat ons elektriciteitsnetwerk aanzienlijk verzaamd gaat worden. De netwerkbeheerders, waaronder Enexis, zullen hiervoor vele tientallen miljarden moeten voorfinancieren. En het is niet waarschijnlijk dat dit soort bedragen door de huidige aandeelhouders, waaronder de Provincie Limburg, kunnen worden opgebracht. Om proactief in gesprek te gaan met de Rijksoverheid is dan ook een verstandige zet. Het is goed dat er nu al een afsprakenkader voorligt, voor het geval dat het Rijk als aandeelhouder moet gaan toetreden. In een recente informatiebijeenkomst hebben we vernomen dat de financiële positie van Enexis nu gezond is en dat in de komende jaren ook zo zal blijven. Waarschijnlijk pas na 2030 wordt de kapitaalbehoefte zo groot dat het Rijk mogelijk als aandeelhouder gaat toetreden. Het Rijk wil dan ook zeggenschap, en daarbij hoort dan met name een vetorecht voor niet-gereguleerde investeringen boven een drempelbedrag. Wat houdt deze omschrijving nu precies in? En waarom dan die speciale positie? En als het Rijk vele miljarden in zou gaan brengen, worden de netwerkbeheerders dan geen verkapte staatsbedrijven? Met betrekking tot de opbrengst van de verkoop van Fudura mag deze wat ons betreft binnen Enexis blijven. Gezien de financiële middelen die daar in de komende jaren nodig zijn, zal de aandeelhouders vroeg of laat om een nieuwe bijdrage gevraagd worden. In het afgelopen jaar werden Brabant en Limburg geconfronteerd met een tekort aan capaciteit op het elektriciteitsnetwerk, waardoor dat netwerk op slot ging. Waarom gebeurde dat nu juist in deze Provincies? Had dit voorkomen kunnen worden als er al eerder meer geld was geïnvesteerd? En zouden de verdere verzwaring van het elektriciteitsnetwerk nog versneld kunnen worden door nu al het Rijk erbij te halen? Want een acuut tekort op het net kan heel vervelende gevolgen hebben. Voorzitter, in de infobijeenkomst van enkele weken geleden hoorden we dat er wetgeving is die het beleid en de prioriteitstelling van Enexis bepalen. En dat de aandeelhouders zich daar verder afzijdig van houden. Dat was tien jaar geleden misschien een logische houding, maar vandaag de dag leven we wat onze energievoorziening betreft in een andere wereld. Onze energienetwerken hebben de grenzen van hun capaciteit bereikt. En deze capaciteitsproblemen zijn voorlopig nog niet opgelost. Is het dan nog steeds logisch dat nieuwe aansluitingen op het netwerk in volgorde van aanvraag moeten worden gerealiseerd? Dat een ziekenhuis of een producent van duurzame energie in de wacht wordt gezet omdat eerst een nieuw datacenter of een andere grote nieuwe energiegebruiker moet worden aangesloten? Is het niet belangrijker om prioriteit te geven aan het maatschappelijk belang? Aan burgers, verenigingen, instellingen, midden- en kleinbedrijf? Moeten die niet een voorrangspositie hebben? Wij vragen ons daarom af of de netwerkbeheerders niet samen met de aandeelhouders de discussie met de Rijksoverheid aan moeten gaan om aan te dringen op een bijstelling van deze wetgeving. Hoe denkt het College hierover? Graag een reactie op deze vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. Geef ik tot slot in de eerste termijn het woord aan de heer Driessen, namens Forum voor Democratie.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Dank u wel, voorzitter. Ik heb per abuis gemist dat onze fractie of de fractie hier in het huis van het CDA zoveel te maken heeft met Enexis, toen ik de documenten

las. Dus ik ga daar niet verder over beginnen. Die verkoop en dit hele dossier leidde mij tot een misschien iets fundamentele overweging dan we hier eigenlijk met zijn allen naar kijken. En bij het lezen van deze stukken kwam ik eigenlijk tot de conclusie wat we nu op het punt staan om te doen. En ik denk dat we daar als Forum een iets andere interpretatie aan geven dan de meeste fracties hier. Bij dat afsprakenkader, laat ik daarmee beginnen, spreken we eigenlijk af: het Rijk gaat de mogelijkheid hebben om in te stappen in Enexis. En hoe dat er vervolgens uit gaat zien is nog niet heel duidelijk. Maar dat het gaat gebeuren ... En we hoorden hier ook al een paar keer: nou, laten we zorgen dat het zo lang mogelijk niet gaat gebeuren door het geld van Fudura in Enexis te houden. De netbeheerders, die geven aan € 30 miljard nodig te hebben. Ik weet niet of de mensen hebben gelezen wat we dan terugstoppen in Enexis. Dus het is geen vraag óf dat gaat gebeuren, maar wanneer dat gaat gebeuren. En niet alleen wanneer dat gaat gebeuren, maar ook onder welke voorwaarden dat gaat gebeuren. Want ook dat is niet helder uit dit hele kader, uit het afsprakenkader. En dat leidt eigenlijk tot de vraag. Wij hebben voor een groot deel middelen in Enexis zitten. Ook een deel van onze reserve, als we het op de balans bekijken, komt voort uit de middelen, komt uit het kapitaal van Enexis, wat we daarvoor op de balans hebben staan. En wat er nu eigenlijk gebeurt is een Rijksoverheid die zegt: jullie kunnen straks die hele energietransitie niet betalen, dus wij moeten instappen in Enexis. En of we daar dan verschillende rechten voor willen hebben, of we daar verschillende zeggenschappen voor willen hebben, dat kunnen we nog niet helemaal afspreken of toezeggen, maar dat zien we later wel. Maar de ervaring in vier jaar PS leert voorzitter, dat 'dat zien we later wel' waarschijnlijk over drie jaar is: 'ja, maar daar hebben we eigenlijk al een afsprakenkader over gemaakt, daar moeten we nu wel mee instemmen'. En wij zijn daar niet heel blij mee. Want wat hier gebeurt bij dit hele stuk, is: het net moet verzwaaard worden vanwege die hele energietransitie, dus de mensen met een warmtepomp, met een Tesla, met zonnepanelen, die hebben een zwaarder net nodig. En de mensen die het niet gebruiken betalen daar evenredig aan mee. En dat is niet fair. We hebben een energietransitie die door het Rijk wordt ingezet, en de Provincie met haar aandelen in Enexis betaalt hier evenredig aan mee. En ook dat is niet fair. Voorzitter, wij willen dan ook voorstellen om zoveel mogelijk van ons dividend terug te krijgen uit Enexis, zodat de Provincie hier met andere doeleinden een bestemming voor kan vinden. En wij hopen dat daarmee de Provincie ook een stukje meer eigen zeggenschap heeft over wat ze wel mag doen. En als het Rijk per se een energietransitie wil mogen ze die ook zelf betalen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Driessen. Dan geef ik nu het woord aan de Gedeputeerde, de heer Roest.

Gedeputeerde Roest: Ja dank u wel, voorzitter. Op de eerste plaats ben ik natuurlijk blij dat in navolging van de commissie ook uw Staten zich achter de GS-standpunten schaart. Wat betreft de dividenduitkering: het overgrote gedeelte blijft inderdaad in Enexis. En daarover nog het volgende. De middelen van de verkoop van Fudura die binnen Enexis blijven worden een enorm investeringsplan, passend binnen het strategisch plan en tevens geïnvesteerd in versterking van het netwerk. Het investeringsplan 2023 wordt op korte termijn via een mededeling portefeuillehouder aan uw Staten aangeboden. Verwacht werkpakket binnen Enexisgebied: circa € 1,34 miljard voor 2023. En richting de heer Franssen: de verantwoording over de geplande investeringen lopen via de jaarstukken, die Enexis aan de aandeelhouders overlegt. De jaarstukken worden tevens door Enexis gepubliceerd, en zijn voor iedereen toegankelijk. Het compromis zoals de heer Kuntzelaers het verwoordt, is ook precies zoals het gegaan is.

De voorzitter: De heer Franssen heeft op het antwoord in zijn richting nog een vraag.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja, helemaal juist voorzitter. Dank u voor de beantwoording. En natuurlijk, de verantwoording hoe de middelen zijn uitgegeven wordt zichtbaar gemaakt in de jaarstukken. Helemaal correct. Maar onze vraag is: hoe kunnen we dan controleren of hetgeen wat nu bij Enexis blijft, dat dat ook aan de juiste zaken wordt uitgegeven? Kijk, in de jaarstukken zie ik gewoon totaalbedragen. Maar ik zie dus niet specifiek de richting en specifiek hoe het geld is uitgekeerd. Dan zou ik de grootboekrekeningen moeten opvragen. Want vanuit de grootboekrekeningen kan ik op een gegeven moment afleiden wat het

totaalbedrag is op een gegeven moment onder een rubricering in de jaarrekening. Maar dat kan ik niet. Dus ik had graag een nadere duiding van onze vraag vanuit LOKAAL-LIMBURG hoe wij dan meer die vinger aan de pols kunnen houden, en kunnen controleren of het geld wel aan de juiste goede zaken en vooral ten goede van de Limburgers wordt uitgegeven.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: Ja voorzitter, Enexis publiceert elke twee jaar haar voorgenomen investeringen. En dat wordt ook ingedeeld per regio. En voordat deze worden ingediend kijkt de Autoriteit Consument & Markt ernaar. En hierover wordt PS ook geïnformeerd. En daar kan PS ook mogelijk een zienswijze over indienen, als dat hier voorligt.

De voorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Toch weer via u voorzitter, in mijn beleving had ik toch een andere vraag aan u gesteld. En u komt weer terug op de jaarstukken. Neen, wij vragen als LOKAAL-LIMBURG: hoe kunnen we beter inzichtelijk krijgen of Enexis ons geld op de juiste manier uitgeeft. En laten we eerlijk zijn, de jaarstukken geven een totaalbeeld. En onze vraag is: wij willen specifiek een controle hebben dat het geld ... En het antwoord verwacht ik van u, dat wij als PS meer die vinger aan de pols kunnen houden. En niet via de jaarstukken, voorzitter. Want de jaarstukken, daar kunnen we niet onze controlerende taak specifiek op uitoefenen, hetgeen wat ik aan u vraag.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: Ja voorzitter, dan moeten we natuurlijk wel gaan kijken, want we hebben hier natuurlijk een partij. Weliswaar zijn wij daar maar 16% aandeelhouder van, maar dat is een partij op afstand. Daar heb je een directie zitten, daar heb je een Raad van Commissarissen zitten, je hebt daar de Autoriteit Consument & Markt die ernaar kijkt. En mij lijkt dat meer dan voldoende. En dan moet u ook vertrouwen hebben. U hebt straks gesproken over dat je vertrouwen moet hebben in de bestuurders. Ik heb gezegd: nou, diezelfde opmerking, datzelfde vertrouwen in de bestuurders moeten we ook neerleggen bij Enexis.

De voorzitter: Mijnheer Franssen heeft nog één vervolgvraag zeker.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): En ik reik u de hand dat u verwoordt 'vertrouwen', positief vertrouwen. En toevallig ken ik u wat nader, dus u heeft ook altijd die positieve uitstraling. En wij, en ik als fractievoorzitter van LOKAAL-LIMBURG ook. Dus ik sluit me helemaal aan bij uw bewoording. Maar desalniettemin sta ik hier ook voor de inwoners van Limburg, en voor het geld van Limburg. En vanuit die positieve gedachte stel ik die vraag. En natuurlijk, natuurlijk hebben wij vertrouwen erin. En als u zegt voorzitter, dat u van mening bent dat alles vanuit de jaarstukken zichtbaar is, dan kom ik de volgende periode nog bij u terug, en dan zal ik dezelfde vraag stellen. En dan hoop ik wel dat u de diepgang aan mij kunt verwoorden in positieve zin. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De Gedeputeerde, gaat u verder.

Gedeputeerde Roest: Nou voorzitter, wat de toekomst brengt weet niemand. Dus daar kan ik nu ook geen antwoord op geven natuurlijk, dat snapt u wel. Heel even terugkomend op compromis, wat ook de heer Kuntzelaers verwoordde: natuurlijk is hetgeen <onverstaanbaar> compromis. Het ligt eraan van welke kant je het bekijkt. Ik heb altijd geleerd dat je bij een compromis beide partijen eigenlijk een beetje ongelukkig maakt, want niemand krijgt eigenlijk precies hetgeen wat hij zou willen hebben. Maar het is natuurlijk wel: op een gegeven moment moet je tot een compromis komen. En dat zijn we ook binnen de AHC gekomen. En wij hebben ons met onze 16% daaraan geconformeerd, ook vooral omdat wij van mening zijn dat als je naar

buiten treedt dat je dat dan ook met één stem moet doen. Met betrekking tot de vraag van de PVV over welk deel van de verstrekte lening in Limburg terechtkomt: dan moet ik helaas zeggen, dat is niet één-op-één te herleiden. Echter, het verwachte werkpakket ten aanzien van de investeringen in het gehele verzorgingsgebied geven een goede indicatie. En er werd ook al gezegd dat er voor 2023 € 195 miljoen, even uit mijn hoofd, in Limburg zou worden geïnvesteerd. En Enexis heeft in haar Jaarplan 2022 gecommuniceerd dat Enexis in 2020 meer dan € 1 miljard gaat investeren, waarvan in Limburg inderdaad die € 195 miljoen, wat ik net al zei. En dat is meer dan de verstrekte lening vanuit Limburg die wij aan Enexis gegeven hebben. Dan op de vraag ten aanzien van de prioritering: Enexis lobbyt daar bij het Rijk om daar kaders aan te kunnen stellen. Nu is het principe: first come, first served. Er wordt nu op landelijk niveau gekeken of er middels prioritering op netuitbreidingsniveau wel gestuurd kan worden op voorrang voor maatschappelijk gewenste ontwikkelingen. Die gesprekken lopen en de Provincie is daar middels het IPO, dat rechtstreeks contact heeft met het EZK, goed op aangehaakt. Het afsprakenkader is nu net om voor te sorteren op de situatie dat het Rijk gaat toetreden. Nu kunnen we namelijk nog onderhandelen vanuit onze kracht dat Enexis niet direct de middelen van het Rijk nodig heeft. Anders ligt het wel bij de situatie rondom steden. En daar moest plotseling onderhandeld worden. En dat willen we voor zijn. Het Rijk is daar op termijn bij nodig. En dan is het goed als we van tevoren al de kaders hebben vastgelegd. Het afsprakenkader geeft onder welke voorwaarden het Rijk kan toetreden, te zijner tijd. Het toetreden van het Rijk zal op termijn leiden tot een verwatering – dat moeten we eerlijk toegeven. En dus een kleiner aandeel ook van de Provincie ten opzichte van het totale pakket. Ik dacht dat ik zo de vragen beantwoord heb, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, Gedeputeerde. Ik kijk even rond of er behoefte is aan een tweede termijn. Mevrouw Fischer? Niet het geval. Mijnheer Van Wageningen? Niet het geval. De heer Heldens? Ook niet het geval. Mevrouw Depondt? Nee. De heer Westen? Niet het geval. De heer Franssen? Ja. Ga uw gang.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja dank u wel, voorzitter. De laatste bewoording van de geachte deputé triggerde mij. Want hij verwoordde: dat zal zeker gaan verwateren. En als we nu weten dat we een bepaald percentage tot eigendom, als ik het zo mag verwoorden, bij onze Provincie is, en uit de bewoording van de deputé kan ik afleiden: oké, we gaan een stukje afstaan. Is dat percentage dan al bekend, wat u in feite verwoordt? Want het is natuurlijk nog altijd het geld van onze inwoners. En wij als afgevaardigden hoe wij hier gezamenlijk in deze zaal zitten, denk ik dat een van onze positieve taken ook is: wees zorgzaam met dat geld van je inwoners. Dus gaarne vanuit deze zijde de vraag: kan de deputé inzicht geven of aan ons duidelijk maken wat hij dan bedoelt met verwateren, en eventueel een percentage aangeven?

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen. Kijk ik even naar de heer Van Caldenberg. Aan u het woord.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, twee zaken. De heer Kuntzelaers vroeg in de eerste termijn: kan het niet echt? Kunnen we niet echt gewoon 100% in Enexis laten zitten? En toen zei de Gedeputeerde: ja, ik ben het eens met de woorden die de heer Kuntzelaers heeft gesproken. Maar als die een vraag stelt dan ben ik wel benieuwd wat dan het antwoord is, waar de heer Roest het dan wel mee eens zou moeten zijn. Dus ik hoor dat graag van de Gedeputeerde. En ja, ten aanzien van waardegedreven politiek, daar krijgen we vanavond in ieder geval geen antwoord op, maar dat zullen we dan 15 maart wel horen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Kuntzelaers. Dus u heeft geen behoefte aan een tweede termijn. Dank u wel. Dank u wel. De heer Claassen? Ook niet het geval. De heer Loomans? Niet het geval. De heer Driessen? Niet het geval. Dan geef ik nu het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Roest: Ja dank u wel, voorzitter. Ja goed, het percentage van verwatering, dat is niet bekend. Dat is ook afhankelijk van of en zo ja wanneer en met hoeveel het Rijk gaat intreden. En de verwachting op basis van de huidige sterke kapitaalpositie van Enexis is ook dat dat pas in 2032 of later mogelijk kapitaal nodig heeft. En ook de mogelijkheid bestaat natuurlijk dat wij als aandeelhouders nog daar

geld ter beschikking zetten om natuurlijk die verwatering te voorkomen. En we hebben ook nog een achtergestelde lening die converteerbaar is. Dus wat dat betreft zijn daar ook nog mogelijkheden. En dan op de vraag die de heer Van Caldenberg stelde: ik betrok het op het compromis wat gesproken werd. Dus daar betrok ik het op. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Roest. Dan sluiten we hierbij de beraadslaging van dit onderwerp. En ook hierbij geldt dat we morgenochtend stemmen over dit agendapunt.

6.3 G-22-047 Statenvoorstel inzake Financieringsvoorstel Limburgs Energiefonds (LEF) ten behoeve van Mijnwater, brief GS van 22-11-2022 (GS DOC-00361325)

6.4 G-22-062 2e GEWIJZIGD Statenvoorstel Financieringsvoorstel Limburgs Energiefonds (LEF) t.b.v. investering in het circulair fonds Polestar Circular Debt Fund (PCDF), brief GS van 20-12-2022 (GS DOC-00419834)

De voorzitter: Komen we bij agendapunt 6.3, dat we gezamenlijk bespreken met agendapunt 6.4, met de kanttekening dat er morgen wel apart over beide voorstellen gestemd zal gaan worden. Conform de sprekerslijst geef ik als eerste het woord aan de heer Westhoff, namens BVNL. De heer Westhoff, aan u het woord.

De heer Westhoff (BVNL): Dank u wel, voorzitter. Mijnwater, de lauwe aardappel die door de Provincie Limburg werd overgenomen omdat het de gemeente Heerlen te heet werd onder de voeten. Mijnwater, het briljante gemeentelijke idee om warm water van de mijngang te gebruiken om huizen te verwarmen. Het bleek een fata morgana en een brug te ver te zijn voor de gemeente Heerlen, omdat de bedragen die ermee gemoeid waren te groot werden. Dus kwam de groene brigade van het Limburgs Energiefonds van de Provincie Limburg te hulp en nam de lauwe aardappel over. Een warmtenet van water van 28 graden, dat honderden miljoenen moet gaan kosten om het operationeel te krijgen. Een warmtenet dat zonder gebruik van warmtepompen, verdeelstations, natuurlijk duurzame energie de huizen niet warm krijgt. Commercieel zijn er ook risico's. Het is maar de vraag of er voldoende aansluitingen kunnen worden gerealiseerd op basis van de randvoorwaarden. De huizen en gebouwen moeten wel goed geïsoleerd zijn. En laat dat nou net niet het geval zijn in Heerlen en omstreken. Elke brugklasser kan op de achterkant van een bierviltje uitrekenen dat dit project op geen enkele wijze economisch en energetisch te verantwoorden is. Honderden miljoenen uitgeven om lauwe water door de stad te jagen? Hoeveel energiewinst moet dit gaan opleveren? De Provincie heeft echter een probleem. Ze hebben zich gecommitteerd aan de absurde regionale energiestrategie van de Rijksoverheid. In 2050 moeten 7 miljoen woningen en 1 miljoen gebouwen in Nederland van het aardgas. Groninger gas moet volgend jaar geschiedenis zijn. Noord-Limburg doet het betrekkelijk goed met betrekking tot het RES, maar Zuid-Limburg heeft een probleem. Door landschappelijke beperkingen en hoge bevolkingsdichtheid verloopt de transitie moeizaam. En Mijnwaterproject kwam als geroepen, en werd dan ook met beide handen aangepakt om de ronkende CO₂-doelen te halen, om het klimaatbeleid ten uitvoer te brengen. Een zinloos doel. BVNL heeft al eerder aangegeven dat CO₂ niet de schakelaar is waarmee het klimaat kan worden 'gered', tussen aanhalingstekens. BVNL is alleen een roepende in de woestijn. Gemiddeld Nederland neemt het CO₂-narratief zonder na te denken over. Gekscherend heb ik al eens geopperd dat de persoon die broeikasgas, CO₂ en net zero tussen de oren van de mensen heeft gekregen wat mij betreft de Nobelprijs van de marketing mag krijgen. Er is geen ontkomen aan in de mainstream media en praatprogramma's, en dat geldt ook voor Provinciale voorstellen. Welke andere reden kan er worden gegeven om geld in Mijnwater te drukken? De drang om fossiele energie uit te faseren? Minder afhankelijk te zijn van regimes die ons niet goed gezind zijn? De bijdrage aan dat doel is met het Mijnwaterproject een druppel op een gloeiende plaat. 85% van de energiebehoefte komt nog steeds van fossiele energie, en dat zal nog lang zo blijven. Wiebelstroom dan? Wiebelstroom, de ziekmakende en horizonvervuilende windturbines en landbouwgrondverslindende zonneparken zijn in Limburg alleen met gigantische energiesubsidie winstgevend te maken – en dan 'winstgevend' tussen aanhalingstekens. Wist u

dat een windturbine in Limburg meer subsidie krijgt dan een windturbine aan de kust? In Engeland noemen ze dat 'reversed Robin Hood', jatten van de burger, en uitdelen aan de <onverstaanbaar>. Windboeren zullen er blij mee zijn. Waarom wij dan nog niet? Wiebelstroom verlangt van de netbeheerder dat de volledige capaciteit in fossiel beschikbaar is, omdat wiebelstroom last heeft van wat ze dan in Duitsland noemen: Dunkelflaute, het kan wel eens een keer *niet* waaien in de nacht. En wat te doen bij een pak sneeuw? Terug naar de financiën. Ik heb recent een energievoorstel voor de komende drie maanden gekregen. Van de € 1,88 per kuub gas die Eneco mij wil laten betalen is € 0,69 belastinggeld. Meer dan een derde. En weet u waar dit geld naartoe gaat? Jawel, het Mijwaterproject. Het Rijk gaat warmtenetten subsidiëren. De Wet collectieve warmtevoorziening zal hiervoor zorgen. De wet is nog niet van kracht, maar de eerste intentieverklaring vanuit de markt om deel te nemen aan het Mijwaterproject is al getekend. Als het aan BVNL ligt wordt er geen euro in het Mijwaterproject gestopt, en doen we het project zo snel mogelijk van de hand. Laat andere partijen, die verlekkerd kijken naar de vele miljarden energiebelastinggelden, maar het risico nemen. De Provincie Limburg is geen venture capitalist die het zich kan permitteren om met honderden miljoenen overheidsgeld te speculeren en dus risico te lopen. We hebben al genoeg verliesprojecten op onze balans staan: MAA, Maaslijn. Ik wil eindigen met een quote: schoenmaker, blijf bij je leest. Tot zo ver.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Westhoff. Dan geef ik het woord aan mevrouw Fischer, namens de fractie van 50PLUS.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik zie dat 6.3 en 6.4 samengevat is. Ik had het in twee delen willen doen, maar ik probeer het nu bij elkaar te maken. Dus die drie minuten zal waarschijnlijk niet genoeg zijn, maar goed. 50PLUS heeft het heel moeilijk met Mijwater. In de eerste plaats omdat een groot deel van de stukken onder geheimhouding mocht worden ingezien. En dat vindt 50PLUS niet goed. Publiek geld hoort transparant verantwoord te worden. Hoe moet je aan de kiezer uitleggen: er is een derde partij die bereid is om in te springen, maar het kan niet in het openbaar besproken worden. Een commercieel deel van het Masterplan, dat kan wel openbaar besproken worden maar pas na behandeling in de commissie. En gelukkig mocht de geheimhouding er nu vanaf, zodat er in ieder geval wel over gesproken kan worden. Maar voor mij was het prettiger geweest als dat van het begin af aan geweest was. En waarom, heb ik net gezegd. Ook zet 50PLUS vraagtekens bij de constructie die gekozen is. Maar daarnaast heeft de Gedeputeerde in de commissie gezegd dat stoppen met investeren gaat betekenen dat de leveringszekerheid de volgende winter in het geding komt. Klopt dit? 50PLUS laat de mensen in Heerlen en Kerkrade niet in de kou zitten. Kan de Gedeputeerde nogmaals bevestigen dat niet instemmen met dit voorstel zal leiden tot een continuïteitsprobleem voor Mijwater, en dat dit gevolgen heeft voor de gebruikers in Heerlen en Kerkrade? Is het een besluit dat genomen moet worden met het mes op de keel? Uiteindelijk zal ons besluit afhangen van of het gevolgen heeft voor de burgers. Want het huidige voorstel heeft nog heel wat onzekerheden. Het feit dat dit voorstel zoveel tijd vergt om te behandelen geeft aan hoe complex deze materie is. Het is duidelijk geworden dat veel onduidelijk is over de complexe structuren, zoals deze in het LEF zijn ontstaan. We hadden gehoopt dat de presentatie van afgelopen vrijdag 3 februari meer duidelijkheid zou hebben gebracht. Maar helaas zijn we teleurgesteld in de presentatie, waardoor er nog altijd vragen zijn over de structuur. Daarnaast bespraken we de tweedekwartaalcijfers van LEF. Hierin staat dat de revolverendheid zal worden gerapporteerd via de definitie die ook binnen de fondsen van het LIOF zal worden gehanteerd. Dit zal met ingang van de rapportage over het vierde kwartaal van 2022 worden toegepast. Maar wat zegt ons dit over de waarde van de huidige rapportage? Ook zijn er vragen gesteld of de opbrengsten die worden gerapporteerd wel reële opbrengsten of fictieve opbrengsten zijn. Voor 50PLUS zijn er nog te veel onzekerheden in dit kader. En bij de behandeling van het stuk van de commissie werd gezegd: gaan we eerst oplossen, en dan kijken naar de structuur? Of gaan we eerst zoeken naar een goede structuur en ook goed kijken naar de effecten, en dan pas oplossen? Op dit moment is 50PLUS van mening dat we voor het oplossen eerst maar eens goed moeten kijken naar de structuur, zonder moeten. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. Dan geef ik het woord aan de heer Van Wageningen, namens D66.

De heer Van Wageningen (D66): Ja 'schoenmaker blijf bij je leest', zo eindigde de heer Westhoff zijn betoog. En als het gaat om regionale energienetwerken, dan is het bij uitstek de leest van de Provincie om daarin te investeren. Dat is een traditioneel provinciale taak. En de Mijwatermethode om woningen en bedrijven van warmte te voorzien verdient wat D66 betreft een doorstart. We onderkennen dat er risico's aan zitten, en wat ons betreft is het aan de overheid om die risico's te dragen. Doorpraten over risico's, dat laat ik graag aan anderen over. Namens D66 zou ik er ook graag op wijzen dat er wel eens een gouden kans zou kunnen zijn om de kracht van Limburg aan de Limburgers ten goede te laten komen. Als de doorstart lukt benutten we energie die al in Limburg is, we gaan efficiënter met energie om en we worden dus minder afhankelijk van de wereldmarkt voor gas en van degenen die die wereldmarkt beheersen. D66 is ook altijd op zoek naar kansen over de grens. En daarom vraag ik aan het College: zijn er kansen om Mijwater uit te breiden naar aansluitende mijnstreken in Duitsland en België? En zijn daar schaalvoordelen mee te halen? We staan achter de wensen en bedenkingen die aan het Statenvoorstel zijn gehecht. En daar maken een lobby richting het Rijk voor gunstige institutionele en wettelijke omstandigheden en een lobby richting Rijk en Europa voor medefinanciering, onderdeel van uit. Een aanvullende wens van D66 zou zijn – maar niet voor de besluitvorming hoor, maar misschien kunt u er wel op reageren – een aanvullende wens zou zijn om zoveel mogelijk woningen geschikt te maken voor de Mijwatermethode. Want dat betekent isolatie. En dat betekent dat Mijwater gaat werken voor mensen die het het meeste nodig hebben. En zonder dat werkt het ook niet perfect voor de mensen die het het meeste nodig hebben. Dus kunt u daar alstublieft op reageren, want dat zou het Mijwaterproject nog extra waardevol maken. We staan ook achter de wens om LEF en Mijwater te ontvlechten. Ik geloof dat het CDA daar zo meteen met een motie over komt. Die dienen we graag mede in. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Ernst had nog een vraag aan u.

De heer Ernst (PVV): Ja, ik hoor u net zeggen: het helpt mensen die het nodig hebben. Welke mensen bedoelt u daarmee?

De heer Van Wageningen (D66): Dat is inderdaad een strijdpunt van D66. Juist de mensen waarvoor de energietransitie het meest nodig is, die profiteren er op dit moment nog te weinig van. En dat moet inderdaad beter. De voordelen van de energietransitie moeten meer terechtkomen bij mensen die het het meest nodig hebben. Inderdaad, dat onderken ik wel, dat hebben jullie ook wel zelf ingebracht, en het werd zojuist nog ingebracht. Het zijn vooral de mensen die het niet het meest nodig hebben die nu van de overheidsaanpak van de energietransitie profiteren.

De voorzitter: De heer Ernst.

De heer Ernst (PVV): Bent u het met me eens dat het wel een heel vreemd standpunt is wat u inneemt? Dat u nu dit gaat steunen terwijl u ook constateert dat hoofdzakelijk de gebruikers die het het minst nodig hebben er het meest van profiteren. Dat is een heel vreemde situatie. Maar het gaat alleen maar naar de bedrijven toe.

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Nee, bedrijven heb ik het niet over gehad. Maar het is wel een zorg, en het is goed dat ik het nog een keer kan benadrukken. Wat D66 betreft moeten de voordelen van de energietransitie vooral gaan naar de mensen die dat het meeste nodig hebben. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Wageningen. Ik geef het woord aan de heer Smeets, namens de SVL.

De heer Smeets (SVL): Dank u wel, voorzitter. Ja, twee voor de prijs van één, Mijnwater en het LEF. En zo aan het einde van een termijn van deze periode ga je als vanzelf terugkijken. En die terugblik bracht mij bij de eerste onderwerpen in de commissie FEB die ik mocht bespreken, en dat was de provinciale garantstelling van € 22.500.000 aan Mijnwater B.V. in juni 2019. Toen nog onder de vlag van het illustere Forum voor Democratie. En ik heb mijn tekst uit die tijd nog eens opgedoken, en zelden was mijn vooruitziende blik zo accuraat. Ik sprak toen van het grote risico ten aanzien van de structurele onderschatting van de werkelijke investeringskosten, destijds geraamd op 'slechts' € 90 miljoen. Operationele kosten en de noodzakelijke dekkingsbijdrage voor de backbone. Echter, tegenover ons zagen wij de overige tien partijen, die allen voorstander waren – lees: hamerstuk – voor het verlenen van de garantstelling, en daarmee dus de facto instemden met die torenhoge investeringen destijds, € 90 miljoen. Mijn onervarenheid destijds speelde mij parten, en ik trok het verzoek tot bespreekstuk in, en heb slechts mijn stemverklaring afgegeven bij het hamerstuk, waarin ik mijn serieuze bedenkingen over de garantstelling verwoordde. Dat was toen. Nu terug naar '22, en nu onder de vlag van SVL blijven wij zeer kritisch ten aanzien van het van het gas af halen van woningen en bedrijfsgebouwen. En nu juist dit beoogt de verdere groei van Mijnwater BV. Aanvullende investeringen zijn noodzakelijk om die groei te realiseren, van deze inefficiënte en onrendabele vorm van energievoorziening. De investeringen zullen in de honderden miljoenen gaan lopen. De operationele kosten nog daargelaten. Daarover is in de pers al van alles verschenen. Alles overziend zullen wij het Mijnwaterproject daarom niet steunen. Dan het LEF, voorzitter. Wat ons betreft is er onvoldoende zicht op waar het LEF haar geld in investeert. En dat al sinds de oprichting in 2013. We hebben het over een pot van bijna € 300 miljoen. Investerings met publiek geld verdienen te allen tijde openbaar te zijn. De burger heeft recht om te weten waaraan belastinggeld wordt besteed. Als we op de website kijken van het LEF, dan worden daar weliswaar af en toe overeenkomsten met bepaalde bedrijven getoond, maar nooit staat er enige financiële onderbouwing bij. En voor onze Statenleden is het van groot belang dat wij onze controlerende taak in het licht van de openbaarheid kunnen uitvoeren, indachtig de Wet open overheid. Wij zien niet in waarom het LEF een uitzonderingspositie dient te bekleden. Het LIOF en zelfs onze eigen Provincie rapporteren transparant en publiekelijk over alle gedane investeringen. Daarom hebben wij een amendement ingediend, waarin wij verzoeken om de statuten van het LEF zodanig aan te passen dat de volledige lijst van alle door haar, door het LEF gedane investeringen sinds 2013 openbaar kan worden gemaakt. En ik wil mijn collega's dit amendement dan ook warm aanbevelen, aangezien het de kern raakt waartoe wij als volksvertegenwoordiger op aard zijn, namelijk: het volledig transparant kunnen uitvoeren van onze controlerende taak. Dit raakt geen enkele politieke kleur, maar het gaat om het functioneren van PS in dit huis.

De voorzitter: De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, van mij even de vraag ... Want ik snap die roep, en ik heb die zelf al een aantal keren ... Ik heb het amendement nog niet gezien, dus als ik het gezien heb komt het naar me toe. Maar als het amendement niet wordt aangenomen, wat betekent dat voor het Polestar Capital Debt Fund? Want dat is het onderwerp op de agenda.

De heer Smeets (SVL): Als het niet wordt aangenomen zullen wij sowieso niet met het voorstel instemmen.

De voorzitter: Dank u wel. U was aan het einde van uw betoog? Dank u wel, mijnheer Smeets. Dan geef ik nu het woord aan de heer Lodewijks, namens de VVD.

De heer Lodewijks (VVD): Dank u wel, voorzitter. De behandeling van dit voorstel in de commissie, zowel in vertrouwelijke zin als in openbare zin, heeft aangetoond dat het Mijnwaterproject extreem risicovol is. Er zijn juridische, beleidsmatige, financiële risico's naast marktfalen- en marktaansluitingrisico's. Er zijn interne en

externe adviezen gegeven, en die onderschrijven deze grote risico's. Maar het lijkt alsof GS deze adviezen wegwuift omwille van uitsluitend het bereiken van de energietransitiedoelstellingen. En als je in het Statenvoorstel kijkt, dan blijkt dat te gaan om 6.879 extra gasloze woningaansluitingen in 2030. En mijn vraag aan GS is: hoe verhoudt zich dat tot de 30.000 aansluitingen die u met dit Mijwaterproject wil realiseren? En wanneer is dat dan? Daarnaast zou ik willen vragen aan het College: kunt u mij aangeven wat uw treasury en de externe adviezen inhouden? Ook heeft u de investeringen getoetst aan het SIS 3.0. Wat leverden deze adviezen en toets u voor inzichten op? Het Mijwaterproject vergt een investering van de Provincie van € 40 miljoen. De revolverendheid en rendementen van dit gehele fonds kunnen daardoor onder druk komen te staan. En dat tegen de achtergrond dat we te maken hebben met een verlieslatend Mijwaterproject op dit moment. We hebben kunnen lezen in de krant om hoeveel dat ging. Hoe denkt GS over de revolverendheid van het LEF en de risico's voor LEF? En hoe voorkomen we dat op andere risicovolle projecten geen rem wordt gezet? Dan zijn er de risico's van te weinig aansluitingen. Er zijn alternatieve systemen, warmtepompen. En deze lijken goedkoper. Mijwatersysteemgebruikers ervaren klachten op dit moment. De beleidsrisico's zijn groot, en er hangt ook nog een vraag boven de markt of er hier sprake is van ongeoorloofde staatssteun. Stoppen met het project betekent dat de leveringszekerheid van warmte in gevaar komt, dat investeringen moeten worden afgeschreven, dat geïnvesteerd moet worden in andere technologieën, dat klanten wellicht gecompenseerd moeten worden. En er dreigt de mogelijkheid dat mensen afhaken bij het Mijwaterbedrijf. De conclusie is dat het gaat om het kiezen tussen twee kwaden. Doorgaan lijkt onverantwoord vanwege bovengenoemde risico's. Een kleine kans op succes. En we zitten in een fuik, zoals u zelf aangeeft, waar we na 2030 niet meer uit kunnen. Nu stoppen lijkt ook onverantwoord. Omdat de gemaakte kosten zeer hoog zijn, de investeringen voor niets zijn gedaan, en er moet worden afgeschreven, er is ook nog een lening van de gemeente Heerlen, en de huidige aansluitingen verliezen hun warmteleveringszekerheid, zonder een betaalbaar alternatief. In de bespreking van dit voorstel zijn wensen en bedenkingen geuit. Onder meer wordt gevraagd om go/no-go momenten in te bouwen, of in beeld te brengen. En er wordt verzocht om de betrokkenheid van PS zeer hoog te houden. En zeker nadat de initiële investeringen zijn gedaan, en dat we de risico's blijvend moeten benoemen. Om deze wensen mogelijk te maken vergt dat volgens ons dat er in de komende Statenperiode een vergelijking moet worden opgesteld tussen doorgaan met het Mijwaterproject versus stoppen. Een diepgaande analyse, geen oppervlakkige, die naast kosten en baten ook de relatie legt met de prestaties van het project, het bedrijf, het LEF, en de risico's die zich voordoen.

De voorzitter: De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja dank u wel, voorzitter. Wat is de reden om specifiek bij een project als Mijwater BV de door u en ook rondgedeelde optie van sluiting per se te willen koppelen aan ieder scenario wat er voorligt? Wat is daarvoor de reden van de VVD?

De voorzitter: De heer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Ik wilde daar eigenlijk mee afsluiten, maar ik vind het te makkelijk om te constateren dat we met zijn allen in een fuik zijn gegaan, dat accepteren, en zeggen: we kunnen hier niet meer uit. Ik vind dus dat wij als politiek moeten zeggen, op welk moment dan ook: kijk nou eens naar het doorgaan-scenario, en vergelijk dat met stoppen. Maar wel appels met appels, en niet: pluk ergens maar wat argumentjes, zet die een beetje naast elkaar en dan is er geen keuze mogelijk. Dus ik wil helderheid. Ik wil bij een volgende beslissing voor nieuwe investeringen graag helderheid over wat de consequenties zijn. En dat we als politiek dat ook kunnen duiden. Want nu kunnen we het doorgaan-scenario niet duiden, en het stoppen-scenario niet duiden.

De voorzitter: De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Voorzitter, ik begrijp heel goed waarom dat een gevoel, of in ieder geval een zekerheid kan bieden, namelijk dat je twee scenario's strak naast elkaar kunt zetten. En mijn vraag aan de VVD-fractie is: waarom was dat dan zo moeilijk bij een vliegveld, om te accepteren dat een stop-scenario in een voorstel moest worden meegenomen, en kan dat nu juist wel de oplossing zijn?

De voorzitter: De heer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Ja nu, het kan een oplossing zijn. En we hebben bij Maastricht Aachen Airport gezien dat we dat hebben geaccepteerd. We hebben het stoppen-scenario besproken. Maar ik zit hier niet om een debat te voeren over MAA, hè.

De voorzitter: En de heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Want bij dat onderwerp was u zo'n fervent tegenstander om een stop-scenario ook maar naast elkaar te leggen. En ik hoor u nu pleiten juist voor die gebalanceerde afweging die u wil maken. En dat begrijp ik heel goed, maar ik ben met name zoekende naar waar bij de VVD die omslag vandaan komt om juist nu wel nul-scenario's en stop-scenario's te onderzoeken. Heeft dat toevallig met het onderwerp te maken, dat u bij duurzaamheid kritischer bent dan bij infrastructurele projecten?

De voorzitter: De heer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Sommige partijen zien dit als een infrastructureel project. Maar ik heb het hier over dit specifieke project, waarvan ik zeg: op basis van de huidige analyse die ik heb gezegd kan ik eigenlijk geen beslissing nemen, geen goed onderbouwde beslissing. En daar ben ik wel naar op zoek.

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Ik heb vragen langs dezelfde lijn, voorzitter. Normaal gesproken is D66 voor evaluaties en exitstrategieën, maar meten we in dit geval niet met twee maten? Maastricht Aachen Airport is een bewezen verliespost. We hebben keer op keer gevraagd om het alternatief uit te werken. Nooit met steun van de VVD. Het alternatief is ook niet uitgewerkt. Het College stelt dat de risico's er zijn en deze zijn groot. Meet u hier niet met twee maten? Ik kan ook wijzen op het besluit dat we morgen voor hebben, de investeringen vastgoed van Greenport Campus. Een bewezen verliespost en de vraag is of u dat gaat accepteren. Meten we niet met twee maten, dat is eigenlijk de vraag.

De voorzitter: Dat is de vraag. De heer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Nee, ik vind het voor dit dossier belangrijk dat er een betere onderbouwing ligt dan dat er nu ligt. Dat is de wens en de bedenking die ik heb ingebracht. Daar staakte de stemming in de commissie en dat is de reden dat ik hem nu opnieuw inbreng.

De voorzitter: Dank u wel. Nog een vervolgvraag? Niets? Dan de heer Van Caldenberg.

De heer van Caldenberg (SP): Voorzitter, in de richting van de heer Lodewijks, heb ik niet per se de behoefte om flauw te doen over een vliegveld of de maatschappelijke kosten-batenanalyse van een kerncentrale. Ik ben geïnteresseerd in hoe de heer Lodewijks dat plan dat hij hier net heeft gelanceerd voor zich ziet. Hij zegt dat dit in de volgende Staten zou moeten gebeuren. Volgens mij hebben we nu wel een beslissing te nemen. Dus hoe ziet het plan van de VVD er dan uit? Nemen we nu een beslissing en gaan we er daarna over nadenken?

De voorzitter: De heer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Ja.

De heer van Caldenberg (SP): Oké.

De heer Lodewijks (VVD): Het verhaal gaat sowieso door, want het zijn wensen en bedenkingen. Dat kun je tegen deze procedure hebben. We praten eigenlijk niet over een investering van € 40 miljoen, we praten over de lijst van bedenkingen en wensen die we geuit hebben omdat het College heeft besloten om door te gaan. Dus ik ga ervan uit dat het doorgaat. Onder die conditie vraag ik om ons die tool in handen te geven waarmee we die twee scenario's met elkaar kunnen vergelijken.

De voorzitter: De heer Van Caldenberg.

De heer van Caldenberg (SP): Voorzitter, dus met uw welnemen vindt de heer Lodewijks het goed dat het College nu een besluit neemt om het geld uit te geven en in de volgende periode een onderzoek te doen of dit wel een goed idee was. Ik wil de heer Lodewijks niet uitdagen, maar zegt u impliciet eigenlijk niet: College doe het maar, de VVD vindt het goed en als het later blijkt, kunnen wij onze handen ervan aftrekken?

De voorzitter: De heer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Nee dat is niet de insteek van dit verhaal. De insteek van dit verhaal is dat je zegt oké, dit besluit gaat door. We hebben het net gehad over transparantie en controle en aan de bal blijven. In de wensen en bedenkingen staat al dat er go- en no-go-momenten ingebouwd gaan worden. Dan heb je daar een analyse bij nodig. Dat verzin ik niet, maar ik ga ervan uit dat als je die rol wil spelen en dat als je no-go- of go-momenten in beeld brengt, je dit op deze manier zult moeten doen.

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja ik ben inderdaad wel een beetje verbaasd dat de VVD zegt: oké geef die € 40 miljoen maar uit en dan gaan we volgend jaar kijken of we de boel stopzetten. Mijn vraag is eigenlijk, het voorstel ligt al een maand of drie voor en is al een keer uitgesteld, juist omdat er vanuit de commissie veel vragen kwamen die de eerste stukken niet beantwoorden. Vervolgens zijn er allerlei analyses geweest, ook over wat doorgaan betekent. Er zitten ook analyses bij over wat het betekent om te stoppen. Een deel overigens ook vertrouwelijk. Ik ben verbaasd dat de VVD nu zegt: ik heb eigenlijk een analyse nodig over wat de voors en tegens zijn van doorgaan versus stoppen. Ik heb u die vraag als ik het mij goed herinner eerder niet horen stellen. Nu zijn we drie maanden verder en ligt er een besluit voor. U zegt vervolgens ook nog: besluit het maar en dan praten we over een paar maanden over of we stoppen. Ik snap het niet helemaal.

De voorzitter: De heer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Nogmaals ik geef aan dat ik niet denk dat door deze procedure het project wordt gestopt. Ook al zeggen we met zijn allen nee, want GS heeft een beslissing genomen en vraagt de randvoorwaarden aan te geven waaronder wordt gezegd dat het door moet gaan. Dat is één. In de commissievergadering heb ik in eerste instantie gewezen op alle risico's die er zijn, omdat wij vonden dat die risico's niet goed in kaart waren gebracht. Sterker nog, dat ook de risico's van stoppen en doorgaan niet naast elkaar gezet kunnen worden. Je kunt het niet vergelijken op dit moment. Er worden nu lukraak wat argumenten geplukt en daarvan wordt bij scenario afschalen gezegd: nee, dit moeten we niet doen. Bij scenario stoppen: nee, dat moeten we niet doen vanwege de impuls die beloofd is te investeren. Zo worden

er maar wat argumenten naast elkaar gezet, maar dat wordt niet systematisch gedaan. En ik denk dat als je gaandeweg de route zit komende periode, dat je hiernaar moet vragen. Daarom die wens en bedenking.

De voorzitter: Mevrouw Depondt, geen verdere vragen? De heer Westhoff.

De heer Westhoff (BVNL): Mijnheer Lodewijks. Mijn vraag is: heeft u de vertrouwelijke stukken ingezien?

De heer Lodewijks (VVD): Ja. Ingezien.

De heer Westhoff (BVNL): Ja, dan mag ik niet meer verder vragen. Dan weet ik het antwoord.

De voorzitter: Dank u wel. U was bijna aan het einde van uw betoog.

De heer Lodewijks (VVD): Hiermee sluit ik het af. Ik breng nogmaals die wens en bedenking onder de aandacht.

De voorzitter: Zeker. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Depondt, namens de fractie CDA.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja, voorzitter. Zijn de risico's bij Mijnwater groot? Ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn. In elk geval op basis van de informatie die nu voorligt, kun je daar moeilijk nee op zeggen. De risico's zijn groot. Er zijn onzekerheden. Ja, het is inderdaad de vraag of het toekomstplan zoals het nu voorligt, ook daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden. Maar, we hebben ook in deze zaal een meerderheid in de PES vastgelegd dat wij warmtenetten willen. En ja, wij vinden als CDA ook dat wij meer zelfvoorzienend moeten zijn, dat we van fossiele brandstoffen af moeten, dat we minder afhankelijk willen zijn van energieleveringen uit het buitenland.

De voorzitter: De heer Ernst.

De heer Ernst (PVV): U wilt meer zelfvoorzienend zijn in energievoorziening. Ik weet niet in welke relatie u dit ziet, maar Mijnwater hangt volledig af van de toevoer van elektriciteit. Dat ding draait op pompen en pompen hebben stroom nodig en het is nog steeds zo dat het grootste gedeelte van onze elektriciteit opgewekt wordt met fossiele brandstoffen. Dus het draagt op geen enkele manier bij aan een stukje zelfvoorzienendheid. Of ziet u dat anders?

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): U weet dat een ander onderdeel van onze Provinciale Energiestrategie ook is om de elektriciteitsvoorziening om te bouwen naar een duurzame variant. Dus niet meer op basis van fossiele brandstoffen, maar op basis van alternatieven zoals wind en andere. Ik geloof niet dat we ooit onafhankelijk worden, maar het CDA vindt dat we alles op alles moeten zetten om de bronnen die wij hebben om bij te dragen aan die zelfvoorzienendheid en aan de lagere afhankelijkheid van fossiele brandstoffen, moeten inzetten. Als we kijken naar een project als Mijnwater, waren wij daar in eerste instantie ook heel kritisch over. Als je er met een pure bedrijfsmatige blik naar kijkt, als je ernaar zou kijken van: zou ik er mijn privégeld in durven investeren? Dan wordt het een lastige. Wij zitten hier als overheid. Alle voorgangers die in dit huis en alle gemeenten de laatste 150 jaar riolering, straatverlichting, wegen, gasnetten, waterleidingen en rails moesten aanleggen, hebben in dezelfde worsteling gezeten als wij. Gigantische investeringen aan de voorkant en je moest aan de achterkant afwachten wat het zou brengen. Daar zijn overigens ook heel aardige boeken over geschreven, ik kan u die aanraden. Het is ook begrijpelijk als je voor een dergelijke kapitaalintensieve investering staat, dat je je nog eens drie keer achter de oren krabt. Maar ik constateer ook dat zelfs de eerste internetkabel door de overheid is aangelegd. Je ziet dat dat soort transitie niet per definitie door de markt worden opgepikt. Dat daar altijd een initieel traject van de

overheid voor zit. Dat geldt wat ons betreft ook voor Mijnwater. Daarmee is het risico niet kleiner, maar ik ben het wel met een aantal collega's eens die zeggen: als de overheid dat risico niet neemt, gebeurt er gewoon een heleboel niet. Dus wat ons betreft, ja die overheidsinvestering mag. En dat risico nemen we voor lief. Dat neemt niet weg dat we het College uiteraard als aandeelhouder nauw zullen volgen op het zoveel mogelijk mitigeren van dat risico, want het is geen open eind natuurlijk. Dus Mijnwater, ja, maar Mijnwater in het LEF, nee. Wij kunnen ons er iets bij voorstellen dat daar ooit een keer voor is gekozen toen het nog redelijk klein was. Maar inmiddels zien we dat Mijnwater al ruim een derde van de totale portefeuille van het LEF uitmaakt. En in bedrijfsmatige verhoudingen is het nooit zo gunstig als één project of een hele serie, meer dan een derde van de hele omzet uitmaakt. Dat is een hoge risicofactor. Qua aard past het eigenlijk niet bij de doelstellingen van het LEF. Dat constateert het LEF zelf ook. Mijnwater zelf is risicovol dus het zou zomaar kunnen dat als Mijnwater in de problemen komt, het LEF ook in de problemen komt. Dat willen we niet. Je zou dat in elk geval qua risico behoorlijk gescheiden moeten houden. Bovendien willen we uiteindelijk toe naar een professioneel mijnwaterbedrijf. Zoals we een professioneel waterleidingbedrijf hebben en een professioneel bedrijf voor gas- en elektraleidingen. Daar hoort ook een normale governance bij met een aandeelhouder en een Raad van Commissarissen en een stevig bestuur. Eigenlijk hoort daar geen organisatie als LEF tussen te zitten die ook stuurt op zo'n organisatie.

De voorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel voorzitter. U spreekt uw bezorgdheid uit over de financiering van het LEF. Uit die bezorgdheid zou ik ook kunnen redeneren dat als die bezorgdheid bij het CDA is en ik uit de woorden van het CDA toch hoor dat zij het Mijnwaterproject willen ondersteunen, dan zou ik andersom vragen wat het probleem van een derde van het LEF is. Als je uitgaat van de positiviteit dat het een geslaagd project wordt, dan zou je ook tegenovergesteld kunnen reageren. Dus mijn vraag aan u is: vanwaar de afsplitsing en de gedachte? Want uw gedachte is tegenstellend op hetgeen dat u wil gaan ondersteunen.

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Nee, ik ben het niet met u eens. Ons voorstel is inderdaad in een amendement om op termijn tot een ontwrichting te komen. Om twee redenen. Om het LEF te beschermen tegen het hoge risicoprofiel van Mijnwater, want dat is niet te ontkennen. Aan de andere kant om ook Mijnwater tot een professioneel bedrijf te laten uitgroeien met een rechtstreekse relatie naar haar primaire aandeelhouder, de Provincie. En niet met nog een ander fonds daartussen. Het werkt zowel positief op termijn naar Mijnwater, die niet meer via LEF zich tot de Provincie moet verhouden. En het werkt positief naar het LEF, omdat het risicoprofiel van Mijnwater daaruit gehaald wordt.

De voorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ik vind uw antwoord interessant, maar volgens mij klopt het niet. Via het LEF gaat het geld naar Mijnwater. U wilt het LEF eruit halen. Dus u wilt in feite het risico volledig naar de Provincie overhevelen. Omgekeerd, op het moment dat het LEF een derde zou verliezen en die twee derde kan wel zijn doelstelling verwezenlijken, dan moeten wij als Provincie ook bijlappen bij het LEF. Ik snap de redenatie niet, want een-op-een blijft het een probleem. Als u het risico van dit probleem wil minimaliseren, dan zou u eigenlijk een andere afweging moeten maken. En de afweging moeten maken om het Mijnwaterproject niet te ondersteunen. Op dat moment doet u het LEF geen probleem veroorzaken, maar ook de Provincie niet. Dus mijn vraag aan u is: waarom wilt u het LEF uitsluiten en het probleem bij de Provincie leggen? Aan de andere kant weten we dat het probleem straks blijft bij het Mijnwater.

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ten eerste willen wij dat Mijnwater doorgaat. Een optie die gunstig is voor de Provincie en voor het LEF maar niet voor Mijnwater, is voor ons geen optie. Ten tweede zijn wij in dit huis als Provincie degenen die de besluiten op Mijnwater hebben genomen. De enige reden dat dit bij het LEF is ingevoegd is omdat dat ons uit praktische overwegingen goed uitkwam in het verleden. Eigenlijk is het een vreemde constructie dat er een fonds tussen moet zitten en er geen rechtstreekse relatie bestaat tussen een aandeelhouder en het bedrijf waarin die aandelen zitten. Dus ja, het risico ligt altijd bij de Provincie, maar daar hoort het ook te liggen. Wij nemen de besluiten erover. Strikt genomen is het niet heel eerlijk dat wij een andere organisatie, weliswaar 100% eigendom van ons, opzadelen met het risico van een partij waarvan wij vinden dat die moet blijven doorfunctioneren. Het risico ligt altijd bij ons, neem het risico gewoon en zorg dat LEF daarvan gevrijwaard wordt zodat alle andere projecten in het LEF ervan gevrijwaard worden dat het LEF in financiële problemen zou kunnen komen en zuiver de zaak uit.

De voorzitter: De heer Franssen, voldoende? De heer Lodewijks had ook nog een vraag.

De heer Lodewijks (VVD): Aanvullend op deze discussie over LEF versus Provincie. Het LEF zit daar ook omdat zij een bepaalde expertise hebben. Een expertise niet alleen in de financiën, maar ook in dit soort transitieprojecten. Als u dat helemaal overlegt bij de Provincie, wie heeft dan die expertise? Wie wordt dan ingehuurd? Wordt dan een ander fonds ingehuurd of een consultant die ons gaat adviseren? Wat is het verschil als je het overhevelt naar de Provincie op het gebied van kennis, investeringen en transitie? En waar komt die kennis vandaan om ons te helpen bij de juiste beslissingen?

De voorzitter: Mevrouw Depondt, ik zou even aan de heren willen vragen om uw vergadering buiten de zaal voort te zetten. Dank u wel. Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): U heeft daar inderdaad een terecht punt. Daarom zeggen wij ook op termijn. Dit kan uiteindelijk alleen functioneren als Mijnwater groter en professioneler wordt en zijn eigen hele governancestructuur professioneel verder inricht. Op dit moment is dat nog niet helemaal aan de orde en speelt LEF inderdaad, los van haar aandeelhoudersrol, een belangrijke rol in termen van inzet van expertise. Maar we zien tegelijkertijd dat Impuls, een professioneel bedrijf in de energiesector, ook al aandeelhouder is. We sluiten niet uit dat daar aandeelhouders, ook met professionaliteit, bij komen. Kijk naar een waterleidingbedrijf. Daar zit ook de Provincie als aandeelhouder en een Raad van Commissarissen en een professioneel bestuur en organisatie. Daar zetten we ook niets tussen. Bij Enexis zetten we er ook niets tussen. Op termijn moet Mijnwater naar diezelfde situatie gaan. Op termijn moet het LEF daar tussenuit.

De voorzitter: De heer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Ja, behalve dan dat LEF aangeworven is om die energietransitie met financiën mogelijk te maken.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja, maar niet voor warmtenetten. Als je naar de doelstelling van het LEF kijkt, dan is dat niet primair bedoeld om warmtenetten van de grond te krijgen.

De voorzitter: Tot slot, de heer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Nee hier laat ik het bij.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder met uw betoog.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ik denk dat ik over Mijnwater genoeg gezegd heb. Dan het andere onderwerp, het circulair fonds. Dat heeft veel verwarring opgeleverd. Een subfonds klinkt als een dochter. Als je over een dochter denkt, moet je over governance gaan spreken. Na veel doorvragen bleek dat dat

misschien ooit de intentie is geweest, maar dat het uiteindelijk geen dochter werd. En dat we, laten we zeggen, andermans kind gaan onderhouden. Daarmee wordt het eigenlijk een belegging in een circulair fonds waardoor wat andere verhoudingen ontstaan. We blijven wel een probleem hebben met die petten. Formeel levert het LEF het geld aan dat fonds, maar de bestuurder van het LEF is dezelfde als degene die het fonds beheert. Ik weet dat GS daar inmiddels extra checks en balances heeft ingebouwd en ik ben ook blij dat u het voorstel heeft overgenomen om serieus te kijken of het niet toch verstandig is om een Raad van Commissarissen bij het LEF in te richten om die checks en balances te versterken. Waar het ons om gaat, en dat hebben een aantal collega's denk ik wel terecht gezegd, er moet iemand namens ons in die structuur erop toezien dat met ons geld gebeurt waarvan wij vinden dat het moet gebeuren. Eigenlijk gaat het vanuit de aandeelhouderspositie van de Provincie te ver dat u daar zelf de hele tijd op zou moeten letten. U zou daar ook in de onderliggende structuur iets moeten inbouwen dat dit voor u wordt gedaan. Dat krijgen we nog op de agenda. Ik heb de commissie al de complimenten gemaakt voor de manier waarop we de laatste maanden over de hele governance rondom LEF hebben gesproken. In de slipstream daarvan überhaupt over governance in verbonden partijen, transparantie, openheid van informatie, wat is bedrijfsgevoelig en wat niet. Daar zullen we ook over doorpraten. Nogmaals, mijn complimenten. Ik vond de presentatie wel heel verhelderend. Hebben we daarmee alles rondom die structuur opgelost? Dat denk ik nog niet. Dus ook hier de vraag: wanneer komt dat terug op de agenda? Wat ons betreft kunnen we daar onder die conditie wel mee instemmen.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Depondt. Dan geef ik nu het woord aan de heer Westen van de GroenLinks-fractie.

De heer Westen (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Wederom sta ik hier namens collega Baneke. Voorzitter, dit punt heeft veel discussie opgeleverd in de commissies waarin het behandeld is. Meerdere op rij. Het grootste struikelpunt is de bijna complete uitputting van een gedeelte van het LEF door de financiering van Mijnwater. Het amendement zoals dat wordt ingebracht door het CDA ziet erop toe dat dit risico wordt gemeden. Vandaar dat wij het amendement ondersteunen. Evenals het geamendeerde Statenvoorstel Mijnwater, want innovaties dienen gestimuleerd te blijven. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Westen. Dan geef ik nu het woord aan de heer Franssen, namens LOKAAL-LIMBURG.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Namens onze fractie hebben wij aandachtig in de commissie een aantal vragen gesteld. De beantwoording van de Gedeputeerde is nogmaals in onze fractie besproken. Wij kwamen soms tot een onthutsende conclusie. We vroegen ons eigenlijk af als we de antwoorden zagen en de tegenspraak daarin, of wij wel gezamenlijk op één lijn zaten. Dat even terzijde, voorzitter. Naar aanleiding van die commissievergadering hebben wij een verdiepingsslag gemaakt. Er werd in feite gezegd: utiliteitsbouw. Dat woord hebben we nogmaals opgezocht en dat zijn hoofdzakelijk fabrieken, scholen, kantoren en dergelijke. Vervolgens wordt er gesproken, betreffende het document, over woningequivalenten. Een mooi woord om mee te scrabbelen. Gegarandeerd dat je een grote kans maakt dat je veel punten behaalt. Maar in het betreffende document staat ook woningequivalent, en als je dit opzoekt staat er: een woningequivalent is het jaargebruik van een gemiddelde woning in Nederland of 150 vierkante meter utiliteitsbouw. Dat is de omschrijving van woningequivalent. Als we dan kijken naar het doel, 60.000 woningequivalenten in 2030 van het Mijnwaterproject, dan kan dit helemaal niet. Als je namens de omschrijving het omrekent in vierkante meters, kom je uit op 9 miljoen vierkante meter. Ik heb net een omschrijving gegeven en ik heb opgezocht hoe groot Heerlen is. Hoe groot is Kerkrade? Hoe groot is Brunssum? Want over die oppervlakten hebben we het. En als ik de landoppervlakten van die gemeenten bij elkaar tel, kom ik nog niet aan de vierkante meters. Hier klopt iets helemaal niet. Het staat in de openbaarheid. De oppervlaktes kunnen we opzoeken. Toen werd het ook stil in onze fractie, want toen dachten we: hoe kan dit? Hoe kan dit niet berekend zijn? Hoe kan u dit ons zo presenteren? Ik zal het hier even bij laten, maar ik vraag natuurlijk concreet hoe u deze getallen kunt weerleggen. Wat denk ik een

moeilijke opgave zal zijn voor u. Als we de risico's bekijken van het concept van de nieuwe warmtewet, de collectieve warmtevoorziening, is het niet van kracht. We hebben daar ook de pech bij dat die nieuwe Warmtewet samenhangt met de Omgevingswet. De Omgevingswet is uitgesteld naar 1 januari 2024 en misschien wordt die wel nog een keer uitgesteld. Die onzekerheid blijft groot. Dan is er natuurlijk ook de onzekerheid of alle klanten dat Mijwater op korte termijn willen en of wij hen kunnen overtuigen. Als we zien in hoeveel jaren slechts 2.000 woningequivalenten zijn toegetreden en er moeten er nog 60.000 in zeven jaar komen, is het een goede vraag hoe dit te realiseren is. Voor ons is dat eigenlijk een beetje onverklaarbaar.

De voorzitter: De heer Van Wageningen heeft een vraag.

De heer Van Wageningen (D66): Gunt u de inwoners van Parkstad Limburg dan niet wat extra zekerheid door als Provincie standvastig te zijn?

De voorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Zo een vraag van u van D66, daar valt mij de broek van uit. En waarom? Als ik zie dat de minister op 21 oktober heeft bekendgemaakt welke keuze hij maakt, maar daarna niet de invulling geeft, dan bent u als D66 toch niet meer geloofwaardig? U zadelt ons op met een probleem. Als ik dan zie dat D66 zonnepanelen wil stimuleren maar de sonderingsregeling wil afschaffen, noem ik dat een beleid dat niet meer geloofwaardig is. Zegt u het maar.

De voorzitter: Dan geef ik de heer Van Wageningen het woord, dan kan hij het zeggen.

De heer Van Wageningen (D66): U stelt een wedervraag. Ik kan er wel op ingaan, maar mijn vraag was: gunt u, gunt LOKAAL-LIMBURG, de inwoners van Parkstad een standvastige overheid, namelijk de Provincie Limburg?

De voorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Zoals u ziet ben ik niet klein en sta ik redelijk vast en als ik zie wat er belangrijk is voor de regio Parkstad – en u gaf het ook aan in uw woordvoering – u wil dat er meer geïsoleerd wordt. Vandaar dat ik dat zonet aangaf. Dat noem ik een echt standpunt en daar staat u niet vast in, want u wil de solderingsregeling afschaffen. In feite weten wij dat in Parkstad een heleboel woningen niet voldoen aan de norm van A, B en C. Dus wat is uw geloofwaardigheid in deze?

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Ik geloof niet dat mijn geloofwaardigheid hier aan de orde is, maar ik heb geen vragen meer. Dank u wel.

De voorzitter: Dan mag u verder met uw betoog, mijnheer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dan zien wij in feite een aantal juridische risico's en we zien een aantal risico's voor de toekomst. Wat ons als LOKAAL-LIMBURG ook verbaast is het werkbezoek dat we gaan doen nadat we eigenlijk een besluit zouden moeten nemen, dat heeft u ook in de commissie toegezegd. Wij als LOKAAL-LIMBURG vinden dat gewoon een omgekeerde wereld. Doe eerst een werkbezoek en neem vervolgens naar aanleiding van de constatering een besluit. Van gebruikers van Parkstad horen wij dat er toch veel problemen zijn en de mogelijkheid is er dat als het warmtenet niet werkt, zullen ze gewoon op het gas verdergaan. Als die zekerheid of onzekerheid al ingebouwd is, vraag ik mij af of

we, gezien de genoemde oppervlakten en de geloofwaardigheid van dit project, hiermee door moeten gaan. Wij zijn als LOKAAL-LIMBURG echt benieuwd naar de antwoorden van de Gedeputeerde.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Franssen. Dan geef ik het woord aan de heer Van Caldenberg namens de SP-fractie.

De heer Van Caldenberg (SP): Wat is de heer Franssen groot zeg. Voorzitter, mevrouw Depondt sprak daarstraks: als ik nou privé geld zou moeten investeren in combinatie met het LEF? Dat is er nou zo een die hadden we beter niet kunnen noemen natuurlijk, want een groot deel van alle vraagtekens rondom het LEF hebben ook enige relatie met het wel of niet privé investeren in bepaalde zaken in deze provincie. Die discussie moeten we niet nog een keer overdoen, maar dit dossier is wel een behoorlijke bevalling. Zowel Mijwater als het Polestar Circular Debt Fund als het hele LEF. We komen erachter dat een aantal zaken rondom dat LEF nog niet op orde is zoals we dat wensen. Daar hebben we op een aantal punten last van. Daar hebben we ten aanzien van Mijwater last van, ten aanzien van Polestar zelf, ten aanzien van de governance van LEF als het geheel hebben we daar last van. Het zou de wens van onze fractie dat op korte termijn met de Staten wordt gesproken over het op orde brengen van de governance op een manier die ook voor de toekomst helder en zuiver is. Daar waar het LEF gaat toenemen in omvang, hoort ook een toename van de governance bij en de wijze waarop we daarmee omgaan. Het is tenslotte gemeenschapsgeld en daarover dient verantwoording te worden afgelegd in het publieke domein. Dat kunnen we niet voldoende doen op de manier waarop we dat nu geregeld hebben. Dat zal moeten verbeteren. Voorzitter, wat ook zal moeten verbeteren is dat wat onze fractie betreft de directie, de Raad van Commissarissen van het LEF, straks niet meer volledig afhankelijk moet zijn van Polestar Capital. Dat is niet omdat Polestar Capital verkeerde mensen zijn. Daar hebben we ook al discussie over gevoerd. Daar vinden we van alles van. Maar stel u voor Polestar Capital kiest om, of Polestar Capital gaat een andere business doen, dan hebben we weliswaar een grote zak met geld in het LEF, maar geen enkele knowhow over wat we daar aan het doen zijn. Dat is natuurlijk wel belangrijk en wij pleiten er ook voor om ervoor te zorgen dat wij weer een eigen directievoering gaan hebben over het LEF met een eigen Raad van Commissarissen die het belang van het LEF primair en alleen op tafel legt. We kunnen daarna prima zaken blijven doen met Polestar, maar misschien ook wel met andere fondsen. Misschien ook wel met andere marktpartijen die daar goed in bezig zijn, want uiteindelijk zijn we bezig die transitie vorm te geven, maar wij moeten kijken hoe wij als Staten als geheel dat belang van het LEF op tafel houden. Dat kan niet per se door alleen op één paard te wedden. Daarvoor zullen we een bredere blik moeten hebben. Gelukkig zijn er een heleboel ambtenaren ondertussen veel wijzer geworden naar aanleiding van de discussies de afgelopen maanden en hebben zich er behoorlijk in verdiept. Complimenten daarvoor. Maar die kennis en knowhow zullen we moeten gaan uitbreiden en wat ons betreft doen we dat dus ook uiteindelijk door ook zelf het LEF weer in eigen handen te nemen. Dat betekent ook dat die governance een stuk transparanter zou moeten worden. Ook daar heeft de Gedeputeerde in de commissievergadering over gesproken dat dat in ieder geval de intentie is van dit College. Ik zou graag horen hoe we dit kunnen verankeren zodat ook volgende Colleges in ieder geval met de Staten deze discussie gaan voeren over hoe dat zou moeten. Voorzitter, dan kom ik bij in eerste instantie de governance van het LEF zelf en dan ligt er een amendement van de heer Smeets. Wij hebben met elkaar een heleboel zaken al besproken als het gaat over openheid en transparantie. Ik ben heel welwillend om hiernaar te kijken en mogelijk ja tegen te zeggen, want het is mij een doorn in het oog dat de investeringen die gedaan worden met publiek geld op dit moment voor de Staten onder geheimhouding in te zien zijn, maar voor de rest niemand. En onder geheimhouding is het lastig om over te spreken en ook dat merken we. Voorzitter, ik zou daar wel voorstander van zijn. De reikwijdte kan ik niet precies overzien, maar de richting van de heer Smeets bevalt mij. Voorzitter, dat is dus ook een wens van ons. Dan hebben we samen met het CDA constructief gewerkt aan het amendement en evenals aan de motie die op tafel ligt ten aanzien van Mijwater. Mijwater is een van de verst gevorderde warmtenetten in Nederland en als we het verst gevorderde project de nek omdraaien staan we straks met een probleem. We moeten dat doen. Niet omdat we daarop zitten te wachten of omdat het leuk is, maar omdat we onafhankelijk willen worden van Russisch gas, olie uit Saudi-Arabië, liquid natural gas uit Qatar. Het zijn allemaal staten waar we in ieder geval niet

afhankelijk van willen worden. Tegelijkertijd hebben wij ook een verplichting naar onze planeet voor verduurzaming. Dat moeten we zeker doen en wie dan zegt dat we ook een verantwoordelijkheid hebben naar de Limburgse bevolking, ja primair. Die prijs van die buitenlandse producten hebben we geen invloed op, maar op zelfvoorzienend zijn van onze energievoorziening wel. Het kan bij uitstek door projecten als warmtenetten via Mijwater. Voorzitter, het amendement van het CDA heeft mevrouw Depondt toegelicht. Onze motie gaat over Mijwater en die is wel heel belangrijk, want Mijwater is ook voor een groot deel voor de continuïteit naar de toekomst toe afhankelijk van duidelijkheid uit Den Haag. Die schiet nog niet zo erg op. Het wordt tijd dat die er komt. Daarom dienen we de motie in, vooral met de bedoeling om het College op pad te sturen om te zorgen dat in Den Haag een klap wordt gegeven op de Warmtewet zodat wij in Limburg vooruit kunnen met dit soort projecten en niet onnodig in de vertraging blijven zitten. Het is onherroepelijk zo dat als het gaat over dit soort investering in basisinfrastructuur dat de overheid daarvoor aan de lat zou moeten staan. In ieder geval voor een groot deel. En daarvoor bieden we ook dat tweede onderdeel van deze motie in. Voorzitter, precies op tijd.

De voorzitter: Inderdaad. Dank u wel mijnheer Van Caldenberg. Dan geef ik het woord aan de heer Kuntzelaers namens de PvdA.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik zie de aantekeningen van mijn voorganger nog voor mij liggen, maar dat laat ik maar even voor wat het is. Het LEF staat vandaag in meerdere vormen op de agenda en dat is altijd even een moment om terug te denken aan wanneer het allemaal begon. Volgens mij was ergens in 2013, toen de Gedeputeerde Kersten voor het eerst bezig was met het LEF, niet voorzien hoe groot de impact van dat fonds naar de toekomst toe zou zijn en worden. Los van het feit dat we vandaag spreken over risico's, beperkingen en interessante visies op de investeringen die voorliggen, is de impact die met zo veel miljoenen die gegenereerd zijn via interne en externe bronnen een enorm compliment aan deze Staten waard. Dan zie je wat je kunt realiseren op het moment dat je met visie voor de lange termijn een project start en wat dat voor positieve effecten met zich mee kan brengen. Juist om die transitie vorm te geven, juist om die energieonafhankelijkheid aan te jagen, juist om de Limburger te helpen. Vandaag zien we verschillende voorstellen liggen. Ik vond het ook al interessant om te zien hoe aan de ene kant de VVD het negatieve scenario in beeld wil hebben om in ieder geval aan de teugels te kunnen trekken als het helemaal gierend uit de klauwen zou kunnen lopen, en juist bij het CDA en de SP indirect voorstellen zie van: wat nou als het groot succes wordt, dan moeten we juist een organisatie optuigen die capabel is en in staat is om naar de toekomst door te kunnen. Voor beide visies valt wat te zeggen. Je moet als het een groot succes wordt met Mijwater inderdaad een capabele organisatie hebben staan. Misschien ook om de risico's daarvan te mitigeren. Maar het is niet verkeerd om, zoals bij andere dossiers ook wel eens het geval is, de exitstrategie goed in beeld te hebben. Ik weet dat in het kader van investeringen is opgenomen dat je altijd goed in beeld moet hebben wat een exitstrategie is. Daarom kan ik me enigszins verplaatsen in de emotie die de heer Lodewijks aan de dag legde toen hij zei: je moet weten wat er gebeurt als je gaat stoppen. Ook om juist te bepalen of je doorgaat. Bij PCDF is het mooi om te zien dat je denkt zelf iets te initiëren en dat de rest van Nederland zo hard enthousiast mee rent, dat je er uiteindelijk achteraan moet rennen. Onze € 25 miljoen lijkt nu nog maar een kleine bijdrage in dat heel grote fonds dat inmiddels is gecreëerd. Voor de PvdA een welkome ontwikkeling. Toen ik de woorden las die de heer Smeets heeft opgeschreven in zijn wensen en bedenkingen dacht ik: daar heeft hij goed over nagedacht. Dat zijn woorden waar ik me grotendeels in ieder geval goed in kan vinden. Ik denk dat misschien iets te veel zaken op de website erbij moeten worden geplaatst, maar misschien een deel van die transparantie die gewenst is onder PCDF kunnen wij zeker onderschrijven. Ik ben ook benieuwd naar de reactie van de Gedeputeerde om een visie te geven over wat er in transparantie gepubliceerd mag worden. Ik hoop zo veel mogelijk van wat de heer Smeets heeft opgeschreven. Dan hebben we in ieder geval de kans om niet de hele tijd via schriftelijke vragen informatie op te vragen, maar het gewoon via de website op te zoeken. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Kuntzelaers. Dan geef ik het woord aan de heer Ernst namens de fractie van de PVV.

De heer Ernst (PVV): Dank u wel voorzitter. Ik vernam inderdaad dat we twee in één doen vandaag en ik zal proberen het enigszins in elkaar te schuiven. Laten we beginnen met het gedeelte Polestar. Wat de PVV betreft is er nog steeds gebrek aan transparantie, grip en controle voor en door PS en beschikken we over te weinig instrumenten om adequaat te sturen. Niet voor niets is de governance en integriteit voor deelnemingen en betrokken partijen nog steeds onderwerp van discussie in dit huis. Wij, de Provincie, beschikken over een aantal uitstekende financiële mensen, maar of hun expertise voldoende zal zijn voor speculatiemarkt vragen wij ons af. Want via Polestar wordt LEF een speculatieclub die over de hele wereld winst mag proberen te maken via de door klimaathysterie gedreven rijkelijk vloeiende subsidies. Het LEF heeft doelstellingen. Volgens de PVV gaat dit echter volledig aan die doelstellingen – wat je er ook van mag vinden - voorbij. Energietransitie, duurzaamheid, innovatie-economie en Limburg bevorderen. Bijvoorbeeld door in Limburg gevestigde innovatieve bedrijven kansen te bieden die ze anders niet krijgen of door burgers in staat te stellen hun energieconsumptie te verlagen of te veranderen. Dan moet ik even een sprongetje maken. Dan komen we bij het dossier Mijnwater. Er werd al even in het verleden gedoken. We hebben het er hier in het huis niet voor het eerst over. Dik drieënhalp jaar geleden plopte in Heerlen de kurken toen de molensteen van de nek werd gehaald en om die van de Provincie werd gehangen. Daar waar men circa vijftien jaar geleden in Heerlen dit nog geroemd heeft als een verbinding van het verleden en de toekomst van Limburg, was men toch blij dat men ervan af was. Dat roemen gebeurde overigens door dezelfde persoon die het Maankwartier een sprookje dat Heerlen verdiend had noemde. Beide hoog geroemde zaken blijken duidelijk hoofdpijndossiers en aaneenschakelingen van missers die steeds weer met een wolk van mooie verhalen uit de dikke duim, en niet te vergeten veel belastinggeld natuurlijk, bedekt worden. En niet alleen missers, misschien ook nog wel erger. Mij werd nota bene door de portefeuillehouder en de commissie verweten dat ik een verkeerde voorstelling van zaken gaf toen ik aangaf dat Mijnwater bij de uitvoering van het meest recente masterplan hoofdzakelijk ten goede komen aan utiliteiten en grotere woongebouwen. Nee hoor, er was sprake van een mogelijkheid voor vele tienduizenden woningequivalenten. Om vervolgens schoorvoetend op de vragen van ambtsgenoot Westhoff toe te moeten geven dat 80% van deze woningequivalenten grote gebouwen omgerekend naar standaard units betreffen. Voorzitter, dit zijn toch geen bedragen. € 40 miljoen om nu door te kunnen gaan en € 200 miljoen later in een poging om het een klein beetje rendabel te krijgen. Mogelijk liggen er zelfs nog wat mummies in de ondergrondse schatkamers die eruit rollen als er straks zo veel geld in is gestort dat we niet meer terug kunnen. Dan hebben we het nog niet over de investeringen in de gebouwen die door de eigenaren gedaan moeten worden. Investerings die zwaar gesubsidieerd worden natuurlijk. En voor het restant wat ze dan zelf zouden moeten betalen, zou een prachtige aftrekpost zijn. Juist. De particuliere belastingbetaler die gewoon met zijn energierekening, inclusief alle belastingen daarop, blijft zitten. Voorzitter, dan mijn vragen. En ik heb ze genummerd zodat er meegeschreven kan worden. Ik zou graag van de portefeuillehouder vernemen: één, of hij 80% hoofdzakelijk vindt en zo nee waar die grens voor hem dan wel ligt? Als de portefeuillehouder mij beschuldigt van een verkeerde voorstelling van zaken geven, hoe noemt hij dan zijn eigen bewering dat het anders is? Het antwoord op mijn vraag naar het aantal personen dat de bovenste twee managementlagen van Mijnwater bevolkt heeft. Ik kreeg een antwoord op een vraag die ik niet gesteld had. Ik heb duidelijk aangegeven wat ik wel bedoelde. Tot op heden kreeg ik geen antwoord op deze vraag. Er was tijd genoeg om het uit te zoeken dus dat antwoord had ik graag nu.

De voorzitter: De heer Smeets.

De heer Smeets (SVL): Voorzitter, ik had de vraag ook aan LOKAAL-LIMBURG kunnen stellen, aan de VVD of eventueel het CDA. Partijen die nu heel kritisch zijn op het Mijnwaterproject. Ik wil niet in het verleden blijven hangen, maar mijn bijdrage die ik net gegeven heb dat toen er in 2019 over dit onderwerp gesproken werd in de vorm van die garantstelling, toen heeft de PVV er een hamerstuk van gemaakt. Daar is niet over gediscussieerd. Toen al. Alle risico's die u nu benoemt, benoemden wij toen ook al in onze bijdrage. Die waren toen feitelijk bekend als je de stukken goed las. Dus de vraag aan u is, nogmaals ik had de vraag ook aan een andere kritische partij kunnen stellen: wat maakt dat u nu na drieënhalp jaar licht ziet

en ineens zeer kritisch bent over het Mijwaterproject terwijl u aangaf dat er een molensteen hing om de nek van de gemeente Heerlen die werd overhandigd aan de Provincie? Dat was toen al bekend.

De voorzitter: De heer Ernst.

De heer Ernst (PVV): Destijds is er inderdaad vertrouwd op hetgeen dat ter tafel gebracht werd toen. Vertrouwen gezet in de ontwikkelingen die er zouden komen. Inmiddels is gebleken dat al die prachtige doelstellingen die er toen waren, op geen enkele manier gehaald zijn. Dat heeft ons doen besluiten om duidelijk een andere koers nu te varen. Toentertijd waren we wel kritisch, maar hebben er toen met een positief oog naar gekeken. Inmiddels is dat positieve oog aardig dichtgeslagen.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Ernst (PVV): Dank voorzitter. Ik was gekomen bij mijn vraag vier: is er een geologisch rapport opgemaakt met betrekking op het in beweging brengen en het temperatuur veranderen van ondergronds water in relatie tot de stabiliteit van de aardlagen? Is hierbij rekening gehouden met de trillingen van de windturbines, de ligging van de Felbissbreuk en de invloed van het te zijner tijd stoppen van de bruinkoolwinning en de bijbehorende kunstmatige grondwaterpeilverlaging in het Duitse grensgebied? Op welke wijze gaat Mijwater BV voorzien in de technische vakmensen om al deze dromen die wij net zagen waar te maken? Of waar te kunnen laten worden. Hoe is het te verklaren dat zelfs na ongeveer vijftien jaar het bedrijfsleven niet in de rij staat voor deze geweldige, toekomstbestendige en rendabele ontwikkeling en er toch weer enorme bedragen van de Provincie gevraagd worden? Tot zover.

De voorzitter: De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, ik heb een vraag aan de heer Ernst die ook gaat over de hoeveelheid vergaderingen die we ondertussen over het onderwerp gehad hebben, waarbij dit op de agenda stond en waarbij de gelegenheid was om allemaal van dit soort relatief technische vragen te stellen. Dan is mijn vraag één aan de heer Ernst: waarom heeft u die niet gesteld en komt u daar nu pas mee? En vraag twee aan de heer Ernst is: maakt het überhaupt iets uit welk antwoord de Gedeputeerde geeft voor uw oordeel?

De voorzitter: De heer Ernst.

De heer Ernst (PVV): Een aantal van die vragen is al gesteld en destijds niet beantwoord dus vandaar dat ze nogmaals gesteld moeten worden. Of het enig verschil uitmaakt, dat zullen we tijdens de stemming zien. Ik begrijp uw kritische houding, want het is natuurlijk allemaal geïnitieerd vanuit het Heerlense, waar uw partij met de scepter gezwaaid heeft en die vervolgens op de nek van de Provincie heeft geprobeerd te hangen. Ik begrijp dan ook de opmerking over het Maankwartier waarschijnlijk tegen het zere been van u is geweest. Dat zij zo.

De voorzitter: Mijnheer Ernst. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Plusquin namens de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Voorzitter, wij zeggen natuurlijk niets nieuws als we stellen dat doorgaan met het Mijwater risicovol is. Dat is in het verleden ook zo geweest met allerlei nutsvoorzieningen en nu we moeten inzetten op nieuwe lokale duurzame vormen van energieopwekking, herhaalt dit zich. Dat roept natuurlijk allerlei vragen en herinneringen aan het verleden op. We hebben als Provincie vaker geïnvesteerd in energie en daarbij het resteigendom verkocht. We vragen ons af wat er gebeurt als Mijwater omvalt. Zijn al onze investeringen verdwenen? Of heeft het net als ons resteigendom nog marktwaarde? Hoeveel zou de opbrengst bij verkoop zijn? We willen vooropstellen dat wij voor

verduurzamen en innovatieve manieren van verwarmen zijn. Wat we nu in de praktijk zien is dat Mijnwater met storingen kampt. Dat mensen in de kou zitten ondanks de investeringen die al gedaan zijn, terwijl de gemeenten Heerlen en Brunssum al heel veel gezinnen met energiearmoede kennen. Wettelijk worden deze gecompenseerd bij storingen die minsten acht uur duren, dat bekend ook steeds minstens acht uur in de kou zitten. Als de storing iets minder lang duurt, zitten de bewoners in de kou en krijgen ze geen compensatie. Dat lijkt ons niet de bedoeling. Voor ons staat voorop dat deze storingsproblemen weggenomen worden zodat deze gezinnen ook tevreden klant worden. Hoe kunnen we daar nou voor zorgen, voorzitter, dat deze storingen weggenomen worden en dat iedereen tevreden klant is? Tot slot, de financiële risico's zijn groot. We zijn er dan ook voorstander van om de Provincie op grotere afstand te zetten van Mijnwater. Bij de commissiebehandeling bleek dat de Gedeputeerde deze zorgen deelt en dat hij er ook wat voor voelt om Mijnwater op een gegeven moment los te koppelen. We dienen het amendement van het CDA mee in en steunen ook de overige amendementen. Voorzitter, Polestar.

De voorzitter: Nog even over het vorige punt een vraag. De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Mevrouw Plusquin had het over de overige amendementen. Dat is prima, maar we hebben een motie ingediend. Steunt zij die ook?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik wil even de beantwoording van de Gedeputeerde afwachten. Die motie wordt na het stemmen over het stuk ingediend, toch? Dus we stemmen eerst op de amendementen, dan het stuk en dan de motie, hè?

De voorzitter: Dat is de juiste volgorde. Gaat u verder.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): We wachten die even af. We waren bij het volgende onderwerp. We waren een beetje verrast over het samenvoegen dus ik hoop dat ik het red qua tijd. De Rijksoverheid werkt samen met het bedrijfsleven en maatschappelijke partners om de Nederlandse economie in 2050 volledig te laten draaien op haar bruikbare grondstoffen. In deze circulaire economie bestaat geen afval en worden grondstoffen steeds opnieuw gebruikt, maar helaas is de weg naar deze circulariteit nog lang en vol valkuilen. Het stemt me goed dat ook de Provincie de transitie naar circulariteit stimuleert. Niet alleen via een beleidskader, maar ook door financiële steun te geven aan circulaire projecten en innovatieve verduurzaming. Dat deze steun nu ook vertaald is in de oprichting van het investeringsfonds, het Polestar Circular Debt Fund, klinkt goed. Ook dat de voorwaarden voor cofinanciering van het fonds al ruimschoots zijn overtroffen. Tegelijkertijd blijven wij opnieuw met het gevoel zitten dat hier weer een nieuw financieel product in de markt wordt gezet, waarbij uiteindelijk een positief financieel rendement zwaarder zal wegen dan een maatschappelijk rendement dat te behalen is door de circulariteit en daadkrachtige impulsen te geven. Ook het Statenvoorstel geeft deze indruk, omdat het uitgebreid ingaat op allerlei financiële aspecten en weinig concreet wordt over de te behalen circulariteitsdoelen. Het geeft zelfs al een winstwaarschuwing, dat we als Provincie straks niet veel te zeggen krijgen over de investeringen van het fonds. Wij vinden het daarom van groot belang dat de Provincie ervoor kiest om de weinige invloed die ze nog wel kan uitoefenen, via de zetel in de participantenvergadering laat invullen door een onafhankelijk persoon met onmiskenbare kennis van en ervaring met circulariteit en niet door een volgende financiële expert. De rol van een luis in de pels, die kritisch meekijkt bij de keuzes die het fonds maakt. Die controleert of de aanvragen die worden gehonoreerd voldoende invulling geven aan het circulaire beleid voor de Provincie en daarvoor jaarlijks rapporteert aan PS. Zo een invulling geeft ons nog enige hoop dat hier ook het maatschappelijk doel bereikt wordt en we willen op dit punt dan ook graag een toezegging van de Gedeputeerde. Daarnaast willen we erop wijzen dat de ZRK er al vaker op heeft gewezen dat de Provincie bij participaties na moet denken over een exitstrategie. Als op termijn zou blijken dat het fonds onvoldoende impact heeft op het bevorderen van de circulaire economie, moet PS niet schromen om het fonds weer te verlaten. Het lijkt ons daarom goed als deze strategie wordt uitgewerkt en binnen zes maanden wordt

aangeboden aan PS. Ik wil daarbij aangeven dat wij wel consequent zijn in exitstrategieën, zowel voor Mijnwater, Polestar en MAA. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Plusquin. Dan geef ik nu tot slot in de eerste termijn het woord aan de heer Driessen namens het Forum voor Democratie.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Ja, voorzitter, in de vier jaar Statenperiode die ik nu bijna achter de rug heb en mijn partij daarmee ook voor de eerste keer, bevreesdde mij meermaals de term marktfalen. Ik heb vaker geprobeerd aan te geven dat marktfalen eigenlijk een faliekant verkeerde term is voor datgene dat wij hier eigenlijk bedoelen, namelijk de markt doet iets niet dus wij moeten het gaan doen. Ik vind het best ironisch dat nu op de laatste Statenvergadering van deze periode we ook een mooi duidelijk voorbeeld krijgen van hoe dat marktfalen eruitziet. De markt heeft het namelijk niet gedaan, omdat de markt zich er de vingers niet aan brandt. Wij doen het vaak wel. Wij branden ons er dan ook de vingers aan. Mijnwater is daarvan een goed voorbeeld. De markt doet het niet, wij deden het en nu draait het verlies. Dat mag, bij sommige projecten.

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Is de heer Driessen het met mij eens dat zonder initiële overheidsvisie en overheidsinvesteringen en overheden die risico lopen, wij wellicht met zijn allen nog in berenvellen op een oude kar met een ezel ervoor over een modderweg hadden gereden?

De voorzitter: De heer Driessen.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Nou ik weet niet of een overheidsvorm als de Provincie of de Rijksoverheid ons uit de berenvellen heeft gehaald, voorzitter. Ik ben het wel eens als mevrouw Depondt bedoelt dat de overheid sommige investeringen voor haar rekening moet nemen omdat die lastig te vervullen zijn. Er valt heel goed, en daar gaat het vervolg van mijn verhaal over, te twisten over welke dat wel moeten zijn en welke niet. En hoe risicovol die mogen zijn en hoe groot de lasten mogen zijn die we daarvoor moeten dragen.

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Dus dan bent u het wel generiek met mij eens, maar niet over Mijnwater?

De voorzitter: De heer Driessen.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Ik ben het inderdaad generiek met u eens, maar inderdaad niet op Mijnwater. Zeker niet op Mijnwater.

De voorzitter: Dank u wel, gaat u verder.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Dank u wel, voorzitter, want het Mijnwaterproject telt enorm veel verlies en of het duidelijk wordt of dat rendabel wordt, is het ook niet. Er is wel een uitbreiding nodig, een uitbreiding van het klantenpakket, zo valt te lezen. Dus er moet meer bediend worden om te kijken of we schaalvergroting kunnen hebben, maar of we dan vervolgens rendabel worden is nog steeds niet heel zeker. Het is een soort: investeer nog een beetje, want morgen komt het goed. Vaak is het probleem namelijk: morgen komt het niet goed. Dus het lijkt ons heel verstandig om gewoon eens daad bij het woord te voegen en op tijd te zeggen: we stoppen met dit project. Het was geen goed idee, er was een reden dat de markt het niet deed, dus wij zouden het ook niet moeten doen met het geld van onze belastingbetaler. Daarbij komt

nog eens dat de ervaringen met het Mijwaterproject, met de mensen die er warmte van hebben, niet heel positief zijn. Als zelfs de klanten niet positief zijn, die in principe niet die enorme last dragen, waarom zouden wij het dan wel doen? Dan nog een klein stukje over het Polestar-dossier, want die zou los zitten. Heel gelukkig waren wij niet met het LEF, maar het is wel een manier om soortgelijke projecten in de provincie te ondersteunen. We hebben ook in ons programma staan dat we moeten investering in plaats van subsidiëren en dat zou een goed onderdeel kunnen zijn van het LEF, ware het niet dat het LEF weinig transparant is en dat we daardoor weinig inzicht krijgen in datgene wat het doet en we ook weinig vooruit kunnen met het sturen op dat soort zaken. Wij vinden dus in ieder geval dat we niet moeten uitbreiden. Een samenwerking met bijvoorbeeld een EIB klinkt heel leuk, tot we tot de conclusie komen dat daar ook allemaal randvoorwaarden aan zitten en we dus minder in de Provincie bezig zijn en meer elders. Dat is juist niet de bedoeling. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Driessen. Dan zijn we aan het eind van de eerste termijn van de Staten. Dat geeft mij gelijk de gelegenheid om even te schorsen, dan kan ik ook even aan Mijwater denken. En dan kan de Gedeputeerde ook even alle vragen netjes op een rijtje zetten. Ik schors de vergadering voor maximaal tien minuten.

[SCHORSING]

De voorzitter: Ik heropen de vergadering en geef het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Dank u wel voorzitter. Inmiddels is de zaal halfleeg. Ik verwacht dat er nog wat mensen terug zullen komen. Beste Statenleden, ik zal niet onder stoelen of banken steken dat dit een persoonlijk gedreven project is van mij en voor Limburg, omdat wij als doelstelling hebben om van het fossiele gas af te gaan. Dat wij als doelstelling hebben als Provincie om 60.000 woningen van het gas te hebben in de toekomst. We moeten dat niet alleen doen vanwege de doelstellingen, maar we moeten dat vooral ook doen voor de inwoners van Parkstad die vaak nu nog geconfronteerd worden met hoge energierekeningen als gevolg van slecht geïsoleerde huizen, de volatiliteit op de energiemarkten. Alleen daarom al zouden we dat moeten gaan doen. Voorzitter, ik ben heel blij dat er een aantal Statenleden de afgelopen tijd hebben vastgebeten in het dossier en met ons op zoek zijn gegaan naar hoe we dit op de beste manier kunnen gaan beleggen.

De voorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. U verwoordt zonet dat u blij bent dat er 60.000 woningen van het gas af gaan. Klopt dat?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Voorzitter, ik heb gezegd, we hebben als provinciale doelstelling om 60.000 woningen van het gas af te halen. Ja, dat klopt.

De voorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dat betreft u dan eigenlijk ook op het Mijwater, als ik dat goed begrijp. In de documenten staat 60.000 equivalenten. Doelstelling 2030. En vandaag hoor ik u over 60.000 woningen. Als ik dan het document in herinnering neem, dan zie ik dat u verwoordt heeft in de commissie dat er 80% utiliteitsbouw van het geïnvesteerde bedrag zou plaatsvinden en 20% daadwerkelijke woningen in fase één, maar die fase één heb ik ook nergens in de documenten kunnen herleiden. Ik heb erin gezocht.

De voorzitter: En uw vraag?

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Wat is fase één en wat bedoelt de Gedeputeerde met 80% utiliteitsbouw, 20% daadwerkelijke woningen in fase één? En is het een spraakverwarring dat u zegt 60.000 woningen in plaats van 60.000 equivalenten?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Voorzitter, ik ga de heer Franssen een beetje helpen. In het stuk staat heel duidelijk omschreven waar fase één op toeziet en waar fase twee op toeziet. We hebben als doelstelling in 2030 60.000 woningen of woningequivalenten van het gas te halen. Fase één van dit project ziet toe op de utiliteitsbouw. Het idee van fase één van het masterplan, dat ook ter beschikking is gesteld en dat u ook heeft kunnen lezen, is dat wordt gewerkt aan standaardisatie en opschaling. In eerste instantie is dat utiliteitsbouw. Daarna is de bedoeling in fase twee dat wordt uitgerold naar de woningbouw in Heerlen en Kerkrade. De 60.000 waar we naar verwijzen als doelstelling is voor de hele provincie Limburg en dit Mijwater is voor Parkstad. Wellicht verklaart dat een en ander bij het lezen van de stukken. Voorzitter, ik ga naar de beantwoording.

De voorzitter: De heer Franssen heeft nog één mogelijkheid voor een vervolgvraag.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ik ben blij dat u nu een stukje duidelijkheid verschaft. Dat u het dus heeft over 60.000 woningen in fase één tot 2030 als ik het goed begrijp en dat we het dus niet hebben over alleen het Mijwaterproject. Mijn concrete vraag daarom is dan: als we constateren dat de betreffende woningen die u aangeeft allemaal C-niveau en minder hebben, en als we kijken naar hoe de subsidie vanuit de overheid naar de inwoners wordt neergelegd, is het dan reëel dat 60.000 woningen haalbaar zijn?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Voorzitter, die 60.000 zijn haalbaar. Mijwater richt zich zoals gezegd in eerste instantie op utiliteitsbouw. Dan komen de woningen met labels A en B. Het idee is juist dat Mijwater ook gaat werken voor die huizen met lagere energielabels. Met het nationaal isolatieoffensief, het Limburgs isolatieoffensief. In combinatie met versnelde energietransitie zijn 60.000 woningequivalenten zeker haalbaar, maar dan moeten we vandaag dit besluit nemen.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Voorzitter, mevrouw Fischer-Otten van 50PLUS vroeg naar de bevestiging, naar hetgeen dat we ook in de commissie hebben gewisseld, namelijk: betekent stoppen met investering, stoppen met Mijwater, dat de leveringszekerheid in het geding komt? Het antwoord daarop is ja. Al in de aankomende winter zal dat het geval zijn. Er moet dus in de bron geïnvesteerd worden. De tweede vraag van mevrouw Fischer-Otten...

De voorzitter: Mevrouw Fischer heeft daar een vraag over.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): U zei het kan de winter van 2024 al. Dus de plannen zijn zo snel uitvoerbaar?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Dat klopt, het over de winter 2023/2024 ja.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: We hebben twee agendapunten tegelijkertijd. Deze gaat even over het PCDF en het LEF. Mevrouw Fischer-Otten vroeg wat de mate van revolverendheid zegt. Zoals gerapporteerd in de voortgangsrapportage waar we vorige week over spraken. En is dat relevant? Die mate van revolverendheid in de LEF laat zien of het LEF in staat is om de middelen die zij terugkrijgen, weer opnieuw in te zetten. Dat wordt bedoeld met de mate van revolverendheid. Als de financiering wordt afgelost bij het LEF, kan met dat geld weer opnieuw ingezet worden en daarmee kunnen ook meer duurzame projecten worden gerealiseerd. De fractie van D66 vroeg naar de kansen van Mijnwater over de grens en ook of daar mogelijke schaalvoordelen mee te behalen zijn. Mijnwater heeft voordeel bij een grote schaal. Dat is bij veel warmtenetten. Willen ze rendabel worden, heb je massa nodig. Dat geldt niet alleen voor Mijnwater, maar ook voor het groene net. Vanuit die insteek zou je zeker kunnen kijken naar wat ook over de grens mogelijk is. Ook omdat wij denken dat we van grensoverschrijdend denken in energienetwerken veel meer werk moeten maken. Het is wel zo dat de focus van Mijnwater voor deze fase absoluut in het masterplan ligt bij fase één, en fase twee de uitrol naar Heerlen en Kerkrade. En op termijn zou je kunnen kijken naar wat er over de grens te behalen valt. De focus ligt echt op fase één en fase twee. Als we kijken naar de kansen over de grens, kan ik zeggen dat wij ons als Provincie inzetten voor het verkrijgen van middelen die wel van over de grens beschikbaar worden gesteld. Mijnwater is samen met het groene net één van de twee projecten die vooraan in de bus zitten waarmee we proberen voor te sorteren op middelen uit het Just Transition Mechanism (JTM) uit Brussel. Dat kent wel een lange doorlooptijd, maar hier kijken we dus wel naar. Op die manier proberen we wel over de grens te kijken, te denken en te handelen. D66 vroeg ook welke rol de Provincie kan spelen in het geschikt maken van Mijnwater voor woningen. Daar hadden we het net even over. Wil Mijnwater echt gaan renderen, er zijn voor die mensen die het hardst getroffen worden door de energiearmoede, dan zul je moeten focussen op het isoleren van woningen. Het CDA vroeg naar een isolatieoffensief. Daar zijn we mee aan de slag gegaan. We hebben ook een subsidieregeling voor de gemeenten opgezet om de isolatieaanpak te kunnen inzetten. Daar komen vele miljarden vanuit het Rijk bij die naar de gemeenten toegaan. We hebben duurzaam thuis, zoals u weet. En we zijn met die gemeenten en woningcorporaties aan de slag om energiearmoede terug te dringen, met name in Parkstad. Dus dat doen we vooral ook al met andere partijen. Dan kom ik bij de fractie van de VVD. Voorzitter, daar was het kernpunt toch wel het kiezen tussen twee kwaden. De heer Lodewijks stelt een belangrijke vraag over de gevolgen van nu niet investeren. Of dat potentieel net zo duur is als nu investeren en hij zei dat we de informatie missen om tot die afweging te komen. Ik snap dat de fractie van de VVD en meerdere Statenleden hier meer diepgang in willen. Dus ik zal hier mijn best voor doen. Nu niet investeren kan eigenlijk op twee manieren. Tijdelijke stilstand, tijdelijk niet investeren, omdat we bijvoorbeeld willen wachten op een externe partij of het Rijk dat gaat instappen. De andere optie is permanent niet meer investeren, omdat we bijvoorbeeld terug willen naar een beheersituatie, zoals ook mevrouw Depondt voorstelt, en we kosten willen minimaliseren. Ik zal het eerste punt pakken, het tijdelijk niet investeren. Dan houdt je de organisatie wel intact voor nu - in afwachting van de wetgeving bijvoorbeeld, een nieuwe partij of het Rijk dat instapt - maar Mijnwater is nog niet groot genoeg om die kosten zelf te dragen. Dat is duur. Dat gaat om vele miljoenen die niet naar de uitbreiding van het netwerk gaan en dat is risicovol vanwege het commitment dat Enpuls ook heeft toegezegd. Wellicht is dat het goede moment om dat te benoemen. Zojuist heeft ook de buitengewone aandeelhoudersvergadering van Enpuls unaniem ingestemd met haar investering van € 82 miljoen in Mijnwaterinfrastructuur. Het tweede punt, als je permanent niet wil investeren in zo een variant, dan moet in de organisatie gesnoeid worden. Dan zijn de jaarlijkse kosten een stuk lager, maar in dat geval moet je ook op een gegeven moment toch opnieuw gaan investeren in de bestaande infrastructuur. Die moet worden vervangen en opnieuw in worden geïnvesteerd. Dat is heel kostbaar en gaat veel vermogen kosten en de bestaande investeringen die wij hebben gedaan in Mijnwater van € 35 miljoen moeten we afschrijven. Dus je kunt dat zien als kiezen tussen twee kwaden, maar ik zie het als een keuze tussen of nu een zeker verlies nemen of vanuit een rol die past als overheid een ingewikkelde transitie stimuleren en aanjagen. De fractie van de VVD vroeg ook, dit kwam in de introductie van de heer Franssen al aan de orde en ook de PVV vroeg ernaar, hoe de beschreven woningaantallen zich verhouden tot de ambitie. Dat heb ik net proberen uit te leggen. 6500 woningequivalenten in fase één, de doelstelling is

60.000 in 2030 en op termijn gaan we hiernaartoe werken en dit halen. De heer Lodewijks vroeg ook wat de 6.3.0 voor de sturing en samenwerking heeft opgeleverd aan inzichten voor het voorstel. Zoals aangegeven in het Statenvoorstel voldoet Mijnwater volledig aan de cofinancieringseis uit 6.3.0. Alleen het rendement is laag ten opzichte van het risico en dat knelt met 6.3.0. Dus kortom, de overweging om dit te gaan doen is niet financieel gedreven, maar ook primair beleidsmatig zou je kunnen stellen. Als het gaat om de revolverendheid van het LEF en de risico's van het LEF, vroeg de heer Lodewijks, hoe voorkomen we dat er geen rem op projecten komt te staan. In het voorstel van GS zoals het er nu ligt, dus zonder het amendement, zouden er aanvullende middelen in het LEF worden gestort. Daardoor zou Mijnwater niet ten koste gaan van andere projecten die we financieren. Echter ligt er nu ook een amendement voor dat die risico's, indien het wordt aangenomen, helemaal verlegd worden naar de Provincie. Die lijn kunnen we zeker ondersteunen en daar kom ik zo meteen bij de appreciatie op terug. De fractie van het CDA vroeg wanneer de governance van het LEF terug op de agenda kwam en dat vroeg ook de fractie van de SP. We hebben toegezegd, naar aanleiding van de constructieve gedachtewisseling in de commissievergadering, dat we gaan kijken hoe en of we een Raad van Commissarissen toevoegen en wat dit kan opleveren. Dit zijn we nu in de markt aan het zetten en dat zal het volgende kwartaal gereed zijn. We hebben daarnaast ook afgesproken dat we richting de nieuwe Staten hen uitgebreid zullen informeren bij de aanvang van hun periode om de hele deep dive, zoals we die hebben meegemaakt met elkaar, ook bij hen goed tussen de oren te krijgen. En daarnaast kunnen uw Staten dit ook agenderen naar aanleiding van de halfjaarlijkse voortgangsrapportage van het LEF. LOKAAL-LIMBURG dacht dat ik een lastige rekenvraag zou krijgen over het plotten van woningen en de kilometers die de gemeente Heerlen zou zijn. Ik ga de heer Franssen daar enigszins in bescherming nemen, want de heer Franssen deed de suggestie dat wij alle woningen op een rijtje achter elkaar plakken en dan zou het dus nooit passen in de gemeente Heerlen bijvoorbeeld. Maar we hebben ook zoiets als hoogbouw, dus je kunt ook op elkaar bouwen. Dan kom je toch daadwerkelijk wel aan die vierkante meters en de equivalenten die we nastreven. LOKAAL-LIMBURG vroeg ook hoe we Mijnwatersaansluitingen willen realiseren bij klanten die dat mogelijk niet willen. Dat follow-up-risico is een belangrijk risico bij alle warmtenetten. Mijnwater zet in op een aansluiting van 70% per cluster en doordat zij per cluster kunnen uitrollen, hebben ze een kansrijke analyse gemaakt van die kansrijke clusters. Daar gaan wij op inzetten. Ik denk dat met de inwerkingtreding van de Wet collectieve warmte het follow-up-risico zal worden teruggebracht. LOKAAL-LIMBURG vroeg ook of we niet eerst op werkbezoek kunnen gaan alvorens we een besluit nemen. Dat vind ik een goede suggestie, om op bezoek te gaan. Als College gaan we vaak op bezoek, maar ook ambtelijk. Wij maken mogelijk bezoek ook graag onderdeel van het inwerkprogramma van de nieuwe Statenleden. Als u er echt aan hecht, dan moeten we morgen heel vroeg op stap richting Mijnwater. Ik zie hem naar voren komen, dus ik wacht even op zijn vraag, voorzitter.

De voorzitter: Ik zag het ook gebeuren. De heer Franssen aan u het woord.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ik dacht al dat u met het antwoord op de vierkante meters, dat u in de hoogte gaat. Maar in de formule staat gewoon 150 vierkante meter. Of je nou in de hoogte of de breedte gaat, dat is de norm. Als je die norm omrekent, dan betekent dat dat je gewoon niet kunt halen wat hier in het stuk gepresenteerd is. Misschien heeft u de omschrijving opgezocht, maar wat betekent woningequivalent? Vandaar dat ik mijn bezorgdheid uitspreek over het antwoord wat u in deze geeft. Laat ik dan de vraag concreet stellen. Heeft u de omschrijving van de term woningequivalent op een juiste manier vertaald in het antwoord naar onze fractie?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Ja, voorzitter. We gebruiken de eenheid van het woningequivalent om de aansluiting van woningen en bedrijven bij elkaar op te kunnen tellen. Het gaat dus niet alleen om de utiliteitsbouw als er staat woningequivalenten, maar ook woningen. We kunnen niet zomaar de landoppervlakte gebruiken, want er bestaat zoiets als hoogbouw. Voorzitter, ik moet het daar even bij laten.

De voorzitter: Eventueel nog een korte toelichtende vraag.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja, voorzitter, als u bij uw antwoord blijft dan zei u vervolgens dat u de aansluitingen voornamelijk in wooneenheden wilt. Dat was uw antwoord zonet. Mag ik daaruit concluderen dat de particulier hoofdzakelijk buiten boord valt in uw gedachtegang? Maar dat u dan inspeelt op meer samenwerken met de woningcorporaties?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Idealiter leg je natuurlijk een warmtenet aan waar veel aansluitingen dicht bij elkaar zitten om te voorkomen dat je veel afstand moet overbruggen tussen verschillende woningen. Het is dus interessanter om in een centrumgebied met hoogbouw dat aan te leggen dan in het buitengebied van de gemeente Nieuw Bergen. We blijven erbij dat dat zeker mogelijk is, dat de doelstelling gehaald kan worden en dat die oppervlakte dus ook kan kloppen.

De voorzitter: Dank u wel, gaat u verder.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: De fractie van de SP, voorzitter, vroeg ons om het graf heen te regeren zoals dat plat heet. Hoe kunnen we verankeren dat het standpunt van dit College ook het standpunt van het nieuwe College wordt? Ik laat mij niet verleiden tot politieke uitspraken hier, maar die actieve informatieplicht die dit College hoog in het vaandel heeft, die transparantie die wij wel willen nastreven, is ook een plicht die is opgenomen in de Wet open overheid. De actieve informatieplicht is al verankerd. We zijn stevig aan het kijken naar de voortgangsrapportage die meer aan uw wensen tegemoetkomt dan u dat in het verleden van het College gewend was. Daarnaast hebben we ook de toezegging gedaan om ook de governance van het LEF in het inwerkprogramma van nieuwe Statenleden mee te nemen. Er bestaan ook nog overdrachtdossiers en dit zal bovenaan in mijn overdrachtdossier staan. Voorzitter, dan een aantal vragen van de PVV. De 80% hoofdzakelijk, vroeg de heer Ernst, waar ligt de grens? Ik denk dat we elkaar daar misschien verkeerd hebben begrepen. Het masterplan richt zich inderdaad, zoals ik net ook al zei, voornamelijk op de utiliteitsbouw. Maar Mijnwater is niet alleen geschikt voor utiliteitsbouw en daar was mijn eerdere antwoord ook op gericht. In de toekomst zal Mijnwater ook voor woningen een goede oplossing kunnen bieden. Primaire focus van Mijnwater is nu snel zwarte cijfers draaien en dat kan worden gevonden bij de utiliteitsbouw en de focus op de hoogbouw.

De voorzitter: De heer Ernst.

De heer Ernst (PVV): Voorzitter, ik vind het een beetje zwak om over verwarring en begrip te praten. Er is diverse keren over gesproken en ik heb gezegd, men richt zich met name op utiliteit en grote woningen. Mij werd verweten dat is een verkeerde voorstelling van zaken terwijl ik zelf in die presentatie erbij heb gezeten. Dat is iets dat ik niet accepteer. Het grootste gedeelte, 80%, wordt ingezet op utiliteitsbouw en grote woningen. Dat is het feit. We hadden het over het masterplan en daar staat in dat het grootste gedeelte van al het geld dat nu geïnvesteerd wordt, wordt straks besteed aan utiliteit en grote woninggebouwen omdat het niet rendabel is om kleinere woningen daaraan te koppelen. Dat is gewoon een feit.

De voorzitter: En uw vraag?

De heer Ernst (PVV): Mij wordt nu weer begripsverwarring verweten en daar wil ik op reageren. Niet per se een vraag, maar ik vond dit geen begripsverwarring. Sorry.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Het feit dat wij elkaar verkeerd begrepen hebben, dat heeft te maken met de zender en de ontvanger zoals dat gaat in communicatie, dus op een van de twee heeft het gelegen. Even toch feitelijk, het gaat niet om grote woningen, het gaat over hoogbouw en utiliteitsbouw. Dat is wezenlijk iets anders. De heer Ernst vroeg ook hoe het zat met de managementlagen binnen de organisatie van Mijwater. U heeft gevraagd naar een aantal betrokken mensen in de bovenste twee managementlagen. Die zijn in de volledigheid betrokken geweest bij het masterplan. Dat zijn dus met naam en toenaam de directeur, ad interim Ria Doedel, en de twee managers in de eerstvolgende managementlaag. Dan was er een vraag over het geologisch rapport over het ondergronds water en de aardlagen. Is er rekening gehouden met de trillingen van bijvoorbeeld windturbines en hoe zit het met grenseffecten? Ik ben geen ingenieur, maar ik weet wel dat Mijwater onder een zeer streng regime valt van het Staatstoezicht op de Mijnen. Zo een toets is er zeker en die kan ik desgewenst ook bij Toezicht op de Mijnen opvragen. Er is ook rekening gehouden met trillingen en alles wat daarbij komt, ook de Felddissbreuk. Dat zal allemaal zijn meegenomen bij het boren van putten van Mijwater. Ze hebben onlangs nog een vergunning gekregen dus dat moet zeker op korte termijn te achterhalen zijn. De fractie vroeg ook hoe Mijwater ondersteund is door technisch personeel en hoe Mijwater de behoefte aan technisch personeel wil waarmaken. Wij zien breed in de energietransitie dat het gebrek aan menskracht een grote uitdaging is om de doelstellingen te realiseren. Ook in Mijwater. Maar Mijwater heeft nu wel de boel op orde dankzij de interne reorganisatie en ook omdat zij heel nauw samenwerken met lokale opleidingen uit de regio. Daarnaast zijn ze ook afhankelijk van werk door derden en dat zijn vaak aannemers waar zij aan uitbesteden. Tot slot vroeg de PVV waarom het bedrijfsleven zich niet eerder gemeld heeft. We weten dat de markt vaak wacht op duidelijkheid rond regelgeving. De Wet collectieve warmtevoorziening is in aantocht, maar zal nog anderhalf jaar op zich laten wachten. Dus dat kan bedrijven ervan weerhouden om investerende beslissingen te nemen. Maar we zien wel door de getekende letter of intent dat marktpartijen zich aan het warmlopen zijn en royaal met geld klaarstaan om straks in te stappen en dat is precies hoe het ook is gegaan bij zonneparken en windmolens. De Partij voor de Dieren vroeg wat er gebeurt als Mijwater gaat omvallen. Dat zei ik net ook al, dan komt de leveringszekerheid meteen in het geding. In het verlengde daarvan vroeg mevrouw Plusquin zich ook af wat de opbrengst zou zijn bij de verkoop van onze aandelen. Als Mijwater omvalt, is het niet meer veel waard en zal het dus ook moeilijk zijn om die positie te verkopen die wij nu hebben. Het risico bestaat dan ook dat wij onze investering van € 35 miljoen moeten gaan afschrijven. Er waren twee fracties die naar de storingsproblemen van Mijwater vroegen. Dat zijn met name de storingen uit Brunssum. Die klachten zijn ook bij ons bekend. Wij hebben daar wat navraag naar gedaan. Wat is de aard van die klachten? Die storingen in Brunssum zijn niet aan te rekenen aan Mijwater, maar aan de fouten die de gebouweigenaar gemaakt heeft. De gebouweigenaar is namelijk afgeweken van de specificatie die Mijwater had voorgeschreven, zonder dat te overleggen met Mijwater. Dus die gebouweigenaar heeft daar ook zelf verantwoordelijkheid voor genomen en zal dan ook maatregelen nemen om de storingen te verhelpen. Mevrouw Plusquin deed een uiterst goede suggestie over het nieuwe lid dat in de participatie / adviescommissie zou moeten zitten. Daarvan zij mevrouw Plusquin dat dat iemand moet zijn met technische expertise. Daar wil mevrouw Plusquin graag een toezegging op van het College. We hebben die optie bedongen dat wij daar iemand mogen voordragen via onze benoemingskaders die daar zitting in gaat nemen. De suggestie dat dat iemand is met veel technische expertise, zullen wij zeker meenemen in de benoemingsprocedure. Dus die toezegging die heeft u. Ja, dat klopt. Ja dat gaat over Polestar, voor de luisteraars. Over het Polestar Circular Debt Fund was de vraag of er een exit strategie uitgewerkt en aangeboden kan worden aan de Provinciale Staten binnen zes maanden. Ook dat kunnen we toezeggen aan de fractie. Voorzitter, daarmee heb ik alle vragen beantwoord.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Ernst denkt daar nog even iets anders over geloof ik.

De heer Ernst (PVV): Dat klopt, ik denk er inderdaad iets anders over. Ik heb een hele duidelijke vraag gesteld, namelijk: hoeveel mensen hebben de bovenste twee lagen van Mijwater bevolkt? Daarmee wordt niet bedoeld hoeveel mensen er betrokken zijn geweest bij het opstellen van het managementplan. In de afgelopen vijftien jaar, hoeveel directeuren en managers zijn er geweest en inmiddels weer vertrokken? Dat

is een hele simpele vraag. Is dat één directeur geweest? Zijn dat er vijf geweest? Zijn er veertien managers geweest of hebben er drie mensen gezeten? Het is niet zo moeilijk toch?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Nee, dat klopt. Het is een andere vraag dan je net stelde dus ik kom daar zo in de tweede termijn op terug.

De voorzitter: De heer Smeets.

De heer Smeets (SVL): Dank u wel voorzitter. Is het niet gebruikelijk dat we in de eerste termijn ook even ingaan op de amendementen en de moties?

De voorzitter: Terechte vraag. Ik denk dat de Gedeputeerde dat even over het hoofd gezien heeft.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Ja, dat klopt helemaal voorzitter. Ik wilde alweer gaan zitten, maar dat kan natuurlijk niet de bedoeling zijn. Het eerste amendement is van de VVD-fractie, amendement 164, waarvan het dictum luidt om een wens toe te voegen aan het besluit om in de komende Statenperiode het scenario doorgaan met het Mijwaterproject wordt vergeleken met het scenario stoppen met het Mijwaterproject. Als het College dat mag lezen als: ja, wij gaan nu door, maar we houden continu een vinger aan de pols, dan staat GS hier zeker achter. Het is wel goed om te markeren dat de investering die nu voorligt, niet in één keer wordt overgemaakt naar het LEF. Voor elke investering die wordt gedaan, wordt een apart voorstel aan de aandeelhouders van het LEF en Enpuls voorgelegd. Voorzitter, we kunnen het oordeel aan de Staten laten over dit amendement.

De voorzitter: Er waren nog meer voorstellen. Zullen we die eerst even afronden en dan u de vraag laten stellen? Is dat akkoord? Ja. Even door met de amendementen en de moties en nog een vraag van mevrouw Plusquin.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Ja dank u wel voorzitter. Amendement 165 van SVL en Partij voor de Dieren verzoekt om alle investeringen die door het LEF gedaan zijn vanaf de oprichting openbaar te maken, op de website te plaatsen en daarbij de naam van de instantie, de datum van de verstrekking, de termijn die met de investering gemoeid is, het toegekende bedrag en het te verwachten rendement vermelden. Een lijst van investeringen is mogelijk en biedt de Staten ook de informatie om haar controletaak goed uit te voeren. We kunnen niet het toegekende bedrag, de looptijd en het tarief openbaar noemen. Dat doet het LIOF, waarnaar verwezen wordt, overigens ook niet. Dat heeft twee redenen. We schenden daarmee de geheimhoudingsovereenkomst met bestaande kredietnemers en we zijn dat overeengekomen. Wat we wel kunnen is het bedrag, de looptijd en het tarief onder geheimhouding ter inzage leggen en de overige informatie wel openbaar ter beschikking stellen. Daarmee kan PS wel haar controlerende taak goed uitoefenen, maar schenden we niet die overeenkomsten die met de kredietnemers zijn aangegaan.

De voorzitter: De heer Smeets.

De heer Smeets (SVL): Dank u wel voorzitter. Ik ben het niet helemaal eens met de heer van Gaans. Ik heb ook gerefereerd aan de Provincie. De Provincie is ook open over de bedragen die ze zijn aangegaan met partijen. En als je de website van LIOF goed bekijkt, staan daar ook de bedragen genoemd van de partijen waar zij een investering mee zijn aangegaan. Dus wat dat betreft is dat niet helemaal de juiste informatie wat mij betreft en zie ik ook niet in waarom dat onder geheimhouding zou moeten, want dan kunnen we er nog steeds niet inhoudelijk over discussiëren. Het dictum luidt dat statuten moeten worden aangepast. De vraag zou eigenlijk zijn of u daarin meegaat. De statuten moeten dan worden aangepast. Dat was steeds het

argument dat in de commissie gebruikt werd: dat gaat niet, want dan moeten we statuten aanpassen. Dus gaat u daarmee dan ook de statuten aanpassen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Ja als het amendement wordt aangenomen, dan zullen we dat moeten doen, want het amendement kunnen wij niet naast ons neerleggen. Dan moeten we naar de kroon toe, maar dat zijn we ook niet van plan. Een tweede element is de positie van het LEF naar de toekomst toe. Dat is een tweede reden waarom we dit moeten ontrafelen. En zoals ik al zei is het voor bedrijven van belang hun concurrentiepositie en marktpositie te beschermen en wanneer wij te veel van die investeringen openbaar maken, maken we ons ook minder aantrekkelijk voor potentiële kredietnemers. Dus het aantrekken van nieuwe kredietnemers zal hierdoor lastiger worden en zal dan ook misschien betekenen dat we onze beleidsvoorstellen niet goed gaan halen. Dat is een tweede element dat we dit amendement moeten ontraden.

De voorzitter: De heer Smeets.

De heer Smeets (SVL): Voorzitter, dan zie ik toch niet het verschil tussen LIOF en LEF en ook niet de openheid waarmee de Provincie rapporteert over haar investeringen. Het LEF heeft klaarblijkelijk een uitzonderingspositie, als ik de woorden van de heer Van Gaans goed begrijp. Ik vind het op zichzelf onbegrijpelijk. We brengen hem uiteraard in stemming. Ik vind het jammer dat hij ontraden wordt. Juist met de Wet open overheid zou u hem niet moeten ontraden en juist moet zeggen, pas het dictum wat aan. Ontraden vind ik in deze tijd niet gepast als ik zo vrij mag zijn.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Ja, voorzitter. We proberen juist de transparantie zo maximaal mogelijk na te streven, maar we hebben ook overeenkomsten getekend, LEF met de kredietnemers. Daarin is opgenomen dat die geheimhouding erop moet rusten. Dus dat heeft niets te maken met de insteek van dit College om transparant te willen zijn, maar moeten hem om die redenen helaas ontraden. Voorzitter, dan amendement 146 van meerdere partijen, maar met als eerste indiener het CDA. In feite is dat back to normal. Aansturing van de relatie waarbij de garantie bij de Provincie wordt belegd. Wij begrijpen de insteek van het amendement zeer zeker. We willen allemaal niet het succes van het LEF in het geding brengen door een investering van deze omvang in het warmtenet. Wij nemen bewust een risico, daar begon ik al mee. Het is ook de rol van de overheid om dit soort risico's te nemen. Wij ondersteunen ook de formulering van het amendement. Het luistert zeer nauw kan ik u vertellen, want dat laat zien dat het ook niet zo gemakkelijk is als soms wordt voorgesteld. Als het amendement wordt aangenomen, zullen wij ons gaan verhouden en inspannen. Dus we kunnen het oordeel aan de Staten laten op dit amendement. Dan heb ik één motie, als ik het goed heb. Motie van de SP om werk te maken van de warmtewet en de koplopers te omarmen. Het College staat zeer positief tegenover deze motie. Het kan ons niet snel genoeg gaan wanneer die Wet collectieve warmtevoorziening wordt ingevoerd en dat is zeker noodzakelijk om ook een boost te geven aan de warmtetransitie. We dringen al via meerdere kanalen aan op spoedige behandeling van deze wet. Dus daarom staan we daar positief tegenover. Met betrekking tot het element zeggenschap en eigendom wil ik nog een overweging geven. Voor de boring van het publieke belang, en daar is het de fractie van de SP volgens mij om te doen, is met name de zeggenschap van belang. En dat is nog iets anders dan eigendom. Met zeggenschap kan het publiek belang gediend worden en de overheid bepaalt dan bijvoorbeeld waar het warmtenet gaat komen. Publiek eigendom vereist dat de overheid ook veel geld gaat investeren en het is soms mogelijk om zeggenschap te organiseren zonder dat je eigenschap hebt. En zeker bij lokale overheden zal het misschien lastig worden als het een vereiste wordt om te gaan investeren in warmtenetten. Dat wil ik even meegeven. We kunnen het oordeel aan de Staten laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Plusquin had nog een vraag aangekondigd.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel voorzitter. Ik wil de Gedeputeerde danken voor de toezegging om die luis in de pels in de participantenvergadering te laten zitten. Ik vroeg me af of die toezegging inclusief de jaarlijkse rapportage aan PS was?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: U moet mij heel even helpen. De toezegging is dat we een exitstrategie voor het PCDF gaan ontwikkelen en binnen zes maanden zullen voorleggen aan de Provinciale Staten. Dat was de toezegging die ik gedaan heb.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Het ging om de zetel in de participantenvergadering.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Ja, dat zijn twee toezeggingen. Deze gaat over de exitstrategie. En ik heb u toegezegd dat bij het benoemingskader van ons lid in de participantencommissie dat dat iemand zal zijn, zoals u ook voorschrijft, met veel technische expertise.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja en daarbij hadden wij gevraagd dat deze persoon controleert of de aanvragen die gehonoreerd worden voldoende ingeving geven in het circulaire beleid en jaarlijks rapporteert aan de Provinciale Staten. Dat hoort eigenlijk bij één vraag. Dus ik hoop dat het ook één toezegging is.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Ja, de rol van het lid in de commissie gaat niet naar u rapporteren. Dat doen wij als College. Dus wij zullen via de door ons benoemde persoon in die commissie aan u rapporteren. Dat doen we op basis van de kennis dat het extern lid heeft verworven in de commissie.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, dan wil ik toch nog een oproep doen om misschien even in overleg te treden met de heer Smeets over meer openheid. Over het dictum. Of er misschien toch op een of andere manier overeenstemming bereikt kan worden om meer openheid van zaken te geven. Dat maakt ons werk als Provinciale Staten ook echt gemakkelijker, want dit is af en toe niet te doen en niet uit te leggen ook.

De voorzitter: De Gedeputeerde. Wilt u daar nog op reageren?

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Ja, ik begrijp die insteek en dat is ook wat we als College nastreven, maar het wordt nu door de overeenkomsten niet mogelijk gemaakt.

De voorzitter: Maar de oproep was om te kijken of het dictum zo veranderd zou kunnen worden dat het wel in overeenstemming is. Maar dat is dan een initiatief dat de heer Smeets zou moeten nemen als eerste.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: We kunnen misschien schorsen en kijken hoe we dat tot elkaar kunnen brengen.

De voorzitter: Ja, maar omdat we er morgenvroeg over stemmen, hebben we nog tot morgenvroeg om dat te doen. Dat laat ik even aan u. Ook gezien het tijdstip van de avond. Daarmee zijn we aan het einde van de eerste termijn van de Gedeputeerde Staten. Ik kijk even of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Er is al heel veel gezegd. De heer Westhoff, niets. Mevrouw Fischer, ook niets. De heer Van Wageningen, ook niets. De heer Smeets, behoefte aan een tweede termijn? Niet het geval. De heer Lodewijks, behoefte aan een tweede termijn? Niet het geval. Mevrouw Depondt zag ik wel even. Neem me niet kwalijk mijnheer Lodewijks, dan had ik u verkeerd begrepen. Dan had ik het dus goed begrepen.

De heer Lodewijks (VVD): Het ging te snel, ik dacht dat u een andere vraag stelde, maar we zaten daar nog druk in overleg.

De voorzitter: Ja, je moet scherp blijven in deze zaal. Gaat u gang.

De heer Lodewijks (VVD): Ik moet u complimenteren met de snelheid. Ik heb ook eigenlijk niet nog een aantal inhoudelijke vragen. De vragen zijn nagenoeg wel beantwoord. Het is voor ons nog wel een duivels dilemma, dus wij zijn eigenlijk erg blij dat morgen de stemming is en we er nog een nachtje over kunnen slapen. Het is geen gemakkelijke keuze, dat kan ik u wel zeggen. Dat voor ons wat betreft een reactie in de tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Ernst heeft nog een vraag.

De heer Ernst (PVV): Ja ik heb het amendement dat u voorstelt voor mij en daar zit in onze optiek een groot stuk logica in, alleen de logica ontbreekt om eerst geld te gaan investeren en dan die twee scenario's naast elkaar te leggen. Zou het niet veel logischer zijn die twee scenario's naast elkaar te leggen en dan pas die € 40 miljoen beschikbaar te gaan stellen? Dat is de overweging die wij erin zouden hebben.

De voorzitter: De heer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Ik snap die volgorde, maar die tijd hebben we niet meer. Dus dit wordt uitgezocht in de volgende Statenperiode. Dan zijn we verder, maar dan hebben we nog steeds een moment waarop we kunnen zeggen dat we ermee stoppen of niet. Alleen zal dan blijken wat dan daadwerkelijk de vergelijking is. Dat weten we nu niet en dat maakt het ook zo een duivels dilemma. Je weet niet exact wat het betekent als je zegt doe maar niet en je weet niet wat het betekent als je zegt doe maar wel. Dat maakt het moeilijk en daarom zeg ik toch, afhankelijk van wat we beslissen gaan we morgen verder.

De voorzitter: Ik wens u veel wijsheid.

De heer Lodewijks (VVD): Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja, voorzitter. Heel kort. Bedankt voor de beantwoording. Misschien toch over die informatievoorziening. Wij hebben daar in een andere commissie in een ander verband in algemene termen ook over gesproken als het ging over hoe de Staten haar controleren rol en taak en verantwoordelijkheid waarmaken in alle deelnemingen. Waar ligt de balans tussen openbaarheid en vertrouwelijkheid? Waar ligt de balans tussen een bedrijfsbelang en het publieke belang dat de burger recht heeft te weten wat er met zijn geld gebeurt? Dat is uiteindelijk allemaal belastinggeld. We zullen het amendement daarover niet steunen. Statuten aanpassen om dat te regelen gaat ons te ver, maar wij snappen wel de vraag. Een suggestie zou kunnen zijn dat we het gaan hebben over de governance van het LEF en daarin ook wat breder spreken over het positioneren van deelnemingen. We hebben het daarstraks gehad over de positie van PS als het gaat over financiële besluiten die over deelnemingen worden genomen. Ook dat komt nog terug. Misschien is het goed om dit onderwerp er dan ook aan te koppelen. Ook dit onderwerp gaat over hoe de positie en verantwoordelijkheid van PS zich tot deelnemingen. Ik deel de opvatting van alle collega's dat die informatievoorziening elke keer een issue is, maar we zouden hem ook niet per dossier moeten voeren, maar wat meer generiek moeten voeren. En eigenlijk is het misschien ook wel goed dat de nieuwe Staten dat dan doen. Dit is een suggestie.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Depondt. Dan kijk ik even naar de heer Westen. Niets. De heer Franssen? Ja, ga uw gang.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dank u wel voorzitter. We hebben in onze Provincie een aantal subsidiemaatregelen. Daar is Duurzaam Thuis er één van, dat is dat woningeigenaren een lening kunnen krijgen. Dan hebben we nog een subsidie voor woningisolatie. Je ziet dat je 50% krijgt voor één woning. Of doe je dakisolatie en doe je er nog iets bij, dan kun je maximaal 30% krijgen. En helaas zien we dat in de mijnstreek veel woningen nog geïsoleerd moeten worden. Dat is ook een zorg bij het Mijnwaterproject dat die woningen op een gegeven moment kunnen aansluiten. Voor ons is het een heel moeilijk dossier, voorzitter, omdat er gewoon veel onduidelijkheid is en we het totaal hebben over € 200 miljoen op de langere termijn, dan kiezen wij als LOKAAL-LIMBURG ervoor om inwoners hoofdzakelijk tegemoet te komen in een financieringsbehoefte om te isoleren. Want dakisolatie en spouwmuurisolatie en dergelijke is veel noodzakelijker gezien het directe rendement. Het rendement voor de inwoners vinden wij belangrijk. We zouden eigenlijk het voorstel willen doen om die € 200 miljoen uit te trekken voor de inwoners van Limburg voor extra subsidiemogelijkheden voor isolatie en neem geen onnodig risico om nu die € 200 miljoen in een onzeker project te duwen. Dan wil ik nog even bij het LEF terugkomen. Het LEF is in het leven geroepen om vier doelstellingen te realiseren. Dat is doelmatige CO₂-reductie, aanjagen circulaire economie, asbestvermindering en verduurzaming van het Limburgse mkb. Dan zeggen wij met klem: op het Limburgse mkb. Het PCDF investeert niet in het buitenland hebben we begrepen, zo veel mogelijk in Limburg. Dan is de vraag, hoe kunnen wij het Limburgs aandeel monitoren? Dat is de vraag aan de Gedeputeerde. Dat vinden wij eigenlijk nog steeds onduidelijk. Vooral die controlerende taak in deze. Als we dan in feite zien wat het LEF ons terugkoppelt, dan zien wij dat een aantal projecten staat afgerond. Hoe is het afgerond? Is het afgerond met een daverend succes? Of is het project door de regelgeving overheid tegen een stootblok vastgelopen? Dat vragen we ons af. Dus kunt u daar wat duidelijkheid over geven? En als laatste, voorzitter, ik heb nog een paar seconden. Hoewel we onmogelijk alles tot in detail kunnen weten, lijkt het ons op zijn minst goed om, net zoals bijvoorbeeld bij Greenport Venlo, kwartaalrapportages te krijgen op hoofdlijnen. Je hebt de financiële component en je hebt de materiële doelstelling die je via het LEF wilt behalen. De vraag is eigenlijk hoe de Gedeputeerde dit ziet. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Franssen. Dan kijk ik naar mijnheer Van Caldenberg. Ja, ga uw gang.

De heer Van Caldenberg (SP): Het is in ieder geval het moment om de mensen die je de afgelopen jaren zo hebben ondersteund in het parlement, toch een keer te bedanken voor hun goede diensten. Voorzitter, bij deze. Als mijn tijd gaat lopen, ja. Dan heb ik in de eerste termijn van alles gezegd over het LEF en over Mijnwater. Waarvan ik denk dat we bij LEF nog een lange weg te gaan hebben, Mijnwater uit het LEF moeten halen en er lang mee door moeten gaan. Dat is de samenvatting. Ik heb het nog niet gehad over het PCDF. Onze fractie is niet zo een voorstander van een investeringsfonds om eigenlijk de vervuilende industrie die bijna failliet is opnieuw te reanimeren en daarmee door te zetten. Dat is niet waar wij ons geld in willen steken. Wij denken dat we dat beter in echte verduurzaming kunnen steken. Wat ons betreft zijn de doelstellingen die bij het PCDF horen veel te vaag. We hebben er veel te weinig over te zeggen. Het komt weer bij Polestar terecht. Het LEF is eigenlijk nog niet klaar om die grotere stap te maken. Dus voor ons zijn er heel veel zaken waarom we denken dat we dit niet moeten willen. Als je dan toch het geld wil lenen aan de Limburgse samenleving, kan dat ook op een heel andere, veel verstandigere, manier. Het PCDF is wat ons betreft niet een fonds waar we op deze manier in willen participeren, voorzitter. We zien hoe het LEF nu omgaat met een aantal investeringen die ze nu doen. We beoordelen dat deels op projectniveau. De indruk die we krijgen van het daadwerkelijk realiseren van een transitie is eigenlijk onvoldoende. Boekhoudkundig is dat allemaal prachtig geregeld, omdat je de resultaten voordat je ze geboekt hebt al in de boeken hebt. De daadwerkelijke realisatie in de praktijk valt tegen. Daar zullen we niet voor zijn en daar waar dit meer van hetzelfde dreigt te worden, gaan we dit ook niet doen. Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even naar de heer Kuntzelaers. Niets. De heer Ernst. Ga uw gang.

De heer Ernst (PVV): Ik zie dat mijn tijd bijna afgelopen is, voorzitter. Even kort. Ik wil natuurlijk ook de Gedeputeerde de kans geven om de openstaande vragen van de eerste termijn nog te beantwoorden. Of althans het antwoord op te zoeken. Ten aanzien van het amendement van de VVD van de heer Lodewijks. Ik heb hem zo-even al kort aangesproken en we zullen het in overweging nemen. Ten aanzien van het amendement van de heer Smeets, SVL, daar waar het meer openheid en transparantie betreft zult u ons altijd aan uw zijde vinden. We vragen ons alleen in dit geval af of dit de plek is om een wijziging binnen het LEF in dit gedeelte aan te brengen of zou je dat misschien apart moeten doen. Technisch gezien denk ik wel dat we de mogelijkheid hebben om die informatie ook vertrouwelijk te borgen. Het systeem dat wij gebruiken voorziet ook in documenten die niet voor iedereen zichtbaar zijn. Dat weet ik toevallig uit hoofde van de werkzaamheden bij de programmaraad en de controlecommissie. Ik denk dat het wel mogelijk zou moeten zijn om ook daar meer informatie te delen dan daar nu gebeurt. Ten aanzien van Mijnwater uit het LEF, dat zou een goede stap kunnen zijn. Nogmaals ook, wij vinden dat het niet past bij de doelstellingen. Het LEF moet breder ingezet worden dan datgene waar Mijnwater zich op richt. Als in de tekst staat zich maximaal inspant voor een ontvlechting, dan vinden wij dat nog aan de vage kant. Daar willen wij ons nog op beraden wat wij daarmee moeten. Ten aanzien van de motie die er nog ligt, ook dat zullen wij nog in de fractie moeten bespreken. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Ernst. Dan kijk ik even naar mevrouw Plusquin. Niets. De heer Driessen is afwezig. Dan kijk ik naar de Gedeputeerde of hij de openstaande vragen nog kan beantwoorden? Dat is het geval. Dan geef ik u hierbij het woord.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Ja, voorzitter. De heer Ernst vroeg: hoeveel mensen waren er in de toplaag bij Mijnwater de afgelopen vijftien jaar betrokken? Er zijn zes mensen ingeschreven geweest als bestuurder bij Mijnwater, daarvan hebben drie mensen de rol van CEO vervuld. De fractie van de VVD maakte ons nogmaals onderdeel van het dilemma dat zij voor zich zien. Ik heb geprobeerd uit te leggen dat de scenario's zijn geanalyseerd en wat dit betekent en ook mijn conclusie hierover te duiden. Heel simpel gezegd, nu stoppen is ook kostbaar en op de lange termijn wellicht duurder dan nu investeren. Het CDA, ik kom even terug op het gevoel van ongemak over hoe om te gaan met transparantie en de controlerende taak. Dat is een balansoefening en die maakt dit College ook voortdurend. Ik heb ook gezegd wat de insteek van dit College is, namelijk om een zo open en transparant mogelijke overheid te zijn. Niet iets geheim maken als het kan en als het moet dan pas transparant worden. Nee, in de kern transparant en in de kern open, maar als het niet anders kan dan moet het geheim. We gaan zo kijken met SVL of we nog nader tot elkaar kunnen komen omdat wij ook zien dat zoals LIOF rapporteert dat wel veel informatie verstrekt. We moeten even de balansoefening vinden met de overeenkomsten. Daar gaan we naar kijken, voorzitter. LOKAAL-LIMBURG stelde dat het nog steeds onduidelijk is voor hun fractie wat de toegevoegde waarde van Mijnwater is in de Parkstad regio waar men veel met energiearmoede te kampen heeft. Ja ik kan het niet nog een keer opnieuw doen, maar ik kan ook dat in één zin proberen samen te vatten. We doen en-en, én isolatie, én Mijnwater. LOKAAL-LIMBURG vroeg hoe we het Limburgs aandeel van PCDF kunnen monitoren en hoe hier als PS op gecontroleerd kan worden. Dat kunnen we aan u rapporteren via de rapportage Grote Projecten. Wat we ook kunnen zien is dat er € 112 miljoen aan projecten in de pijplijn zit. Dat kunnen we dus aan u rapporteren. Wat bedoel ik met afgeronde projecten? Op papier zijn afgeronde projecten, leningen die bij het LEF zijn opgenomen en weer afgelost zijn. Dat zijn afgeronde projecten op papier. Als het goed is, en daar moet het fonds ook over rapporteren, moet het resultaten bereikt hebben op het gebied van tonnage, CO₂- en afvalreductie. Verder vroeg de fractie van LOKAAL-LIMBURG of een kwartaalrapportage mogelijk is in plaats van een halfjaarlijkse voortgangsrapportage. In principe geven we op het eerste blad in die voortgangsrapportage al een overzicht op hoofdlijnen van de belangrijkste elementen en daar kunt u ook die kwartalen in terug zien. We kunnen die eerste pagina desgewenst ieder kwartaal geactualiseerd aan u doen toekomen. Dat zou kunnen. De fractie SP stelde een beeld dat wij in vervuilde industrie investeren. Dat moet ik toch enigszins nuanceren. We willen juist met circulaire economie, met het fonds, zorgen dat we zowel aan CO₂-reductie kunnen werken, afval verminderen, kunnen gebruiken als grondstof voor nieuwe

industriële processen en tegelijkertijd dat het LEF meer ruimte heeft om te doen waar ze ook al voor op aard was. Het is dus niet zo we vervuilde industrie gaan investeren, nee sterker nog, wij zien het als een kans om met veel geld van anderen een grote stap te zetten in de circulaire economie van Limburg. Voorzitter, dat waren de vragen die gesteld waren in de tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel Gedeputeerde. Daarmee zijn we aan het eind van de beraadslaging van de Staten op dit punt. Dit was het laatste agendapunt van vandaag.

7 Schorsing

De voorzitter: Ik ga de vergadering nu schorsen tot morgenvroeg 09.30 uur. Dan gaan we ook stemmen over de voorstellen. Voor de mensen die nog naar huis moeten rijden, de N2-buis van de Koning Willem Alexandertunnel is vanaf 21.30 uur gesloten in beide richtingen dus houd hier rekening mee. Ik wens u allen wel thuis. Vergadering geschorst.

(Schorsing van de vergadering om 22.25 uur)

De notulen van de vergadering van 9 februari 2023 zijn door Provinciale Staten goedgekeurd in hun vergadering van 28 maart 2023.

Dhr. mr. A.O.J. Pregled, griffier

Dhr. E.G.M. Roemer, voorzitter